

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

a F. J. r. l., egyesületi titkár.

1908. év, április hó 15. VIII. FÜZET. XLVII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évdíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatto” teendő.

“Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai r.t. nyomása Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvesszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40—48 K., ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—40 K., oly fordításért, mely átdolgozást igényel 16—24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félévekre, s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvétetni kívánja. Ugyanílyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készítet a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K., 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K. 60 fill., 50 példánynál 4 K.-val, 100 példánynál 5 K.-val többé kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.)
a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkesztéi *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1908. ÉVI (27.) ÉVFOLYAMA. Ára egyesületi tagoknak 2 K., másoknak 3 K. Arát legczélszerűbb *45 f. postaköltséggel együtt előre beküldeni*, mert az utánvét aránytalanul drágítja a postaköltséget.

AZ ERDŐÓR vagy **AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEN ÉS FELELETEKBEN.** Irta: Bedő Albert. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: bölcsőházi Belházy Emil. Ára tagoknak 6 K., nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: Fekete Lajos és Mágócsi-Dietz Sándor. I. kötet. Altalános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 18 K.

A TÖLGV ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára tagoknak és könyveskereskedőknek 4 K., másoknak 6 K. Kapható a szerzőnél is Selmeczbányán.

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 4 K.; 4 K. 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

ERDÉSZETI LAPOK

XLVII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

8. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☼ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-uteza 6. sz., II. em.

☞ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek. ☜

(Telefon: 37—22.)

Tíz év a miniszteri székben.

Rolyó hó 8-án telt be tizedik éve annak, hogy a földmivelésügyi tárca vezetése Darányi Ignác hivatott kezében van. Ritka eset a politikai élet fürgetegében, hogy miniszter ily hosszú ideig töltsen be állását, méltán megemlékezhetünk tehát arról az örvendetes körülményről, hogy a magyar földmivelésügyet Darányi Ignác immár teljes évtizeden keresztül részesítette egységes irányításban. Ha valahol, úgy gazdasági téren nem kívánatos a vezető állásokban való gyakori személyváltásokkal járó elkerülhetlen ingadozás a haladás irányában. Darányi Ignácnak igaz örömeinkre megadatott, hogy sokoldalú programját érvényre juttassa s ma már sok téren megelégedéssel tekinthessen régebbi kezdeményezéseinek, alkotásainak eredményeire.

Nem lehet célunk ezuttal Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter tevékenységét akár általános, akár az

erdőgazdaság külön szempontjából méltatni, hiszen sokkalta ismertebb az, semhogy erre szükség volna, de másfelől működése remélhetőleg még távol is áll a befejezéstől, amidőn arról teljes képet lehet adni. Örömmel ragadjuk meg azonban a mostani alkalmat, hogy az Erdészeti Lapok hasábjain a magyar erdészet nevében őszintén üdvözljük Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter urat, hálánkat fejezve ki azért a meleg érdeklődésért, amelylyel az erdőgazdaság iránt minisztersége alatt mindig viseltett s egyben remélve, hogy a hazai mező- és erdőgazdaság még sokáig az ő szakavatott irányítása mellett fog haladni a fejlődés útján!

Az Országos Erdészeti Egyesület felirat útján üdvözölte a minisztert jubileuma alkalmából.

Házi kezelés.

Irta: Lonkay Antal.

Még a múlt század 80-as éveiben az üzemtervileg kihasználható fatömegek eladását hosszú lejáratu szerződésekkel biztosítottuk. Valami indokolatlan aggodalom — nehogy a fatömegek eladatlanul a nyakunkon maradjanak — irányította az értékesítésnek e módját s ha sikerült a szerződés megkötése, tulajdonképpen nem azon örvendtünk, hogy esetleg jó üzletet kötöttünk, hanem inkább azon, hogy a sok árverés után végre valahára megtörtént az erdőeladás, tiz esztendőre ismét biztositva vagyunk.

Hogy az értékesítés e módja mennyire kellemetlen nyüge volt a gazdálkodásnak, arról igen sokat lehetne

irni. Első sorban nem voltunk korlátlan urai saját birtokunknak s bár a szerződésekben szigorúan meg voltak állapítva a kitermelési és kiszállítási határidők, e határidőknek többszörös meghosszabbítására mindenkor akadt ok, amit annál is inkább el kellett fogadni, mert egy egész félfordulószak fatömegének vásárlójával szemben, aki oly hosszú időre szóló, előre nem látható esélyeknek kitétt üzletet kötött, illő volt a méltányosság legmesszebb terjedő határáig elmenni, már csak azért is, mert ha megbukik, elveszítjük biztos favevőnket s követeléseinket talán hosszantartó perlekedés után sem vagyunk képesek behajtani. E határidő-meghosszabbításoknak rendes következménye a többé-kevésbé sikertelen vagy drága erdősítés volt, mert mire erdősítésre kerülhetett a sor, vágásaink teljesen elgyomosodtak. A fakereskedővel szemben igen kellemetlen volt az erdőgondnok helyzete, mert a fadóntést követő törzsönkénti köbözésnél, minden egyes törzsnél a fakereskedőnek vagy megbizottjának kifogásai ellenére kellett a műfa hosszát megállapítani; ugyanis a fakereskedő minden egyes törzsnél a kifaragható gerendák vagy talpfák hosszának megfelelő hosszúságon túl csak kényszerítve vette át hosszabb darabban a törzset, mert a feldolgozás után visszamaradó rövid darabkák értékesítése nehézségekbe ütközött; az erdőgondnoknak pedig minden tekintet nélkül a műfát oly hosszban kellett mérni, amilyen az tényleg volt. Szociális tekintetben nagy hátránya volt az eladás e módjának ama körülmény, hogy az erdei munkára utalt népet nem egyszer zsarolásnak tettük ki; a munkaadó nem az erdőbirtokos volt, de még a fakereskedő sem, hanem tulajdonképpen a községi korcsmáros, ki rendesen a fakereskedőnek megbizottja volt. Hogy a munkabérből mennyi maradt a korcsmában, könnyen lehet

elképzelni. Az eladás e módjánál a fakereskedő monopolizálta az egész vidék műfakereskedését. A földmivelő, az iparos, mind a fakereskedőhöz volt kénytelen fordulni s mert a fakereskedő akár külföldi, akár belföldi, de tömeges szállításra volt berendezkedve, kisebb mennyiségben fát eladni nem volt hajlandó s ha megtette, igen magas áron tette meg. Emiatt úgy a mezőgazdaság, mint a faipar nélkülözötte az építő és feldolgozható faanyagot.

Ilyenek voltak a tölgyfaeladási viszonyok annak idején a tótsóvári m. kir. erdőhivatalhoz tartozó delnyekakasfalvi m. kir. erdőgondnokságban is. Itt azonban megsokalva a hosszú lejáratu szerződésből keletkező bajokat, a szerződés lejárta után kísérletet tettünk a házi kezelésben való eladással. A vágás határain kívül megjelöltük a fokozatos felujtító vágás szabályai szerint ledönthető törzseket s a fához való hozzájutást mindenkinek szabaddá tettük. Első vevőm a volt szerződéses fakereskedő volt, 1000 koronás részletekben egyre-másra vásárolta a fát, előbb a gerendának valót, később a talpfának valót is; de megjelentek előbb az eperjesi és a kassai faiparosok, azután a távolabbi vidékiek is; megjelentek a földmivelő parasztok, akik előbb saját szükségleteiket fedezték, később a megvásárolt fával Eperjesen kereskedtek s így nemcsak a fán nyertek, de fuvarjukat is jól értékesítették. Látva a nagy keresletet, évről-évre emeltük az árakat s a kereslet nem csökkent; végre az árakat úgy állapítottuk meg, hogy aki válogat, magasabb árt fizet; a kereslet így sem apadt, sőt a versengés oly élénk volt, hogy a nagyobb fakereskedők részére a határvonalon a törzseket mésszszel bemázolva több részletre kellett elkülöníteni a vágást s minden egyes fakereskedőnek külön-külön részletet kitűzni, amelyen tul válogatnia már nem szabad, kisebb vevőknek bármely

részletben szabad volt a vásár. Ezzel az eladási rendszerrel oly magas műfa-százalékot értünk el, hogy tűzifával csak az ág- és galyfa maradt, hisz a parasztok minden oszlopnak vagy hevedernek való vékony törzset és fadarabot elvittek, mert a városban az ily apró anyagot igen jól értékesítették, csak képzeljük el, mennyi kerítésoszlopra és hevederre van egy városnak évenként szüksége. De elkelt, ha csak egyszer is zsinórozható volt, a műfa értékében az összes görbe fa is, mert a talpfakereskedők mind megvették.

Azt hihetnénk, hogy a házi kezelésben való értékesítést nem kedvelik a fakereskedők; ellenkezőleg, többször hangoztatták előttem, hogy az ő érdekeiknek is inkább megfelel az eladás e módja, mert csak azt vásárolják meg, amire szükségök van s ezért az áruért készek és képesek is többet fizetni, de ha egész vágásokat kénytelenek megvásárolni, igen sok oly fát kell megvenniök, amelyre nincsen szükségök s amelyen csak felesleges gonddal tudnak tudani s így köbméterenként nem fizethetnek oly árt, mint a milyent a válogatott fáért szivesen megadnak.

Az egész vidék vevőközönségének kedvére folyt tehát a házi kezdésben való értékesítés, míg egy felsőbb rendelet itt is be nem hozta a terület szerinti eladást, mi a fakereskedőt nemcsak a neki nem szükséges műfával, de még a tűzifával is terhelte. Nem is csoda, hogy a terület szerinti első árverések eredménytelenek maradtak, a becslésekben folyton engedni kellett az egységárakból míg végre sikerült tölgyvágásainkat értékesíteni s a tölgyfa ismét kizárólag a közvetítő kereskedelem kezébe került. Októberben egyre-másra jöttek a faiparosok, hogy a szükséges egy-két vagon fát, amennyi elég egy esztendőre, megvásárolják. Sajnálattal kellett valamennyit eluta-

sitanom, épp úgy a parasztgazdákat is, akik ezelőtt mind összevásárolták azt a sok apró haszonfát, amely most a talpfa termelésre még mindig alkalmas görbe-fával együtt a tűzifa százalékába esett.

Az államkincstár jövedelmének gyarapítását, de különösen a kisemberek boldogulását szíven viselő földművelésügyi miniszterünk most fokozottabb mértékben lépteti életbe a házi kezelést. Sokan fáznak az újítástól, attól tartanak, hogy a faértékesítés az első időkben nehézségekbe fog ütközni, hogy az értékesítésre szánt fát mind nem lehet eladni. Pedig feltétlenül bizonyos, hogy különösen városok és vasutak közelében az értékesítés gyors és biztos lesz, de még távolabbi vidékeken is, egyszerűen azért, mert a fa általában már igen kevés. Gondoljunk csak a régi idő óta tartó mezőgazdasági válságra mely óriási fatömegek kihasználására kényszerítette e válság a földbirtokosokat, akiknek addig, amíg volt, egyedüli pénzforrását az erdő képezte. A magántulajdonban levő, így kipusztított erdők legalább a mai nemzedék részére számítási alapot nem képeznek. A hitbizományi erdők nagy részének évi fahozadékát korábbi rendkívüli fahasználatok csökkentik s a nagyobb uradalmakban — tisztelet a kivételeknek — az erdők még mindig inkább a vadászat érdekeit szolgálják.

Az összességében nagy kiterjedésű községi és volt urbéres erdők, még az állami kezelés előtt nagyrészt elpusztultak s így csak a kincstári, egyes hitbizományi és egyházi erdők azok, melyekben a rendszeres kezelés értékes erdőket tartott fenn a mai kor számára. Amiből kevés van, az mindig keresett árucikket képez s ha a házi kezeléssel karöltve fog járni az utépités is, semmi akadálya sem lesz a legbelterjesebb kihasználásnak és

értékesítésnek. Csak a házi kezelés képes a faarak kialakítására s csak a házi kezelésben értékesülhet minden fadarab rendeltetésének megfelelően s a legmagasabb áron.

A házi kezelésnek azonban jelentékeny akadály a begyakorolt munkaerő hiánya. Az előbb leirt házi kezelés, ahol tövön az erdőben adjuk el a fát, nagy munkaerőt nem igényel. Az ily értékesítéshez szükséges munkaerő, még a kivándorlás által megritkult falvakban is rendelkezésre áll; minden vevő megkapja a maga fadóntó munkását és fuvarosát. Kisebb gazdák, akiket a mezőgazdasági teendők annyira mégis lekötnek, hogy hosszabb ideig tartó, állandó erdei munkára nem vállalkozhatnak, igen szívesen vállalnak rövid ideig tartó munkát, hogy szabad idejükben — amikor gazdaságuk le nem köti — keresethez jussanak. Sőt a valóság azt igazolja, hogy a kisebb gazda az ő külterjes gazdálkodásából, ha egyéb keresete nincsen, nem képes megélni. Ezért vándorol ki a kisgazda tömegesen onnan, ahol különösen az erdei munka mellékeresetet nem biztosít.

A házi kezelés a legnagyobb nehézségekbe ütközik nagy kiterjedésű fenyvesekben, melyeknél az értékesítés legbiztosabb és legmagasabb az oly rakpartokon, ahonnan a fakereskedő minden baj és körülményesebb utánjárás nélkül szállíthatja el a megvett árut a fogyasztási piacokra. Az ily házi kezelés állandó és begyakorolt munkásseregek nélkül el nem képzelhető s addig, míg vidékünkön a folytonos foglalkoztatással elegendő munkást be nem gyarortunk és le nem kötöttünk, nem marad más hátra, mint rövid átmeneti korszak alatt a kihasználható famennyiségeknek ama részét, melyet nem vagyunk képesek a saját munkásainkkal kihasználni és a rakodópartra szállítani, a viszonyoknak megfelelő módon tövön az erdőben eladni.

A fakereskedők azért, mert mi a házi kezelésre tértünk át, nem fogják az üzleteiket bezárni, hanem továbbra is vásárolni fogják a fát úgy, ahogy lehet. S itt is beáll az az eset, hogy inkább meg lesznek elégedve, ha nem kénytelenek az egész vágást mindenestől megvásárolni, hanem csak azt a fát, amelyre és amilyenre éppen szükségök van.

Előállnak májd a csekélyebb tőkével rendelkező kisebb kereskedők s megveszik azt a fát, melyet a nagykereskedő otthagytott. Itt is meg fognak jelenni a földművesek és a faiparosok s a vágások nem maradnak kihasználatlanul, mert jegyezzük meg jól, hogy a fa már kevés s a fának nagy kereslete és magas ára van. A házi kezelésnek behozatalára a mainál alkalmasabb időt választani nem lehetett volna. A fának magas ára arra képesít minket, hogy munkásainkat jobban fizethessük, a magas munkabérek pedig gátat fognak vetni a kivándorlásnak, mert a nép örömmel fogja belátni, hogy itthon állandó és tisztességes keresethez jut, ami szükségtelessé teszi az idegenbe való kivándorlást. A fakereskedők még egy ideig idegen munkásokkal fognak dolgozni, de hovatovább elérkezik az idő, amidőn a helyi munkások megszorodtával az összes kitermelési és szállítási munkát a kezünkbe vesszük s az eladást az erdőkből a rakodópartokra tereljük át. S ez legyen a cél, mert gazdálkodásunkkal csak így teljesíthetjük azt a tőlünk joggal várható hazafias missziót, hogy nagy vidékek munkarejét állandóan lekötve, a népet biztos megélhetéssel kössük a hazai rögöz s megelégedett, nemzetfenntartó elemet neveljünk a vándorbot után nyuló koldusokból.

Itt nálunk Máramarosban régi időtől fogva házi kezelésben használják ki a vágásokat; az erdei munka állandó jólétet biztosít itt a népnek, mely a kincstári munka nélkül szintén földönfutó koldus lenne s kivándorolni volna kény-

telen. A kincstár a vágások fájának kitermelésével, szállításával és letutajozásával, erdősítéseivel, fiatalos-tisztításaival és építkezéseivel annyi munkát ad, hogy még a kincstári erdőtől távolabb fekvő falvak munkaerejét is igénybe veszi. De a fakereskedők is, akik a nem kincstári erdők vágásait megveszik, nem mennek a szomszédba munkást keresni, mert a legjobban begyakorolt munkaerőt helyben kapják s ebben fekszik a helybeli nép erdei munkában való begyakorlásának nagy jelentősége; az erdei munkabér, de még a vállalkozói nyereség is a saját munkásaink jólétét gyarapítja. Máramarosban nem hallunk amerikai kivándorlásról, hanem igenis, hol külföldre, hol belföldre magasabb munkabérek fizetése mellett elszegődtek munkásainkat, kik mint gyakorlott fenyő-kihasználó munkások és tutajosok, széles körben ismeretesek. Máramaros vármegye munkásokban oly gazdag, hogy az aratósztrájkokat is nagyrészt a máramarosi munkások törik meg, hisz innen aratás idején 6—7 ezer munkás megy az Alföldre. Széles Magyarországon, erdőn, mezőn, hol itt, hol ott megjelenik Rákóczi hűséges vörösnadrágos népe, hogy kérges tenyerében a szerszámot hasznothajtó munkával forgassa. S mi tartotta meg nekünk ezt a hazájához hű munkásnépséget? Tisztán csak az erdei munka. Ruthénjeink tömeges elszegődése miatt, nálunk is nem egyszer munkáshiány áll be, de nem oly érzékeny, hogy emiatt vágásaink kihasználása elmaradna; de ha erdeink jó közlekedési utakkal volnának feltárva s arról volna szó, hogy nemcsak a főhasználatokat, de rendes áterdölések útján az előhasználatokat is munkába vegyük és értékesítsük, képtelenek lennénk a belterjesebb gazdálkodásra áttérni. A belterjesebb gazdálkodásra csak akkor gondolhatunk, ha más erdőhatóságok is házi kezeléssel egyre nagyobb és nagyobb számban fogják begyako-

rolni munkásaikat az erdei munkába, ha minden vidéknek meg lesz a maga helyhez kötött állandó munkásnépe s ha emiatt feleslegessé válik a máramarosi munkások felvételése, elvonása.

Az északi tót vármegyékben az is baj, hogy az Amerikából hazajött munkás otthon nem szívesen vállal napszámos munkát; ha valami kisebb munkára megalkuszunk vele, úgy hogy nem napszámra fizetjük, azonnal vállalkozik, de kifejezetten napszámos munkába állani, ugyyszólván méltóságán alólinak tartja.

Ezzel a népséggel a házi kezelés csak vállalat útján léptethető életbe. A vállalkozási szellemet Amerikából hozzák s vállalatban oly megerőltető munkára is képesek, mint amilyent Amerikában végeztek. Mai viszonyaink mellett, nagykiterjedésű erdőgondnokságainkban, a kevés altiszti személyzettel csakis vállalatba-adással lehet házi kezelést folytatni.

Mi Máramarosban szintén vállalkozóknak adjuk ki a vágások kihasználását, de nem is tehetnénk másként, mert ahol, mint nálunk egy erdőörnek 10—15 ezer hold a védkerülete, képtelenség lenne saját közlegeink közvetlen felügyelete és vezetése alatt végeztetni az összes termelési és szállítási munkákat.

Ama szaktársaim részére, kik az ilyen vállalati munkákat még nem ismerik, leírom az itt divó egész eljárást. E leírásból nemcsak azt fogják megtudni olvasóim, hogy mily időszakokban s mily módon végezzük a kihasználási munkákat, de megtudják azt is, hogy mire kell kiterjedni a vállalati szerződésekben. E szerződések pontjai évek hosszú sorának gyakorlatán átszűrte tapasztalatok alapján lettek megállapítva s így a helyi viszonyoknak megfelelő esetleges kisebb változtatásokkal, hasonló ki-

használási munkák végzésénél mindenhol irányadók lehetnek.

Vágásvállalkozó csak erdei munkás lehet, aki nemcsak érti az összes kihasználási munkákat, de munkástársaival együtt maga is dolgozik. Ezzel eleje van véve minden zsarolásnak és lelketlen kizsákmányolásnak, miknek a munkások egyes üzérkedők vállalkozása esetén ki lennének téve.

A szerződés szerint megállapított munkabér alapját tutajfánál, tehát szálfánál nem a darabszám, hanem a köb-tartalom képezi, a tutajfelszerelési anyagok, mint evezőrud, heveder stb. és apróanyagok, mint csáklya, komlórud stb. termelési bére darabonként számíttatik.

A vágásterületen előforduló, műszaki célokra alkalmatlan törzsek ledöntését és legalyazását szintén darabonként fizetjük, mégpedig 10—20 *cm* középméretűig 10 fillérral, 20—30 *cm* középméretűig 20 fillérral, az ennél vastagabb törzsek után pedig 30 fillérral. A 10 *cm* vastagsági minimumot meg nem ütő vastagságú törzsek döntéséért és legalyazásáért a vállalkozó külön díjazásban nem részesül, mivel e munka a vágástakarítási munkához tartozik. Ha a hasznavehetetlen törzsek ledöntése és legalyazása helyett a kincstár célszerűbbnek tartaná a gyűrűzés alkalmazását, a munkáért a vállalkozó a döntésért és legalyazásért megállapított munkabérnek felerészét kapja.

A végelszámolás megejtéséig a vállalkozó munkabért nem követelhet, még azokért a munkálatokért sem, amelyeknek díjazása a szerződés tartama alatt már megállapítható; tekintettel azonban ama körülményre, hogy a vállalkozók csak munkások, tehát tőkeszegény emberek lehetnek, a már befejezett munka arányában előlegben részesülnek.

A munkák nagy része, mint előbb is említve volt, köb-tartalom szerint fizettetik, de a köb-tartalmat csak a

munka teljes befejezése után ismerjük, azért az előlegadással óvatosan kell bánni, nehogy túlfizessük magunkat. A köb-tartalomnak előleges becslésénél, az erdőrendezősegi becslés és a hasonló viszonyokban levő vágásoknál elért eredmény szolgál tájékoztatásul.

Az elvállalt munka szakadatlan folytatásának és végleges kifogástalan befejezésének, valamint a vállalkozó által alkalmazott munkások már megkeresett bérének biztosítása céljából, az államkincstár a vállalkozó összes keresetére nézve zálog- és visszatartási jogot biztosít magának s ha a vállalkozó ellen a vállalat tartama alatt egy harmadik személy javára kielégítési vagy biztosítási végrehajtás fogantatosíttatnék és ugyanekkor a munkabérek is letiltatnának, az államkincstár csak a vállalatnál alkalmazott munkások már megkeresett bérének s más egyéb felmerült költségeknek és kincstári követeléseknek levonása után még kijáró összeget fogja a vállalkozó hitelezőinek kifizetni vagy bírói kézbe letenni.

Vállalkozó a fatermelésnél és szállításnál alkalmazandó munkásokat szabadon fogadhatja fel, csak a tutajozás tartama alatt a kincstárhoz már elszegődött tutajosokat nem szabad felfogadnia.

Ugyanis tavasszal a tutajozás előtt az egyes szálfamáglyákat a vállalkozó kormányosoknak kiadjuk s velők a munkásigazolvány átvétele mellett szóbeli alkut kötünk, mely szerint a tutajos a máglyában levő szálfák letutajozására kötelezi magát, mi pedig biztosítjuk, hogy ha hétről-hétre a munkát folytatja, a máglyát másnak át nem adjuk. Az így elszegődött tutajosokat a vállalkozónak nem szabad munkába fogadni.

Vállalkozó köteles intézkedni, hogy alkalmazottjai, munkásai és fuvarosai az erdészeti személyzetnek szerző-

désen alapuló utasításait és intézkedéseit kövessék s köteles az ellenszegülő alkalmazottjait az erdőigazgatóság kívánására a szolgálatból elbocsátani.

A felvállalt munkát a vállalkozó nem végeztetheti napszámban, hanem köteles az egyes munkákat ahhoz értő és megbízható alvállalkozóknak, munkásvezetőknek vagy munkáscsoportoknak szakmányban kiadni, ezekkel szerződést kötni s e szerződéseket a kezelő erdőgondnoknak bemutatni.

Ez intézkedéssel eleje van véve minden rosszakaratnak, könnyelműségnek és elhamarkodásnak, mik a vállalkozót annyagilag sujthatnák. Vállalkozóink nagy része analfabéta, jegyzéke a rovás, ilyenekkel szemben az erdőgondnok jóakaratu gyámkodása nemcsak indokolt, de kötelesség is. A kincstárnak a bukástól minden módon óvni kell a vállalkozóit s oda kell törekednie, hogy a kialakított bérek mellett társadalmi állásának megfelelő vállalkozói nyereségben részesüljön. Ez emeli és tartja ébren a vállalkozói kedvet s e vállalkozás teszi olcsóvá a kihasználást, mert egészen más az, ha az erdőőr vagy más munkafelügyelő a kitűzött órában kezdeti és végezteti a munkát s ismét más, ha a vállalkozó munkástársaival együtt hálva a kalibában, reggel ő veszi először kézbe a szerszámot este ő teszi le utoljára, együtt ázik, együtt fázik a munkástársaival s a munkaidőt nem az óra, hanem a napfelkelte és naplenyugta szabja meg. Részezesnek mondjuk ruthénjeinket, de a vágásban egész héten át nem látni szeszes italt, az ebédre is alig fél óra jut, ebéd utáni pihenésről nincsen szó. Önérdék sarkal itt minden embert, mert ki-ki aszerint keres, amint dolgozik.

Külföldi munkásokat csak rendkívüli körülmények esetén s csak miniszteri engedély alapján alkalmazhat a vállalkozó.

Vállalkozó köteles alkalmazottjainak, munkásainak és fuvarosainak keresetét alku szerint pontosan kifizetni és felelős az alvállalkozói által alkalmazott munkásokkal szemben is a munkabérek kifizetése tekintetében.

Ha a vállalkozó a megkeresett béreket az esedékesség napjától számítandó egy héten belül ki nem fizetné, felhatalmazza a kincstárt, hogy a beigazolt és esedékessé vált kereseteket vállalkozó rovására kifizethesse. A kifizetés azonban a kincstárnak csupán jogát s nem egyszers- mind köteleességét képezi.

Az ily fizetéseknél a vállalkozó személyesen megjelenni s a kifizetés megtörténtét két tanu előtt igazolni köteles.

A munkások béréből levonásokat eszközölni tilos, hasonlóképpen tiltva van a munkások bérét élelmiszerekkel, szeszesitalokkal vagy más cikkekkel megváltani, azok beszerzési forrását meghatározni vagy a munkabért bármi- féle utalványnyal kifizetni.

Vállalkozó köteles az évben összesen három hónapi időtartamon túl alkalmazott azon erdőmunkásokat, kik valamely kincstári társpénztár kötelékébe nem tartoznak és az „Országos Gazdasági Munkás- és Cseléd-Segély- pénztár“-ba rendes tagokul belépni nem kívánnak, a szerződés tartamára a nevezett segélypénztárba rendkívüli tagokul felvétetni és az évi 1 K tagsági díjat helyettök a pénztárba befizetni. E kikötés be nem tartása esetén jogsitva van a kincstár a vállalkozót minden egyes esetben és minden egyes munkás után 40 K birsággal sújtani.

Köteles továbbá vállalkozó azon munkásait, kik akár a foglalkoztatás rövidebb tartamánál fogva, akár más okokból az előbbi pontnak megfelelően az Orsz. Gazdasági Munkás- és Cseléd-Segélypénztárnál biztosítva nincsenek, sőt azokat is, akik biztosítva vannak ugyan, de nem baleset követ-

keztében válnak munkaképtelenné s így a segélypénztár gyógykezelésére és segélyezésére nem számíthatnak, megbetegedések vagy megsérülések esetében, tekintet nélkül arra, hogy idegen községbeliek vagy helybeliek, az 1900. évi XXVIII. t.-cz. rendelkezéseihez képest, e törvény 18. §-ában meghatározott legalább 8 napi időtartamon át a kincstári orvos és kórház igénybevételeivel, de saját költségén gyógykezeltetni.

Vállalkozó a kincstári orvos igénybevételeért és a kincstári kórház használatáért mit sem tartozik fizetni, sőt a betegek gyógyításához szükséges gyógy- és egyéb szereket is a kincstár előlegezi.

A vágást a vállalkozónak a szerződés felsőbb jóváhagyása után a kezelő erdőtiszt a helyszínén adja át. Az erdészeti személyzet a fatermelési munkát folyton ellenőrzi, meghatározza az egyes munkálatok megkezdési és befejezési idejét s utasításokat ad a munka mikénti végzésére.

A szerződés meghatározza, hogy vállalkozó hány vontató fuvarosról köteles gondoskodni s hogy a vontatókkal kötött szerződést, legkésőbb az év november hó 1-ig köteles az erdőgondnoknál bemutatni. A szerződésben köteles vállalkozó a vontatókkal a köbméterenkint fizetendő egységbérben s a szükség esetében napszámban teljesítendő munkára nézve a napi fuvarbérre vonatkozólag is megállapodni.

Ha a szerződésben biztosított igavonó munkaerő a munka folyamán elégtelennek bizonyulna, köteles vállalkozó az erdőgondnokság felhívására még további fuvarerőről gondoskodni. Ha a vállalkozó a kézi és ígás munkaerő mennyiségének alkalmazására és a munkának a kívánt módon való teljesítésére vonatkozó erdőgondnoksági utasításokat nem teljesíti, jogában áll az erdőgondnok-

ságnak az elmulasztott vagy rosszul teljesített munkát a vállalkozó terhére és költségére végeztetni. Ez esetben a megkeresett béreket vállalkozó számlájára az erdőkincstár fizeti.

Vállalkozó köteles a munkát személyesen vezetni s azt legkésőbb a döntést követő év márczius hó 15-éig az ellenőri átvételre teljesen készen befejezni.

Vállalkozó a vállalatból kifolyólag általa vagy alkalmazottjai által a kincstári javakban okozott mindennemű károkért teljes kárpótlást nyújt s a megállapított kártérítési összeget a felszólítástól számítandó két hét alatt megtéríteni köteles.

Ezekben előadtam a szerződés általános pontjait, most következnek a vágás kidolgozására vonatkozó különleges pontok, melyeknek könnyebb megérthetése az itt szokásos fakitermelési munkálatok leírását teszi szükségessé.

A vállalatba adás árlejtés utján történik. Az árlejtés alapja az erdőgondnokok által összeállított és az erdőigazgatóság által felülvizsgált vágáskidolgozási költségvetések.

Minden év október hó végén a favágatási tervekkel együtt az erdőgondnokok minden egyes vágás kidolgozására vonatkozó költségvetéseket is terjesztenek be.

Bővebb magyarázat helyett legjobb, ha egy ilyen költségvetést ide leírok.

Költségvetés

a tiszaközi m. kir. erdőgondnokság területében fekvő A. ü. o. III. v. s. 14. tag 11. osztágában kitüzött farkasvölgyi 1907. évi fenyő szálfavágás kidolgozásáról.

Tárgy: Az A. ü. o. III. v. s. 14. tag 11. osztágában 36 kat. holdon található 8604 m^3 fenyő műfa kidolgozása.

Szálfaanyag.

1. Döntés, kéreghántás, legalyazás és tuskókérgezés m^3 -ként	—	.50 K
2. Csusztatókészítés és a régi csusztató tatarozása m^3 -ként	—	.12 "
3. Csucslevágás és megfordítás m^3 -ként	—	.30 "
4. Lebocsátás az erdőn m^3 -ként	—	.24 "
5. Csusztatás a farakásig és a csusztató jókarbantartása m^3 -ként	1.60	"
6. Előkészítés m^3 -ként	—	.25 "
7. Vontatás és a vontatóút tatarozása m^3 -ként	—	.54 "
8. Máglyázás, besütés és festés m^3 -ként	—	.24 "
9. Vágáslomok összerakása és patakok takarítása m^3 -ként	—	.04 "
10. Az egész munka folyamán hótakarítás m^3 -ként	—	.04 "
Összesen	3.87	K

Tutajfelszerelési és rudasanyag.

1 drb evezőrud termelése, máglyázása és besütése	36 f.
1 " heveder	26 "
1 " evezőállvány	12 "
1 " csáklyarud	14 "
1 " komlórud	06 "
1 kötés=50 drb bükk tutajcsap készítése	50 "
1 drb eveződeszka szállítása a raktárból	06 "

Amaz esetben, ha vállalkozó az általa elvállalt munkákat a szerződésben meghatározott időpontig teljesen be nem fejezhetné, vagyis a ledöntött törzseket akár önhibájából, akár önhibáján kívül egészben vagy részben az ellenőri átadásig a rakodópartokon fel nem máglyázhatná, a vágásban, a csusztató végén levő farakásban vagy a

vontató ut mentén visszahagyott faanyagokért az egész köbméterenként megállapított munkabér helyett, annak csak egy részét kaphatja. Erre az eshetőségre számítva, a vágáskidolgozási költségvetésekben az ilyen elmaradt fákra eső munkabérekről is kell gondoskodni.

Ehhez képest a költségvetéseket ekképpen folytatjuk:

A vágásban visszamaradt fáért m^3 -ként	---	---	---	1.—	K
A farakásban	"	"	"	2.—	"
A vontató uton	"	"	"	2.40	"

Végül megemlítjük a költségvetésben, hogy a vállalkozó hány pár vontató igát köteles beállítani.

E költségvetések alapján az árlejtéseket tél utóján, vagy tavasz elején tartjuk meg.

S most lássuk az egyes munkálatokat:

A fadóntást májusban, nedvkeringés idején, amikor a fa kerge könnyen hámlik, kezdjük meg.

A szerződésben kikötjük, hogy vállalkozó köteles a vágásterületen álló jó vagy selejtesnek látszó minden törzset lehetőleg alacsonyan és pedig a hegy felől mérve 30 *cm* magasságban fűrészszel dönteni. A fejszével való döntés csakis kivételkép a vágás meredek és sziklás részein engedtetik meg s erre nézve a kezelő erdőtiszt beleegyezése kikérendő.

A törzseket lehetőleg a csusztatás irányába és rendszerint vékony végökkel a hegy felé kell dönteni. A völgy felé való döntés csak külön engedélylyel ott történhetik meg, ahol a helyi körülmények a felfelé való döntést lehetetlenné teszik.

A döntött törzsek legalyazandók és 9 *cm* vastag részökig lekérgezendők. A 9 *cm*-nél vékonyabb törzsrészekben az

ágak és a kéreg rajta marad, hogy a fa kiszáradása ezáltal is előmozdittassék.

A döntés után visszamaradt tuskók szintén lekérgendezendők. A tuskók lekérgézése igen fontos, mert így a *Hilobius abietis* buvóhelyeit semmisítjük meg.

Ha a luczfenyő-kéregre vevőnk van, a szerződésbe a következő pontot vesszük be:

Vállalkozó köteles a ledöntött luczfenyőtörzsek kéréget 1,26 m hosszú táblákban lehántani s a lehántott táblákat a törzs mellé kerges felökkel felfelé odatámasztani s szigoruan arra ügyelni, hogy a kéreg nedvességtől óva legyen. E munkáért a vállalkozó külön díjazásban nem részesül.

A ledöntött és lekérgezett törzsek mindaddig, míg jól ki nem száradnak, a vágásban fekvé maradnak. Augusztus havában megkezdik a lecsúcsozást. A csúcs levágása után a törzset megfordítják s az alsó felén még megmaradt kéregtől is megtisztogatják.

A csúcs az összes törzseknél — a tutajfelszerelési és az apróanyagok kivételével — 9 cm átmérőnél vágandó le.

A törzseket a vágásban feldarabolni tilos. A vállalkozónak már saját érdekében is arra kell törekednie, hogy a fák teljes hosszúságokban kerüljenek a rakodópartra. A feldarabolásnak csakis a tulvastag törzseknél van helye, ha erre nézve az erdőgondnok az engedélyt megadja. Rönkök és rövid szálfák a vágásban fűrészszel csakis oly törzsekből termelhetők, melyekből selejtességök, vagy görbeségök miatt hosszabb szálfá ki nem kerülne.

A döntés és hámozás után következő időt a vállalkozó a csusztató építésével tölti el. A csusztatót ászokfákra és gyámokkal megtámasztott ferdén álló oszlopokra erősített szálfákból építi.

A csusztató építés a rendes vágási munkálatokhoz tartozik. Ha a csusztató külön költségvetés alapján épül, a kincstár tetszése szerint a vágásvállalkozót, esetleg más vállalkozót bíz meg az építéssel, de bárki építette is a csusztatót, annak a jókarban való tartása a vállalkozó kötelessége marad. Meredek helyeken, ahol a fa törésétől lehet tartani fékezőket alkalmaznak, vagy a csusztatót állandóan földdel és hamuval hintik, a facusztatót földcsusztatóval váltják fel, esetleg megszakítják és szakaszonként csusztatnak.

(Folytatása következik.)

Az ákácz ujabb ellensége.

Irta: Kiss Ferencz m. k. erdőtanácsos.

Minél nagyobb elterjedésnek örvend kitünő fanemünk az ákácz, annál gyakrabban ismerkedünk meg egy-egy új rovar ellenségével. Ilyen ujabbán észlelt károsítója a *nagy vinczellérbogár* (*Otiorhynchus ligustici*). Ezen rovarnak lárvája az ákáczcsemete gyökerének megrágása által válik károsná. A lárva közvetlen a földszinén, néha kissé e felett kezdi megrágni a gyökeret, illetve a gyöktőt és a rágás a földszinétől mintegy 20 cm mély területre terjed ki, mely mélységben úgy a fő- mint az oldalgyökereken található rágás.

A lárva rágása behatol a fás részig, nem képezve összefüggő egészet, mint a kalló cserebogárpajod-rágás, hanem kisebb nagyobb önálló sebeket látunk a gyökéren, mintha a lárva táplálékát kóstolgatná. A megtámadott gyökérfelület olyan kinézést nyer, mint a göröngyös föld.

Az ujszegedi csemetekertnek talaja eléggé kötött, iszapos áradmány, ennek homokosabb részén 1906. évben mintegy 800 □-öl területen a csemeték 25—30%-át hasznavehetetlenné tette a nagy vinc-ellérbogár lárvája.

A kártétel abban mutatkozott, hogy azok a csemeték, melyeket

fiatalabb korban, közvetlen a föld felett megrágott a lárva, vagy elszáradtak, vagy a szél által lehajtva majdnem a földön kuszva sinylődtek. Az erősebb csemeték nem pusztultak el a rágás következtében, növekedésben azonban visszamaradtak az egészségesektől s a számtalan gyökérséb miatt kiültetésre alkalmatlanná váltak.

Miután eddig nem tapasztalt jelenséggel állunk szemben, talán nem lesz felesleges közölni előbb leírt károsítás valószínű okait.

Ezen rovar általában a czukorrépa ellensége, de nagyon kedveli petelerakásra a luczerna gyökereit is. A kérdéses csemetekert 1903 év őszén vététt üzembe, midőn megszántatott s a következő év tavaszán ákáczmaggal bevététt. A megtámadott terület nagyobb részben luczernás volt, tehát ez volt bölcsője a vinczellérbogaraknak. Az első évben a csemetékben nem volt károsítás, mert a bogár kora tavasszal az ősszel felszántott s kifagyott csupasz talajon semmi élelmet nem találva, átvándorolt a szomszéd táblára, mely csak tavasszal szántatott fel s ugyanekkor burgonyával és takarmányrépával bevététt. Ez a földrészlet 1905. évben rózsával telepítetvén be, a vinczellérbogarak visszaköltöztek az ákácztetésbe, hol igen megfelelő helyre találtak, mert a csemeték 1906. évben benthagyattak, úgy hogy a bogarak szaporítását s a lárvák táplálkozását misem zavarta.

Nem lehetetlen azonban az sem, hogy az 1904. év tavaszán kifejlett bogarak egy évig a földben maradtak s ezek ivadéka okozta az ákáciban észlelt károsítást.

A bogarat Jablonovszky József, a rovar-tani állomás főnöke „A czukorrépa állati ellenségei“ című értekezésében a következőkben ismerteti.

A nagy vinczellérbogár 10—14 mm hosszú, de ha igen tömegesen fordul elő, akadhat kisebb 7—9 mm hosszú példány is, úgy hogy nagysága 7—14 mm között váltakozik. Színe fekete, de a borító pikkelyek és a szőrözet miatt szürkés-barnának, földszíni nek látszik. Földszíni még annál is inkább, mert igen gyakran a hozzátapadt földrészecskéktől sáros. A tiszta, nem sáros példányok homályosak, legtöbbször kissé hamvas-ibolyás színűek. Feje rövid, zömök, sárgaszőrös, hegyén oldalt elszélesedett, de

hosszában egy kis kiemelkedő orom van. Csápja térdesen megtört ostorformájú. Az ostor második ize kétszer oly hosszú, mint az első. Többi ize szintén füzérszerű, az utolsó iz pedig hosszú orsó-idomu.

Mellkasa valamivel szélesebb, mint amilyen hosszú. Felszíne sűrűen szemcsés, a szemcsék simák, fényes-feketék. Köztük vannak rövid sárgaszínű szőrszálak és sűrű igen apró pikkelyek. Felszínén kiemelkedő orom nincs. Lába fekte, fényes, itt-ott kissé szőrös. Mindenik czombja alsó oldalán egy-egy rövid, a hátulsó czombon pedig egy tompa fogacska látható. Potroha tojásdad alakú. Fedőszárnya össze van nőve; felszíne sűrűn és finoman szemcsézett, rövidszőrű, sűrű és igen rövid, némileg szivárvány színeket játszó pikkelyekkel fedett. E vonalsorok alig, vagy nem láthatók. Repülő szárnya szintén hiányzik. Nálunk a répaföldeken mindenütt akad, sőt sokszor igen nagyszámban hemzseg és tömegesen lepi el a táblát.

A vinczellérbogár lárvája, ha megnőtt (pld. télen) 12·5--13 mm hosszú 5 mm vastag csontszin-fehér, kissé sarlósan hajlott, kövér, ránczos és hengeres testű: testhegye felé fokozatosan vékonyodik; lába hiányzik. Feje világossárgás-barna, mintegy alma-alaku rágó szájrészei feketésbarnák; keskeny nyakpajzsának színe jóval világosabb a fej színénél, mert sárgásfehér színű, de a test színénél sárgább. Többi teste általában duzzadt, igen haránt ránczos, oldalráczaik hosszukások, kevésbé duzzadtak. Felszíne szórványosan, alig láthatóan szőrös, oldalán van néhány vékony sárga, hosszabb szőrszál; a háti és hasi harántos ráczokon pedig váltakozva 4 és 6 igen rövid barnaszínű tüske van. E tüskék és szőrök olykor lekopnak, de barnás helyük mindig látható. Fara hegyén az alfelnyílása körül 10 barnaszínű igen rövid tüske van, hat az alfelnyílás felett, négy pedig alatta van.

A lárva egészen késő őszig, sőt enyhe időben, ha földbe nem fagy, télen is rág. Hogy mikor bábozódik, nem ismeretes.

Az apácza-lepke Nyitra megyében.

Irta: *Matusovits Péter* kir. al-erdőfelügyelő.

Az apácza-lepke a holicsi cs. és kir. uradalomban már az elmúlt évben is tömegesen fellépett, a döntött próbatörzsek bizonyossága szerint azonban fellépése a folyó évben általánossá lesz úgy, hogy a 10 éves állaboktól a legidősebbekig az összes erdei fenyvesekben rendkívüli mértékben fog e káros rovar fellépni.

Az elmúlt évben mintegy 170 cm magasságtól felfelé fordultak elő a petecsomók, ez idén a gyökfőtől a csucsig nemcsak a törzsön, hanem sokhelyütt az ágakon is láthatók. A felső részeken különösen az ágpereszlenek között, de a sima kérgen is. Legnagyobb mérvben vannak megtámadva az Egbell község határában, az ebelli védkerületben fekvő VI tag *f*, VI tag *g*, VII tag *c* és XII tag *f* osztagai. Az ádámmajori védkerületben pedig a XX tag *c*, a XXI tag *a*, a XVIII tag *a*, XVIII tag *b* és XV tag *b* osztagai.

A próbatörzseken találtatott: a VI. tag *f* osztagában (20 éves) 52 petecsomó 844 drb petével, a VI. tag *g* osztagában (20 éves) 13 petecsomó 563 drb petével, a VII. tag *c* osztagában (10—20 éves) 10 petecsomó 286 petével, a XII. tag *f* osztagában (40 éves) 2 petecsomó 32 petével, a XXII. tag *e* osztagában (20 éves) 37 petecsomó 1132 drb, petével, a XXI. tag *a* osztagában (41—60 év) 45 petecsomó 820 drb petével, a XVIII. tag *a* osztagában 21—40 éves) 51 petecsomó 1377 drb petével, a XVIII. tag *b* osztagában (21—40 éves) 32 petecsomó 734 drb petével és a XV. tag *b* osztagában (30—40 éves) 23 petecsomó 509 petével.

Ezekén kívül találtam egy 10 éves törzsön 16 petecsomót, majd próbát tettem álló öreg állabok törzseinél, itt 50 cm hosszú törzsrészleten 11 petecsomót találtam. A többi osztagokban 1—1 törzsré átlag véve legalább is egy petecsomó esik. Az uradalom el van tökéelve, hogy bevárja a szükséges védőeszközök használata mellett az ősz és ha a helyzet nem változik, tarra vágatja az erdőt, kiirtatja és 1—2 évig mezőgazdaságilag használván a talajt, újból beerdősítteti. A jelek arra engednek következtetni, hogy az ichneumonok és egyéb hasznos rovarok a folyó évben nagy mennyiségben fognak fellépni és miután az uradalom leg-

ujabban fészekodvakat is helyezett el, várható, hogy a természet segítségével meg lesznek óva az állabok a teljes pusztulástól. Ezt pedig annál valószínűbbé teszi azon körülmény, hogy az erdei fenyő visszaszerző képessége elég nagy és hogy a hernyók tudvalevőleg a falást alulról kezdik és a legfrissebb hajtásokat nem bántják. Így talán, bár fatömeg veszteséggel is, megmaradnak az erdeifenyőállabok. Az uradalom enyvgyűrűket alkalmazott, szedette a hernyókat és bábokat, szedette, illetve gyűjtette a lepkéket, alkalmazott tüzeket, alkalmazott áterdölést, mindezt ideig azonban eredménytelenül. Az összes védelmi eszközök sok költséget okoztak és nem váltak be. Ez idén a központi erdészeti kísérleti állomás fog kísérletezni — adja Isten — jó eredménnyel.

Itt megemlíteni kívánom az osztrák földmivelésügyi miniszteriumban folyó évi február hó 10, 11 és 12-ikén az apácza-lepke irtása és illetve az ellene való védekezés ügyében tartott ankét eredményét is.

Az osztrákok az apácza-lepke elleni védekezés és illetve a rendelkezések ellenőrzésére, a mint eddig is történt, a megtámadott erdők területeire biztosokat „Nonnen-Delegierte“ küldenek ki. Az apácza-lepkének az erdőkben való megjelenését első sorban a lepkék röpülési tömegéből állapítják meg, a fellépés mérvét pedig a próbatörzseken talált petecsomók mennyiségéből. Csoportonként próbaenyvezést végeznek. A teljes enyvgyűrűzés eszközlése az erdőtisztre és az erdőbirtokosra bízatik. Az ankét a petecsomók szedését nem ajánlja, ajánlja azonban a hernyók és bábok szedését és eltaposását. A sporádkusan megtámadott állabok áterdölendők, a nagymérvben megtámadott állabok áterdölésénél pedig a törzsek lekérgezendők és a galy és kéreg azonnal elégetendők, vagy pedig az egész állab hernyóenyv gyűrűkkel látandó el. Az alnövet meghagyandó és csak akkor vágandó és égetendő el, mikor hernyókkal és bábokkal sűrűn el van lepve. A nagyon megtámadott állabok levágatásának időpontját az illető erdőtiszt állapítja meg. Különben a hernyóknak idegen állabokba való átmászása meggátolandó és a hasznos madarak a legnagyobb védelemben részesítendőek. Az ez iránti intézkedéseknél az erdészeti személyzet mellett a csendőrség is igénybe veendő.

Az említett intézkedések itt is megtétettek az elmúlt évben

de sajnos, eredményre nem vezettek. Tapasztalataink szerint a madárvédelem, a betegségek, a hasznos rovarok szaporodásának előmozdítása, elegyes állatok nevelése az, ami erdeinket a káros rovarok pusztításától megóvjá. Ha a természet nem segít, mi eddigi védőeszközeinkkel sajnos nem küzdhetünk erdeink ellen-ségei ellen, legalább annyira nem, hogy azokat végkép megtörjük.

Hires fák életéből. *)

(IV.) E cím alatt közölt cikkeink kiegészítéseül még egy-néhány ritka hazai fára szükséges felhívunk a figyelmet, melyekhez egy vagy más tekintetben történeti emlék fűződik. Azt hisszük, ezzel teljessé teszszük a sorozatát azoknak a fáknek, amelyeket kegyeletes emlék övez.

A nógrádmegyei Romhány határában, Rétságához közel egy aligha a *Corylus colurna* fajhoz tartozó mogyorófa vonja magára a figyelmet, melynek törzse oly vastag, hogy csak három ember bírja átölelni, koronájának pedig átmérője 10—12 lépés. Gyümölcse nem nagy, de levelei feltűnőek, mert nem szőrösek, mint a mogyorófaké általában, hanem simák és sötétzöldek.

A fa egy dombon áll, templom romjai mellett. A dűlőt, hol a rom látható, most kastélykának hívják. Lehet, hogy valaha templárius kolostor volt, de az is lehet, hogy a később kihalt Romhányi család birta. A romok közt felkutatót kriptában sok csontvázat találtak s mellettük kisebb ékköveket. Voltak ezek között rendetlenül összehányt emberi maradványok, nagy puska-golyók, pléhre vésett katonanumerusok, a pléh másik oldalán nemes nevekkal. Távolabb a határban üregeket találtak, ahonnan szintén csontvázak, agyaggyöngyök s közvetlen a mogyorófa mellől szántás közben bronztárgyak is kerültek felszínre. Sőt a múlt század 40-es éveiben egy molnár, ki azóta más vidékre költözött, egy pár fazék pénzt is talált. Viszont egy lelakatolt álkapocs

*) Nem tudjuk, vajjon az e címen újabb és régebbi irodalmi források alapján felsorolt nevezetes fák ma még mind feltalálhatók-e a természetben, de ennek daczara érdemesnek tartottuk ezt az érdekes jegyzéket közreadni. *Szerk.*

ami tuvalevőleg a templárius-rend által alkalmazott büntetésnem volt, arra látszott mutatni, hogy itt valaha a templáriusok uralkodtak.

Más romok is vannak a templom romjaihoz közel, amelyek közt egy fülkében négyszögletű urnákat, vagy bronzkohókat leltek, sőt egy ezüst pecsétgyűrűt is a Sréter-czimerrel.

Sréter Jánosról azonban tudjuk, hogy Rákóczy Ferencznek volt egyik tábornoka, s mivel 1710. januárban Rákóczy Romhány mellett csatát vívott, valószínű, hogy a mogyorófa is Rákóczy korabeli emléke.

Annál valószínűbb ez, mert a felsőbodonyi Horváth-kertben szintén megtalálták az ágyuk helyét, melyeket Rákóczy, ki seregével a Tiszától jött Érsekújvár felszabadítására, a határnak Szátok felé elterülő sík részén állított fel Pickingen tábornok ellen, kinek csapatai Vadkernél táboroztak. A fejedelem kengyelben reggelizett meg s úgy ment megszemlélni Károlyi Sándornak, a felsőbodonyi magaslatokon felállított csapatait, ahol aztán oldalba támadta az ellenséget s a szátoki mocsarakba szorította, ahol azonban Rákóczy generálisa Babocsay is ottveszett.

Ezen esemény emlékére ültethették a romhányi mogyorófát, mely ezek szerint szintén hiteles származása Rákóczyfa. De van Romhányban még egy más nevezetes fa is, a volt Sembery, most pedig Laszkáry-féle kertben. Ez egy hárs, amelynek koronája gyönyörű s oly terebélyes, hogy elfér alatta egy század katona. A fát családi hagyományok szerint Sembery Mártonné, Bene Zsuzsánna ültette s a szabadságharcban nevezetes szerepet játszott, mert alatta reggelizett egy ízben Rüdiger tábornok törzskari főnöke, Kaufmann tábornok, mikor a Komáromból a Tisza-felé vonuló Görgeyt üldözőbe vette. Maga Rüdiger a Prónay kastélyban volt elszállásolva.

Nógrád megye különösen gazdag történeti emlékü fáiban. Ludányban is van egy szép tölgyfa, mely alatt Rákóczy sokat üldögélt. A hontmegyei Szud községben pedig egy topolyafa érdemel figyelmet a Sembery-féle parkban, mely ha nem is bir történeti vonatkozással, de érdekes példány, mert törzse vastagabb a romhányi hársfáénál s dugványozás útján akkor ültették, mikor az 1848—49-diki honvédelmi bizottmány tagja, Sembery Imre született, mikor pedig meghalt, a vihar a fa ágait is összetörte.

Hires fája Nógrádnak a Lippa fája is, mely már ezer év előtt állott Nógrád vár környékén egy tóparton. A tó már nincs meg, de az ezeréves fa ma is diszlik s közelében áll a sziklavár gyönyörű kies helyen. A fa mérete akkora, hogy törzsét 5—6 ember foghatja csak át, lombárnya pedig 165 lépés; már a honfoglaláskor állott ez a fa, egy tót ballada így emlékezik róla:

„Turul madár rászállott a Lippára,
Feltűzték a Hunger zászlót a várra,
Rimócz főur lett már Naugrád gazdája,
Folkisz bíró lett a tótok bírása.“

Különben a váci püspökség története is említi, hogy Áron váci püspök már 1074-ben itt tartotta az első keresztény magyaroknak az istentiszteletet.

A Tót Muzeum egyesület IV. évfolyamának 36. lapján Reuss is megemlékezik egy óriási hársfáról Bukócz, nyitramegyei községben, melyről azt írja, hogy még Hollós Mátyás idejében ültették Berencs urai. Bizonyos, hogy Bukócz község alapításakor már meg volt 1597-ben, mert a Nyáry grófok bukóczi jobbágyaikhoz intézett parancsaikban gyakran használták már ez időben ezt a kifejezést: „a mi jobbágyainknak a hársfa alatt“.

A hársat különben Stefko-féle hársnak is nevezik (Stefkova Lipa), mivel közelében fekszik a Stefko-család birtoka. Nem annyira terjedelmes, mint inkább magas fa, úgy hogy fölér egy toronnyal s ez onnan van, mert a nép a virágjáért, melyet elad, időnként levagdossa oldalgalyait. Sőt a 60-as években egyszer a község tulajdonát képező fát magát is el akarták adni 26 forintért s csak Leska János lelkésznek sikerült megmentenie a végső pusztulástól.

Ami arányait illeti, alsó törzsének kerülete kitesz 7 métert, belseje odvas, de azért még erősen hajt. Valamikor a mellette levő Stefkoék egy odujába libákat szoktak belezárni, de a fa életképességéről tesz tanuságot, hogy ma már ez a lyuk is benőtt.

A Mathuzsálemkoru fák közé tartozik nálunk Zalában, Felső-Rajk községében is egy óriási szilfa, mely a templomtól délre áll s állítólag 8—900 éves. Törzse a földszinttől egy méter magasságban 8·25 méter kerületű s a törzse másfél méter magasságban

kétfelé ágazik. Egyik ág kerülete 4·9 méter, a másiké 4·5 méter, magassága meghaladja a falu tornyáét, mert nem kisebb, mint 20—22 méter. Ezelőtt 25 évvel egyik kisebb ágát a vihar letörte, de ez az ág is oly magas volt, hogy egész szekér tűzifa került ki belőle.

Az a hagyomány a szilfáról, hogy a kurucz világban állandóan kurucz-csapatok tanyáztak alatta, ami nem lehetetlen, mint-hogy a hely mintegy szélső pontja volt a kuruczok által birt területnek, úgy hogy a tőle 5 kilométerre fekvő Pacsa már labanczkézen volt.

Van aztán a fehérmegyei Kápolnás-Nyékhez tartozó pettendi pusztán, Vörösmarty szülőhelye mellett is egy ősrégi feketenyárfa (*Populus nigra*) csoport, a Kenessey család fehérmegyei ágának birtokán. A csoport egyik fája 31 méter magas. Két, villaalakban elágazó főága 1—1 méter vastag, törzsének kerülete pedig 14 méter. Tekintve, hogy a fekete nyárfa 500 évig is élél (?), nem lehetetlen, hogy e fák — össze-vissza 6 — az egykor nagy birtokos, de már rég kihalt Kutas-nemzetség ültetvényei, kikről a birtok házasság útján a XVII. század végén a Kenessey családra szállott, ezzel együtt a nyárfák is, melyek az 1698-ban Kenessey Péter által épített lakház kertjének legifőbb ékességei. Ugyanitt különben néhány ősrégi szilfa is látható, melyek közül a legnagyobb törzse 12 méter kerületű, magassága 29 méter.

Vége a budai várkertnek elzárt részében is áll egy hatalmas *Sophora* fa, körülbelül 2 méter magasságban elágazó törzsszel, melynek átmérője 150 centiméter. Ott áll, ahol régebben a Szent-György kapuhoz vezető út volt s most három erős vaskapocscsal és sodronnyal megerősített hatalmas ága van, a negyedik ág hiányzik.

Több száz éves egy Felső-Szudon, a Duló széknek nevezett réten álló óriás vadkörtefa is, melynek törzse több méter kerületű, terebélye alatt pedig több száz ember is elfér. Vadkörteben ez ritkaság, e környék népe szerint a fa több száz esztendő s a valamikor hadverő kuruczok pihentek.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

Az Országos Erdészeti Egyesület felterjesztése az adóreform ügyében.

Nagyméltóságu Miniszterelnök Ur!

A Nagyméltóságod által az országgyűlés elé terjesztett adóreformjavaslatokat az Országos Erdészeti Egyesület tanulmány tárgyává tette, melynek során több rendbeli oly észrevétel és kívánság merült fel, amelyeket az általunk képviselt gazdasági ág, de egyuttal a közérdek szempontjából is nagy fontossággal bírónak ismertünk fel. Van szerencsénk ezeket a következőben tiszteletteljesen Nagyméltóságod elé terjeszteni, kérve azoknak kegyes figyelembevételét, illetőleg az egyenes adók reformjára vonatkozó törvényjavaslatoknak megfelelő módosítását.

Állásfoglalásunknál abból indultunk ki, hogy a modern adórendszerek személyi adónemeinek meghonosítása hazánkban is kívánatos s mellettük az elavult hozadéki adók, nevezetesen pedig a földadó, ha államháztartási szempontokból ma még nem is nélkülözhetők, mégis csak mint a személyi adók oly kiegészítő részei tekintendők, amelyek idővel inkább beszüntetendők, sem hogy további kifejlesztésük az adóreform célja lehetne.

Kérelmeink ennek következtében az adórendszer modern értelemben való kifejlesztésére vonatkozó azon javaslatoknál, melyek az erdőgazdaságot közelebből érintik (jövedelemadó, ált. kereseti adó), főleg csak a részletekre vonatkoznak, amennyiben ezek nem mindenben számolnak az erdőgazdaság természetével és jogosan támasztható igényeivel; a földadónál pedig lényegileg odairányulnak kérelmeink, hogy az abból az erdőbirtokra háruló teher a jövőben legalább is ne emelkedjék és ezen téren is érvényre jussanak azok a különleges szempontok, amelyek az erdőgazdaság belső természetéből és azon fontos közgazdasági érdekekből folynak, melyek erdőgazdaságunkhoz fűződnek.

Alábbi fejtegetéseink, amelyeket Nagyméltóságod jóindulatu figyelmébe ajánlunk, kiterjednek:

1. a földadó kiigazításáról és a földadó százalékának megállapításáról,
2. a közszolgáltatások egyesített kezeléséről,

3. a jövedelemadóról,
4. az általános kereseti adóról, és végül
5. a házadóról szóló törvényjavaslatra.

I.

A földadókataszter kiigazítása és a földadószázalék megállapítása.

A földadó a talaj termőerejéhez mérten „közönséges gazdálkodás” mellett elérhető tiszta jövedelmet adóztatja meg s e mellett sem az adózó fél személyes viszonyaira, sem a tényleges használat mértékére, sőt lehetőségére sincsen tekintettel, vagyis a földadó akkor is terheli a birtokot, amidőn az oly változásokon esett át, amelyek tiszta jövedelmét lényegesen apasztják, azt a kataszteri tiszta jövedelem alá süllyesztik vagy teljesen elenyésztik.

Míg azonban a mezőgazdasági földek, ha helytelen gazdálkodás által rossz karba jutottak, a megfelelő rendszabályokkal rendszerint rövid időn belül ismét jókarba hozhatók, addig az erdőgazdaság, amely a talajban rejlő tőkén kívül jövedelmét főként a fakészlet alakjában birt üzemi tőke kamataiból meríti, ha a fakészlet elpusztult, évtizedeken át, rendszerint 60—80 éven keresztül nélkülözi a jövedelmet, mert ennyi időre van szükség, hogy későn kamatozó befektetések és megtakarítások által ismét előteremtse azt a fa-tőkét, amelyre elengedhetlenül szüksége van, hogy jövedelmesen legyen folytatható. Az erdőgazdaság ennek következtében éppen nálunk, ahol annyi az elsilányodott, fakészletétől megfosztott erdőbirtok, különösen súlyosan érzi a földadónak, mint hozadéki adónak merevségéből folyó azt a körülményt, hogy az átlagos jövedelmet vonván adó alá, sok erdőbirtokosra igazságtalan terhet ró.

Erdőgazdaságunk az utóbbi 40—50 év alatt igen súlyos gazdasági károkkal járó átmeneti korszakot élt át, mely teljesen most sem ért véget és következményeiben, az erdőgazdaság természetében rejlő említett okokból, még sok évtizeden át érezhető lesz. Ezt az átmeneti korszakot az jellemzi, hogy az eladdig kevésbé hasznosított erdőt a birtokosok, mihelyt az valamely vasutvonal vagy más közlekedési eszköz kiépítése által csak némileg is hozzáférhetővé vált, sokszor minden gazdasági érzék és számítás

nélkül egész fakészletével, igen nyomott árakon az élelmesen jelentkező fakereskedelemnek adták át, nem sokat gondolva annak jövőendő termelőképességére, amelyet a túlhasználaton kívül a felújítás hiánya és a mértéktelenül üzött legeltetés alapjaiban támadott meg.

Az 1879. évi XXXI. t.-cikkbe foglalt erdőtvény az erdőpusztítást legalább a kötött birtokokon korlátozta ugyan, de egyfelől üdvös hatása az erdőgazdaság természetéből folyólag csak fokozatosan és lassankint jut érvényre, másfelől az erdőbirtokosok nagy részében, kötött és szabad rendelkezésű birtokon egyaránt, sajnos, ma is nélkülözzük az észszerű gazdaság iránti azt a helyes érzéket, amely éppen az erdőgazdaságnál oly fontos és a törvény-nél is jobban biztosíthatná érdeink jövőjét, melyek az ország hegykoszoruján, de az alföld futóhomokos területein is oly fontos nemzetháztartási szerepet töltenek be.

Legyen szabad erre nézve a székelyföldi erdők legujabbkori közismert történetére hivatkozni, ahol az arányosításokkal üzött visszaélések során és ezenfelül rendkívüli fahasználatként az erdők fakészlete nagyrészt felemésztetett, jobbára még mielőtt az előnyös értékesítés feltételei meg lettek volna.

A helyzet tehát jelenleg az, hogy az ország erdőbirtokának igen tetemes részén a régebbi és újabb erdőpusztítások a normálisan jövedelmező gazdaságot kizárják, általában mindenütt azonban, tehát ott is, ahol a fakészletek a rendes használatokat még lehetővé teszik, a mult hibáinak és mulasztásainak jóvátétele (erdősítések, szállító-eszközök stb.) még hosszú ideig rendkívüli, az átlagos hozadékban kifejezésre nem jutó áldozatokat követel a jelen nemzedéktől, melyek gyümölcsét csak a késő utókor fogja élvezni.

Nem lehet a fenn említettekkel szemben azzal érvelni, hogy az erdőbirtokosok a fakészletek gyors felemésztése által a multban egyszerre jutottak nagy jövedelemhez s így méltányos, hogy a fakészletétől megfosztott erdőtalaj akkor is fizesse a földadót, amikor hasznot már nem hajt. Nem bir ez az érvelés jogosultsággal, mert ebben az esetben nem jövedelemről, hanem a fakészletben rejlő *tőke* folyósításáról van szó, mely pénzzé téve, mint ilyen esik adó alá, de *földadó* tárgya többé nem lehet.

Egyébként pedig a multat illetőleg, amint már említettük, a legtöbb erdőbirtokos annyira értékén alul dobta piacra erdejének fakészletét, hogy ebből az okból sem állhatná meg helyét az említett, első pillanatra tetszetős érvelés.

Abból a körülményből, hogy az erdőgazdaság okszerű és jövedelmet hozó üzéséhez a talajon kívül okvetlenül szükség van a megfelelő fakészletre, ennek a gazdasági ágának a mezőgazdasággal szemben jelentkező az a további hátránya következik, hogy az erdőgazdaságnál nemcsak a talajjáraadék esik földadó alá, mint a mezőgazdaságnál, hanem a teljes erdőjáraadék, tehát a fundus instruktus jellegével bíró fakészlet értékének kamatai is, pedig az erdőtalajnak általában igen csekély értéke mellett az erdő tiszta jövedelméből 70—80% esik a fakészlet értékének kamataira és csupán 20—30% a talaj jövedelmére.

A külföldön több helyen részesültek ezek a körülmények méltánylásban és a törvényhozás különféle módon igyekezett odahatni, hogy az erdő földadója mérsékelt legyen és megközelítően csak a talajjáraadékat érje, a fakészlet kamatai ellenben a földadó alól kivonassanak.

Igy Ausztriában az erdő kataszteri tiszta jövedelmének kiszámításánál csupán a tűzifaárak vétettek alapul, az épület- és szerszámfa magasabb árai, amelyek hazánkban számításba vétettek, ott figyelmen kívül maradtak. A kérdés illetően való megoldása azonban egyébként nem követésre méltó, mert nagy igazságtalanságokhoz vezet; pl. a főként tűzifát termelő bükkösök így aránytalanul nagyobb földadót fizetnek, mint a műfát szolgáltató fenyvesek.

Ugyanebből az okból Poroszországban, ahol a földadó a községek jövedelmét képezi és kulcsa 9.6%, a tiszta jövedelemből, mely már magas gazdálkodási kiadások számbavételével állapított meg, ezenkívül 20—50%-ot levonnak elemi csapások (Gefährdungen) czimén.

A porosz pénzügyminiszter az ottani földadóra vonatkozó „műszaki utasítás“-ban (technische Anleitung) azt mondja, hogy „csak a talaj tiszta jövedelme volna megadóztatandó“. „Mivel azonban az erdők tiszta jövedelme, amely közepes faállomány és szabályos korosztályviszonyok feltételezésével számíttatik ki, a való-

ságban az erdő üzemi tőkájének kamatait is magában foglalja, úgy ezt a körülményt méltányos módon figyelembe kell venni az által, hogy 1. a hozadék mérsékelten becsültetik meg, illetőleg a fahasználat utáni tiszta jövedelem a hozadékokból való levonások által (a gyakorlatban 40—50^oo) megfelelően állapittatik meg és 2. az által, hogy a mellékhaszonvételek (legeltetés, fűhasználat stb.) és a vágásterületek időleges mezőgazdasági használatából eredő bevételek a nyers hozadék megállapításánál figyelmen kívül maradnak.“

Hessenben ugyanezért a kiszámított tiszta jövedelemnek csupán $\frac{6}{10}$ -ed része után vetik ki a földadót, 3·9^oo-os kulcs szerint.

Végül legyen szabad hivatkoznunk az erdő nemzetgazdasági szerepére, annak több irányban megnyilvánuló jóléti hatására. Az állam jól felfogott érdekeiből indulva ki, az erdő nemcsak jövedelmet nyújtó vagyon és adótárgy, hanem talán *első sorban* magasabb hivatást tölt be avval a kedvező befolyással, amelyet vízrajzi, éghajlati és közegészségügyi tekintetben gyakorol. Ezt az adótörvényhozásnak is figyelembe kell vennie az által, hogy az erdőbirtokosokat, akik az erdőtörvényből folyólag birtokuk használatában oly korlátozásoknak vannak alávetve s oly áldozatok hozatalára kötelezve, amelyeket pl. a mezőgazdaság nem ismer, méltánytalan teherrel nem illeti. Csak így kívánhatja az állam, hogy az erdőbirtokos gondos kezelésben és kiméletben részesítse birtokát, ami nem annyira a birtokos egyéni érdekéből, mint inkább államgazdasági érdekből szükséges.

A tisztelettel előadott érvekből azonban részünkről nem kívánunk a földadó nálunk alkalmazott rendszerét megdőntő következtetéseket vonni, vagy azokra messzemenő kívánságokat alapítani.

Azt azonban méltán véljük kérhetni, hogy az egyenes adók reformja elviselhetlen terheket ne rakjon az erdőgazdaság vállaira s hogy nevezetesen az elavult és az erdőgazdaság változatos viszonyaihoz oly kevésbé alkalmazkodó földadó, az eddiginél magasabbra semmi körülmények között se emelkedjék s inkább az erdőtalajaink termő erejében számos erdőbirtoknál sajnos tapasztalható hanyatlás megfelelő figyelemben részesíttessék.

A földadó jövő nagyságára nézve aggályokat támaszt bennünk a földadó eddigi kontingensének a földadókataszter revízió-

jával kapcsolatos elejtése, miáltal a földadó összegének felső határa bizonytalanná van téve. A földbirtokos ilyenképen teljesen tájékozatlan arra nézve, hogy ily czimen a jövőben mily adóteher fog reája hárulni.

Különösen a kataszter revíziójának határát nem látjuk a törvényjavaslatban kellőképen megszabva és a javaslat mostani szövege nem nyugtathat meg arra nézve, hogy a tervbe vett új osztálybasorozás és új tiszta jövedelmi fokozatoknak, esetleg az újabbkori, emelkedett faárak alapul vételével való megállapítása nem vezetnének-e oda, hogy az erdőbirtok a mostaninál sokkal magasabb földadót fizetne s a kataszteri tiszta jövedelem nem közelítené-e meg, sőt sok esetben nem haladná-e túl az erdőből tényleg elérhető jövedelmet, amelyet 20%-os kulcs szerint megadóztatni akkor, amikor a tényleges tiszta jövedelem ugyanis jövedelemadó alá esik s amikor az állami egyenes adók arányában nehezednek reá a nem állami adók is, egyértelmű volna földgazdaságunk értékének mesterséges leszállításával és a föld kiszorolására ösztönözne, illetőleg az erdőgazdaságban újabb impulzust adna a fatőke további megtámadására, az erdőállomány pusztítására.

Az Országos Erdészeti Egyesület ezek alapján szükségesnek tartja és kéri, hogy

1. a földadónak eddigi kontingense (52 millió korona) továbbra is fenntartassék ;

2. hogy a kataszter revíziója lényegileg a művelési ágakban történt változások kötelező felvételére és tiszta jövedelmük megállapítására szorítkozzék s hogy az erdők kataszteri tiszta jövedelménél mutatkozó esetleges aránytalanságok megszüntetését célzó kiigazítás az erdők eddigi, kereken 20 millió korona kataszteri tiszta jövedelmének keretein belül foganatosíttassék, mindez olyképpen, hogy az újbóli osztálybasorozás az eddigi, elég tág határok között mozgó kataszteri tiszta jövedelmi fokozatok keretei között maradjon ;

3. hogy a földadó-kontingensnek megfelelő földadó, tekintet nélkül a kiigazítási munkálatok állására és eltérően a törvényjavaslat 30. §-ától, az egyenes adók reformjára vonatkozó többi törvényjavaslatokkal egyidejűleg lépjen életbe.

Nem nyugodhatunk meg továbbá abban, hogy az adóreform-javaslatok a földtehermentesítési járulékot, mint olyat, megszüntetik, ellenben a földadó kulcsát 17·1⁰/₀-ról 20⁰/₀-ra emelik s ezzel a földbirtoknak egy időleges terhét, mely eddig is a földtehermentesítésből származó államadósság kamatait és törlesztési részleteit meghaladó mértékben nehezedett a földbirtokra, állandósítja, ami ellentétben áll az 1848. évi XII., 1868. évi XXXIII. és 1888. évi XXXII. törvényczikkek ide vonatkozó rendelkezéseivel.

Az Országos Erdészeti Egyesület ennél fogva szükségesnek tartja és kéri, hogy a földtehermentesítési járulék csupán az e czímen felmerülő tényleges szükséglet mértékéig állapíttassék meg és szedessék be legkésőbb 1958-ig, amidőn önmagától megszűnik.

A földadókataszter revíziójánál felmerülő munkálatok végzésénél az erdőgazdaságot illetőleg elengedhetlennek tartjuk, hogy az erdő becslését, helyszínezését és a kataszteri tisztajövedelem megállapítását erdészeti főiskolai képzettséggel bíró szakemberek végezzék, mert csak ezektől várható, hogy az erdők termőképességét, az átlagos növedéket, a talaj minőségét stb. helyesen becsülik meg, amit a szakember is csak bizonyos előzetes gyakorlat után végezhet a kellő pontossággal. Erdészeti képzettséggel nem bíró közegek ezen a téren óriási hibákat követhetnek el.

Hasonló okokból elengedhetlenül szükségesnek tartjuk, hogy a kataszteri személyzet előkészített munkálatainak irányítására és érdemben való eldöntésére hivatott vármegyei és országos földadóbizottságokban egyfelől az erdőbirtokos osztály, másfelől erdészeti szakértők is helyet találjanak.

Tiszteletteljes kérelmünk tehát odairányul, hogy az erdőkre vonatkozó kataszteri revizionális munkálatoknál főiskolai képzettségű erdészeti szakértők alkalmaztassanak, némkülönb en ugy a vármegyei, mint az országos földadóbizottságokba erdőbirtokosok és erdészeti szakértők is bevonassanak.

Az adókataszter kiigazításánál, nevezetesen a miveltési ágakban beállott változások felvételénél több oly erdőterületről, a melynek irtása az erdőtörvény 4. §-a értelmében tilos, amely tehát mint ilyen volna fentartandó, az fog kiderülni, hogy az ténylegesen mezőgazdaságilag miveltetik, főként pedig legelőnek használtatik. Nehogy ezeknek a területeknek az erdőhöz való visszacsatolása

elé akadályok gördüljenek az által, hogy a kataszter ezeket az ideiglenes használatnak megfelelően más művelési ágba sorozza, szükséges gondoskodni, hogy mindazon esetekben, a mikor eddig erdőként felvett területek művelési ágbeli változásának felvételéről van szó, az illetékes kir. erdőfelügyelő véleménye meghallgattassék, ki abban az esetben, ha törvényellenesen irtott területekről van szó, azoknak újraerdősítése, illetőleg az erdőterülethez való visszacsatolása iránt a törvényszerű lépéseket megteszi, mely esetben a művelési ágban való változás felvételének nincsen helye.

Tisztelettel kérjük tehát, hogy oly erdőtalajon eszközölt irtások és vágásterületek, melyek az erdőtörvény 4. és 5. §-ai értelmében záros határidőn belül beerdősítendők, tényleg azonban másnemű használat alatt állanak, átmeneti jellegű változásoknak tekintessenek és ebből kifolyólag mindazon esetekben, a midőn a kataszterben eddig erdőként nyilvántartott területek művelési ágbeli változásának felvételéről van szó, a kir. erdőfelügyelőségek véleménye meghallgattassék.

Rendkívül mostoha elbánásban részesítik adótörvényeink az erdőt az elemi csapások esetén kérelmezhető adóelengedések körül. Míg a mezőgazdaság különféle károsítások esetén veheti igénybe az adóelengedés kedvezményét, addig az erdőnél csupán tűzkár esetén van ilyennek helye (1883. évi XLIV. t.-cz. 49. §-a), az erdőt érő és annak termőképességét lényegesen befolyásoló többi károsítások egyáltalában nem részesülnek figyelemben. Már Ausztriában valamivel liberálisabb volt a törvényhozás, a mennyiben ott a tűzkáron kívül a rovarrágás, hó- és jégtörés is feljogosítja a birtokost adóelengedés kérelmezésére.

Ámde ez sem meríti ki az erdőt érő azokat a károsításokat, melyek, ha nagyobb mérvűek, érzékenyen és rendkívüli módon károsítják az erdőgazdaságot s ekként mint az átlagos termelőképességet kifejező kataszteri tisztajövedelem megállapításánál figyelemben nem vett rendkívüli elemi csapások, jogosan okot adnak az adóelengedésre. Ennek következtében Ausztriában is következetesen odatörekcszenek az érdekelt tényezők, hogy az adóelengedések az erdőt érő károsítások szélesebb körére terjeszteszenek ki, ami legutóbb az 1905. évi erdőszeti kongresszuson jutott, az 1904. évi nagy szárazság pusztításainak hatása alatt, kife-

jezésre; de nemzetközi vonatkozásban is kifejezésre jutott ez a kívánság a múlt év májusában Bécsben tartott VIII. nemzetközi gazdasági kongresszus ama határozatában, amely az erdőt érő elemi csapásokból folyó adóelengedések új szabályozását szükségesnek mondta ki.

Ha már a földadó, mint merev, a változó viszonyokhoz nem alkalmazkodó hozadéki adó továbbra is fenntartatik, méltányosnak kell tartanunk azt a kívánságot, hogy legalább rendkívüli elemi csapások esetén, amelyek az adótárgy hozadékát hosszabb-rövidebb időre alábbszállítják, nyujtassanak megfelelő adóelengedések.

Az erdőgazda ebben a tekintetben is sokkal kedvezőtlenebb helyzetben van, mint a mezőgazda, s mégis kevesebb figyelemben részesült, mint ez. A mezőgazda rendszerint egy évi termését vesztí el a legnagyobb elemi csapások által is; az erdőgazda ellenben az elpusztuló fiatal vagy középkorú erdőkben rendszeren sok évi növedéket s a megrongált idős erdőben is nagy értéket veszít, minek következtében az erdő hozadéka több évre alábbszáll, sőt meg is semmisülhet. A jövő gazdálkodás alapját képező szabályos korfokozatot, növedéket és fakészletet a károsítások mindenkor megzavarják, pedig ezek a zavarok csak idővel szüntethetők meg.

Hogy egyébként nem csekély jelentőségű károkról van szó, arra nézve egy hozzávetőleges és inkább mérsékelt számítás meggyőző példaként szolgálhat. Az 1904. és 1905. évi rendkívüli szárazság az 1—10 éves erdőültetvényeket rendkívül megkárosította. A földművelésügyi miniszterium által készített statisztika szerint (Magyarország földművelésügye 1906. 145. oldal) évenként kereken 100.000 kat. hold (60.000 hektár) a tényleg erdőültetett, illetőleg felújított terület. Ha felteszszük, hogy csupán az 1—5 éves erdőültetvények szenvedtek, ezek is országos átlagban csak 40%-ig, akkor is 200.000 kat. holdra kell tennünk az elpusztult erdőültetvényt, a melyet igen mérsékelt átlag 10 K-val számítva holdankint, 2 millió korona kárösszeget nyerünk, amelynek ellensúlyozására a magyar erdőbirtok a legcsekélyebb adóelengedésben sem részesült.

A midőn tehát a magyar törvényhozás elé az egyenes adók reformjára vonatkozó oly javaslatok terjesztettek, a melyek a merev

és elavult földadót állami adóként továbbra is fentartják, időszerűnek tartjuk, hogy az erdőgazdaság által elemi csapások esetén igényelhető adóelengedések a tényleg előforduló károsodások figyelembevételével méltányosan újból szabályoztassanak.

Tisztelettel kérjük tehát, hogy a véderdőknek az 1879. évi XXXI. t.-cz. 2. §-ában és az új erdőtelepitéseknek az 1875. évi VII. t.-cz. 6. §-ában biztosított adókedvezmények fenntartásán kívül az erdőt érő elemi csapások esetén nyújtott adóelengedés ne csupán tüzkár esetére vonatkozzék, hanem az erdő hozadékát csökkentő minden más elemi csapás esetén is legyen helye adóelengedésnek, nevezetesen kulturáknak és fiatal erdőknek fagy, jégverés vagy tartós szárazság által 10 holdat meghaladó területen történt tönkretétele vagy károsodása esetén, általában pedig bármily koru erdőnek szél vagy hótörés (jégtörés), rovarkár vagy hógörgeteg általi károsodásánál, ha ezek által a faállomány egy-egy birtokot illetőleg legalább öt holdnyi területen, habár nem is összefüggően, elpusztult, vagy oly mértékben sérült meg, hogy a sérült területnek több mint egy évi hozadéka kárba vész.

Ezzel kapcsolatosan a kár bejelentési ideje, amely most 8 napban van megállapítva, az erdőben előforduló károkra nézve, amelyek az egy személy gondozására bizott nagy terület és a sokszor hiányos közlekedési eszközök miatt nem jutnak idejekorán a birtokos tudomására és terjedelmükre és hatásukra nézve sem állapíthatók meg rögtön a kellő pontossággal (terület felmérése stb.), 8 hétre volna kiterjesztendő.

Nemkülönben elrendelendőnek tartjuk, hogy a kárt megállapító bizottságokban szakértőként erdőkre vonatkozó adóelengedési ügyekben csakis teljes törvényes minősítéssel bíró szakember legyen alkalmazható, mert csak ez bír az erdőben előforduló károk megállapításánál elengedhetlen különleges szakismeretekkel.

A földadó körébe tartozik alább következő kéreimünk is, mivel azonban a közszolgáltatások egyesített kezeléséről szóló törvényjavaslattal kapcsolatos, ennek czime alatt terjesztjük elő.

II.

A közszolgáltatások egyesített kezeléséről szóló törvényjavaslat.

6. §-ában megszünteti a rendszeres gazdasági üzemterv szerint kezelt erdőbirtoknak az 1879. évi XXXI. t.-cz. 16. §-ában biztosított azt a kedvezményt, hogy a községi pótdót csak fél összegben fizeti, megszünteti továbbá annak lehetőségét, hogy a községi pótdó összegére nézve a földbirtokos a községekkel 6 évről 6 évre valamely áltáányban egyezzek meg.

A törvényjavaslatnak indokolása az önálló puszták ugyanilyen kedvezményének megszüntetését megokolja, de az erdőknél felmerülő különleges szempontokról nem emlékszik meg, sőt az erdőről egyáltalában nincsen szó az indokolásban.

Az 1879. évi XXXI. törvénycikkbe foglalt erdőtörvény államgazdasági okokból több tekintetben lényeges korlátokat szab a magángazdasági érdekeknek, s nevezetesen a 17. §-ában felsorolt birtokosok (állam, törvényhatóságok, községek, egyházi testületek és személyek, köz- és magánalapítványok, hitbizományok, közbirtokosságok és részvénytársulatok) erdeinek állagát és tartamos használhatóságát biztosítandó, ezen birtokosokra azt a kötelezettséget rója, hogy főiskolai képzettségű erdőtiszteket és kellő számú őrzőszemélyzetet tartsanak, erdejükről pedig a törvény követelményeinek megfelelő rendszeres gazdasági üzemtervet készítenek és azt időszakonként vizsgáltsák. Ezek az üzemtervek hivatottak gondoskodni arról, hogy az erdőbirtokos erdejének állagát és termelőképességét tulhasználatok által meg ne támadja, a kihasznált területeket mindenkor felujtsa (ujból erdősitse) s általában erdejét a jövő számára jókarban tartsa.

Az az erdőbirtokos tehát, aki akár a törvény kényszere alatt, akár saját elhatározásából rendszeres gazdasági üzemterv szerint kezeli erdejét, magángazdasági érdekeit az állam és a jövő nemzedék érdekeinek bizonyos mértékig alárendeli, birtokának használatában bizonyos korlátozásnak van alávetve, és az erdő gazdasági tervének elkészítése, folytatólagos időszaki kiegészítése és nyilvántartása, szakképzett erdőtiszt tartása stb., szóval az erdő-törvény által reászabott kötelezettségek teljesítése által is oly

terhek hárulnak reá, amelyek hasonló alakban és ilyen okokból a mezőgazdasági üzemben ismeretlenek, vagy legalább is nem oly tetemesek.

Ha tehát az önálló puszták adókedvezménye mellett ma már nem is lehet érvelni, a rendszeres gazdaságot folytató erdőbirtokok adókedvezményben való részesítése mellett kétségkívül ma is nyomós okok szólnak. Éppen hazánkban, ahol oly nagy a hajlandóság az erdőbirtokok felhasználására és elpusztítására, államgazdasági szempontokból különösen indokolt a rendszeres gazdaságok istápolása és kedvezményekben való részesítése.

Az erdőbirtokoknak többnyire szoros tartozékát képező, az erdők felső tenyészhatára felett elterülő u. n. havasoknak az ok-szerű állattenyésztés útján való hasznosítása csak mostanában kezdődik egyes birtokokon, de a lakott helyektől igen távolfekvő és nehezen hozzáférhető havasok gazdasági felszerelése és kezelése (havasi istálók építése, havasi kaszálók létesítése, trágyázás, utak építése stb.) tetemes költségeket igényel. A hazai állattenyésztés szempontjából nagyfontosságú havasi gazdálkodás tehát ma még fejlődése legkezdetén áll és méltán számíthat a fennforgó nehéz viszonyok között arra, hogy az állam részéről bizonyos kedvezményekben részesüljön.

Eddig az állam ezt a kedvezményt úgy az erdőnél, mint a havasoknál a községek rovására nyújtotta; s habár a rendszeres erdőgazdaság és az ezzel kapcsolatos havasgazdaság ezeknek is hasznára van (állandó munkaalkalom, a faszükséglet állandó és könnyű fedezése, havasi legelő stb.), mégis első sorban az állam feladata ezen a téren kedvezményt nyújtani. Legegyszerűbben és legméltányosabban ez a ma már ugyanis elavult s a jövedelemadó mellett voltaképpen jogosultságát veszített földadónál történhetik; az eddigi kedvezménynek, átlagosan 50%-os pótdadót véve számításba, a földadó mintegy 30%-ának megfelelő adóengedmény felelne meg. Ez azt jelenti, hogy a magas kulccsal számított földadót fizető magyar erdőgazdaságban a rendszeres gazdasági üzem-terv szerint kezelt erdők részesülnének megközelítően olymértű kedvezményben, amilyenben Poroszországban, Hessenben a tisztajövedelem fennebb tárgyalt leszállítása által valamennyi erdő részesül, daczára, hogy ottan csupán 9·6, illetőleg 3·9% a földadó kulcsa.

A földadónál nyújtott ez a kedvezmény megszüntetné azt a ma fennálló igazságtalanságot, hogy a kedvezmény az illető községi pótdadó nagyságától függ.

Az Országos Erdészeti Egyesület tehát tekintettel azokra a kötelezettségekre és az egyéni érdek korlátozásaira, melyeket az erdőtörvény államgazdasági érdekből elrendel, szükségesnek tartja, hogy minden kormányhatóságilag jóváhagyott, rendszeres gazdasági üzemterv szerint kezelt erdőbirtok a hozzá tartozó havasokkal együtt a földadónak legalább 30 százalékáig terjedő állami adókedvezményben részesüljön, kárpótlásul a mostanában a községi pótdadók terén élvezett kedvezményért.

Amennyiben a kárpótlásként kért ez a kedvezmény nem nyújtatnék, az Országos Erdészeti Egyesület a jelen állapot fenntartásához ragaszkodik.

III.

A jövedelemadó.

Az adójavaslatok gerinczét képező ezen adónemre vonatkozólag általánosságban az erdőgazdaság szempontjából is felette aggályosnak kell tartanunk az adó minimális kontingensének megállapítását és a pénzügyminiszter részére biztosított azt a messzeemenő jogot, hogy 40⁰/₀-ig terjedő pótkivetést eszközölhet. Ekként az adókvetés végösszegének megállapításáig senki sem tudhatja, mennyi az illető évben fizetendő adója és ha az adófizetők egy részének sikerülend jövedelmét eltitkolni és a jövedelemadó ezért nem éri el a megkívánt összeget, ugy azokra az adózókra hárul a pótkvítés révén nagyobb teher, akik becsületesen bevallották jövedelmüket, illetőleg azt, mint a földbirtok, el nem titkolhatják.

Csatlakozunk tehát a más közzgazdasági tényezők részéről is kifejezésre juttatott ama kérelemhez, hogy ha elkerülhetetlen volna, hogy az adóösszeg, ha bizonyos határt el nem ér, pótkvítés után gyarapítottassék, *a pénzügyminiszternek ez a pótkvítési joga lényegesen, 5 legfeljebb 10⁰/₀-ra mérsékeltessek.*

Csatlakozunk továbbá a másfelől is hangsúlyozott azon kérelemhez, hogy a jövedelemadó kulcsa lassabban és egyenletesebben emelkedjék és nevezetesen a közepes jövedelmeket több kiméletben részesítse, az Ausztriában alkalmazott adókulcshoz hasonlóan.

Ezen kérelmünknel azonban az általánosságban a közepes jövedelmek fokozott igénybevétele ellen felsorolható okokon kívül már különleges erdőgazdasági érvekre is támaszkodunk. Éppen a közepes jövedelmet nyújtó erdőbirtokok vannak ugyanis a legrosszabb karban; a multból átvett számos mulasztás pótlása, rendkívüli terjedelmű erdősitések és más, későn jövedelmező befektetések súlyos teherként nehezednek a birtokok ezen kategóriájára.

Az említetteken kívül a törvényjavaslat egyes szakaszainál a következő kérelmek merülnek fel, amelyek a törvényjavaslat lényegét nem érintik, de az erdőgazdaság szempontjából életbevágó fontossággal bírnak.

Figyelemmel arra, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 40. §-a a felesketett erdőörököt közbiztonsági közegeknek minősíti, szükségesnek tartjuk, hogy a jövedelemadó alól mentesítendő közbiztonsági közegek közé a nehéz szolgálatot teljesítő erdőörök is felvéttessenek és ehhez képest *a javaslat 5. §-ának 9. pontjába a „rendőrség őrszemélyzete“ szavak után „valamint az 1879. évi XXXI. t.-cz. 40.§-ában említett erdőörök“ szavak beiktattassanak.*

A 12. §-ra vonatkozólag szükségesnek tartjuk, hogy abban *az adózó fél által fizetett összes állami, törvényhatósági és községi adók és pótlékaik a nyers jövedelemből levonható tételekként felsoroltassanak,* és ezen szakasz 6. pontja alatt *nemcsak a bányászati, hanem az erdészeti társpénztárakba fizetett járulékok is fel- emlittessenek,* mert ilyenek is léteznek.

A 12. §-ban továbbá az új erdőtelepítésekre, tehát addig erdőt nem képezett silány földek, kopárok beerdősítésére fordított összegnek is a levonható kiadások közé való sorolását kérjük, daczára annak, hogy ez a kiadás a befektetés jellegével bír. Indokolja ezt a kívánságunkat az a körülmény, hogy az ily természetű befektetés gyümölcseit csak sok évtized után termi, de indokolják gazdaságpolitikai szempontok is, mert ebben a rendelkezésben is egyik módját látjuk a hazánkban oly sajnálatosan csekély erdősitési kedv emelésére.

Az új erdőtelepítésekre fordított összeg levonhatóságát, mint kivételes intézkedést a 14. § 3. pontjában szintén fel kellene említeni.

Tiszteletteljes kérelmünk végül a 12. §-ra vonatkozólag még

az, hogy abban a nyers jövedelemből levonandónak nyilvánítsák a jövedelemnek az a része, amely természeti csapások következtében (széldöntés, hőtörés, rovarkárosítás stb.) a birtokos akarata ellenére kényszerűségből, vagy az erdőfelügyeleti hatóság egyenes meghagyására kihasznált fa értékéből áll s amely nem az erdő rendes jövedelméhez tartozik, hanem az erdővagyonnak egyik, a birtokos akarata ellenére folyósított részlete s mint ilyen, nem eshetik jövedelemadó alá.

A poroszországi jövedelemadóra vonatkozó végrehajtási utasítások (1891. aug. 5. és 1900. jul. 6-ról keltezve) szerint minden rendkívüli, az üzemtervek s illetőleg a normális erdőhasználat kerekeit túlhaladó fahasználat, amely a tőke apasztásával egyértelmű, a jövedelemadó kivetésénél figyelmen kívül marad. Azonos értelmű az osztrák és a braunschweigi végrehajtási utasítás álláspontja.

Részünkről a hazai viszonyok között, amidőn a legkülönfélebb okokból történnek rendkívüli fahasználatok, amelyek már-már aggályos mérveket öltenek, nem támasztunk oly messzemenő kívánságot, hogy a porosz példát követve, a jövedelem megállapításánál minden rendkívüli fahasználatot figyelmen kívül hagyjunk, mert ez az eljárás az adóelmélet szempontjából ugyan helyes, de a felmerülő adótechnikai nehézségeken kívül mintegy prämiumban részesíti az erdőpusztítást, ami a hazai sajátos viszonyok között éppenséggel nem kívánatos. Viszont azonban a tisztán kényszerűségből, elemi csapások következtében vagy hatósági rendeletre (óvrendszabályként) kihasznált erdőrészek után befolyt jövedelmet okvetlenül levonandónak tartjuk a tiszta jövedelem megállapításánál. E kérelmünk előterjesztésénél tisztelettel hivatkozunk a múlt év május havában Bécsben tartott nemzetközi gazdasági kongresszus egyértelmű határozatára.

Teljes átszövegezést igényel a 16. §, amelynek az erdőgazdaságot illető és szakszerű módon kibővített intézkedéseit célszerű külön szakaszként kihasítani.

Átdolgozást igényel ez a szakasz, mert

1. a szünetelő üzemnél és az erdő fatermésének tövön való értékesítésénél felmerülő gyakori körülményekkel nem számol,
2. utolsó bekezdésében pedig a törvényjavaslat általános alap-

elveivel, sőt magának a 16. §-nak első bekezdésével is ellentétes, semmivel sem indokolt és felette sérelmes kivételt szab meg az erdőgazdaság legfőbb termékének, a fának értékesítéséből származó jövedelemre vonatkozólag, amennyiben a jelen szövegezés mellett a fa eladási ára teljes összegében veendő adóalapul, tehát nem az ezen eladásból a birtokosnak maradó tiszta jövedelem, amint ezt a törvényjavaslat általános rendelkezései és a 16. § első bekezdése megkivánná.

Az erdő fatermésének értékesítése vagy házilagos kitermelés mellett, vagy tövön történik. Mindkét esetben az eladási ár nem egyértelmű a tiszta jövedelemmel, hanem a 12. § értelmében a házilagos kezelésnél a fa kitermelésére, az eladási helyig való szállítására, raktározására és az erdőnek, mint vagyonnak karbantartására és kezelésére fordított kiadások (erdőművelés, kezelés, védelem stb.) kerülnek levonásba, míg a tövön való értékesítés esetén a kitermelés, szállítás és raktározás költsége a vevőt terhelvén, ez az erdőbirtokos jövedelméből nem vonható le, ellenben a többi kiadás a tövön való értékesítés esetén is terheli a fa vételárát.

Az erdő a fatermésnek tövön való értékesítése esetén is az erdőbirtokos kezelése alatt áll, a gazdaság tehát a törvényjavaslatban említett „önkezelés“ fogalma alá esik, mert kezelő és őrző személyzetről, a vágások felujtásáról és gondozásáról ebben az esetben is a birtokos gondoskodik s őt illetik meg az erdőből nyert egyéb haszonvételek.

Minthogy azonban önkezelés alatt az erdőgazdaságban rendszerint a házilagos kitermeléssel és a rakodókon való értékesítéssel kapcsolatos gazdálkodást értjük és másrészt a tövön való értékesítés esetleg úgy értelmezhető, hogy az már nem tisztán „saját gazdálkodás“, félreértések és a törvény különféle értelmezésének kikerülése végett *szükségesnek tartjuk, hogy a szöveg a faértékesítés említett két főmódozatát világosan felemlítse.*

Erdőgazdaságok bérbeadása nem szokásos, de nem eshetik kifogás alá, hogy mint eshetőségre a törvényjavaslat erre az esetre is kiterjeszkedik.

Az erdő fatermése nagyobb erdőbirtokokon évről-évre képezi értékesítés tárgyát, illetőleg ha több évi vágásterület egyszerre is

kerül eladás alá, a vételár rendszerint évi részletekben folyik be. Ezek az esetek különleges elbírálást nem igényelnek.

Ellenben kisebb birtokosok erdeiben, különösen ha azok a közforgalmi eszközöktől és a fafogyasztó ipari góczpontoktól távol esnek, ami igen gyakori eset, az egy évi jelentéktelen fatermés vagy egyáltalában nem akad vevőre, vagy csak kevéssé előnyös módon értékesíthető. Ily esetekben az u. n. *szünetelő üzemhez* fordul az erdőgazdaság, vagyis nagyobb fatömegek értékesítése végett csak időszakonként, öt vagy tízévenként eszközöl fahasználatot, sőt igen apró erdőknél az egész erdő egyszerre kerül kihasználásra. A gazdaságnak ez a módja tehát a kicsiny erdőbirtokokat és az anyagilag gyengébb birtokosokat jellemzi.

A jövedelemadóról szóló törvényjavaslat jelen szövegében a szünetelő üzemre nincsen tekintettel s ezért éppen a kisebb erdők birtokosait súlyosabban érinti, mint a tartamos gazdaságot folytató nagyobb erdőbirtokosokat. Az időnként eszközölt fahasználatokból eredő tiszta jövedelem ugyanis 5—10-szeresen, sőt még többszörösen is meghaladja az illető birtok *egy* évi vágásterülete után származó tiszta jövedelmet s így az adókulcs emelkedése következtében sokkal súlyosabb adó alá esnék a birtokos, mintha ugyanazt a fahasználatot évről-évre elosztva eszközölné. A birtokos már ugyanis kedvezőtlen viszonyok között van, mert erdeje csak hosszabb időközökben hoz jövedelmet, ellenben a kezelési, őrzési kiadások, a földadó és egyéb közszolgáltatások a közbeeső években is felmerülnek. Méltánytalan tehát, hogy a jövedelemadó is súlyosabban érintse, mint máskülönben.

A szünetelő üzemhez egészen hasonló az az eset, amidőn az erdő fatermése több évre előre oly feltétel alatt adatik el, hogy a vételár nem évi részletekben, hanem több évre előre fizetendő meg, ami nagyobb erdőbirtokoknál is, különösen közbirtokosságoknál, községeknél, sürgős közszükségletek fedezése céljából elég gyakran előfordul és szintén méltánylást igényel.

Más gazdasági ágaknál és jövedelmi forrásoknál a jövedelemnek egyes években való ily nagymérvű, a közbeeső évek jövedelmét abszorbeáló felhalmozódása nem fordul elő vagy legfeljebb esetlegességgként jelentkezik, amelyre az adótörvényhozás nem lehet figyelemmel. Az erdőgazdaságnál ellenben a szünetelő üzem

sok esetben gazdasági szükségesség, amely az említett okokból figyelembe vételt szükségel s az erdő fatermésének nagyobb erdőkben több évre előre való eladása is oly folyománya hazai gazdasági viszonyainknak, melylyel nézetünk szerint az adótörvényhozásnak számolni kell.

Az kétségtelen, hogy a jövedelemadó csakis akkor fizethető, amikor a jövedelem tényleg befolyik; az adónak több évre való szétosztását az állam érdeke kizárja. Az *adókulcs erős emelkedésének az erdőbirtokost ily esetekben méltánytalanul sújtó hatását ellensúlyozandó, azt a nézetünk szerint szigorúan igazságos eljárást kérjük a törvényjavaslatban előírni, hogy a jövedelemadó ilyenkor a kumulált tiszta jövedelem egész összege után fizetessék ugyan, de azon adókulcs alapján, amely az egy évi fatermből eredő tiszta jövedelemnek felel meg.*

Ha az erdőbirtokosnak az erdő nyújtotta jövedelmen kívül más jövedelme is van; úgy *az adókulcs megállapítása végett* ehhez az utóbbi jövedelemhez csupán az erdő egy évi fatermésének megfelelő tiszta jövedelem számítandó, míg ellenben *az adóösszeg kivetése* a törvényjavaslat általános rendelkezéseinek megfelelően az összes tényleges tiszta jövedelem alapján történik.

Hogy mennyi a számításba vehető egy évi fatermés, illetőleg az abból származó tiszta jövedelem, annak megállapítási módját a pénzügyminiszter által a földmivelésügyi miniszterrel egyetértőleg és mindenestre erdészeti szakértők bevonásával szerkesztendő végrehajtási utasítás szabhatja meg és pedig, ha üzemterv van, ennek alapulvételével, más esetekben, ha az erdőbirtokos és az adókivető közegek meg nem egyeznek, szakértők vagy az erdőfelügyelőségek igénybevételével.

E szerint, ha valaki erdejének pl. 10 évi fatermését oly feltétellel adja el, hogy annak 300.000 K-nyi vételára azonnal lefizetendő, a teljes tisztajövedelem, pl. 200.000 K után fizet ugyan adót, de nem 5⁰/₀-os, hanem csupán a 20.000 K-nak megfelelő 3·75⁰/₀-os kulcs alapján.

A törvényjavaslat 16. §-ának utolsó bekezdése, amely úgy szól, hogy „az erdő fájának eladása esetén a vételár teljes összegében adóalapul veendő“, amint már fennebb említettük, a jöve-

deleladó alapelveivel és a 16. §. első bekezdésében foglaltakkal ellentétben áll és ezért felette sérelmes.

Ennek a mondatnak szövege ugyanis más értelmezést nem enged meg, minthogy az erdőgazdaság legfőbb, sokszor egyetlen jövedelmi forrása, a fatermés eladási ára minden levonás nélkül, a maga nyers összegében esik jövedelemladó alá. Amennyiben tehát a fatermés a rakodókon kerül értékesítés alá, sőt esetleg fűrészárúvá feldolgozva adatik el, úgy sem a termelés, sem a szállítás, raktározás, fellűrészelés, sem az erdőkezelés, őrzés stb. költségei le nem vonhatók.

Úgy véljük ugyan, hogy amennyiben a törvényjavaslat ily egyedül álló kivételt kívánt volna megállapítani, erre az indokolás kiterjeszkedett volna, a pénzügyi kormány tehát valószínűleg nem kívánta ezzel a szövegrészszel az erdőgazdaságot nagyobb mértékű, semmivel meg nem indokolható teher alá vonni. *Annál inkább kell azonban tiszteletteljesen, de határozottan kérnünk, hogy a 16. §. utolsó bekezdése, amelynek célja előttünk ekként ismeretlen, mely azonban a gyakorlati életben az erdőgazdaságot érzékenyen és felette igazságtalanul károsítaná és számos fellebbezés és vitás kérdés kútforrásává válnék, mint a törvényjavaslat alapelveivel homlokegyenest ellentétben álló, erdészeti szakszempontról is eléggé körül nem határolt, bizonytalan kifejezéseket (az erdő fája) tartalmazó szöveg, teljesen mellőztessék.*

Az említettek figyelembevételével e szerint az erdőgazdaságra vonatkozó új 16/a szakaszt a következő szöveggel kérjük megállapítani:

16/a. §.

„Az erdőgazdasági üzem s a vele kapcsolatos jogok jövedelmét, történjék a fatermés értékesítése akár tővön az erdőben, akár kitermelt vagy feldolgozott állapotban a rakodókon, a tényleg elért tiszta nyereség alkotja.“

„Amennyiben az erdőgazdaság bevételei akár szünetelő üzem, akár az erdő fatermésének több évre előre történő eladása esetén egyes években felhalmozódnak, a jövedelemladó ugyan az egész bevételnek megfelelő tiszta jövedelem után fizetendő, de csupán azon adókulcs szerint, amely az egy évi fatermésből eredő tiszta

jövedelem és az adózó fél netaláni más forrásokból származó jövedelmei összegének megfelel. A számításba veendő évi fatermésnek, illetőleg az ebből származó tiszta jövedelemnek megállapítási módját a végrehajtási utasítás határozza meg."

„Erdőterületek bérbeadása esetén a mezőgazdaság bérbeadására vonatkozólag a 16. §-ban foglalt rendelkezések nyernekel értelemszerű alkalmazást."

A 16. §-ból az erdőgazdaságra vonatkozó részek ezen szöveg elfogadása esetén természetesen kimaradnak.

A *törvényjavaslat 17. §-ának* utolsó bekezdése alatt „mezőgazdasági“ szó helyett tisztelettel kérjük az *„erdő- és mezőgazdasági“* szavakat alkalmazni, mivel az erdőgazdaság az ott tárgyalt házbirtokok tekintetében teljesen azonos elbírálás alá esik a mezőgazdasággal és ugyanazokra a kedvezményekre tarthat igényt.

Végül szükségesnek tartja az Országos Erdészeti Egyesület, hogy az adókiadó bizottságban megokolt esetben az erdőgazdaság is képviselést nyerjen, amihez képest a *javaslat 38. §-ának első bekezdése kiegészítendő ezzel a rendelkezéssel: „Olyan vármegyékben és törvényhatósági joggal felruházott városokban, amelyekben az erdők területe az összterület 15 százalékát, vagy ennél nagyobb részét teszi, az alispán, illetőleg a polgármester a két rendes és két póttag egyikét az erdőgazdálkodással foglalkozók köréből nevezik ki.*“

Tisztelettel megjegyezzük ezen kérésünkkel kapcsolatosan, hogy az egyes törvényhatóságokban az erdő a területnek 50⁰/₀-át alig 1—2 esetben haladja meg s az erdős hegyvidékeken is csak 15—35⁰/₀ szokott az erdőterület arányszáma lenni, tehát már a 15⁰/₀-kal való részesedés is elég jelentékenynek tekintendő arra, hogy az erdőgazdaság képviselést nyerjen az adókiadó bizottságokban. Egyébiránt sok földbirtokos egyaránt birván mező- és erdőföldeket, kérelmünk nem sérelmes a mezőgazdaságra nézve és a gyakorlati kivétel tekintetében sem ütközik akadályokba.

IV.

Az általános kereseti adó.

Kérelmünk erre vonatkozólag azon szoros érdekkapcsolat következtében, amely az erdőgazdaságot az erdei termékeket földol-

gozó iparhoz és az azokat közvetítő kereskedelemhez fűzi, első sorban az, hogy a pénzügyminiszternek a törvényjavaslatban biztosított *korlátlan* pótkivetési joga lényegesen, 5, legfeljebb 10⁰/₀-ra mérsékeltségük. Ez a kérelmünk egyebekben ugyanazokon az okokon alapszik, amelyeket a jövedelemadónál előadott hasonló kérelmünk indokolására felsoroltunk.

A törvényjavaslat 3. §-ának 4. pontja szerint a mező- és erdőgazdasági termelés és a vele kapcsolatos mellékiparágak jövedelme, mint földadó alá eső jövedelem, a kereseti adó alól mentes, ha a birtokosok főleg saját nyers termékeik eladására, vagy a törvény szerint adókötelesnek nem minősíthető feldolgozására szorítkoznak. A törvényjavaslatnak ezen rendelkezését, amely különféle magyarázatot enged meg, közelebbről az indokolás világítja meg, még pedig kedvezőtlen értelemben, amennyiben már a dongakészítést és az erdőbirtokos saját üzemében álló és saját fatermését feldolgozó fűrészüzemet is kereseti adó alá vonandónak jelzi. A szénítésről nincs említés téve.

A dongakészítés, amint az a fa termelésének színhelyén, egyszerű erdei munkások által, minden berendezés nélkül történik, teljességgel nélkülözi az iparszerű foglalkozás jellegét, tehát az erdőbirtokos által gyakorolt erdei és rakodói szénítéssel, a talpfák és hasonló az erdőben készülő faragott és hasított termelvények (kerítésoszlopok, szőlőkarók stb.) előállításával, továbbá a cserkéregtermeléssel és aprítással egyetemben kétséggel kivül kivonandó a kereseti adó alól.

A felsorolt *erdei*, tehát *nem ipari* termelvények előállításának kereseti adó alá vonása példátlan megterhelése volna a tulajdonképeni, legszorosabb értelemben vett erdőgazdaságnak és oda vezetne, hogy pl. az alföldi ákácgazdaság, amely főként kerítésoszlopokat és szőlőkarót termel, vagy az a tölgygazdaság, amely még a már ugyis hanyatló és szőlőkultúránk érdekében nem megterhelést, hanem istápolást igénylő dongakészítéssel foglalkozik, nem a földgazdaság jellegével bírónak tekintetnék, hanem ipari vállalkozásnak. Ebben az esetben azonban az ilyen gazdaság a földadó alól volna mentesítendő, nehogy háromszoros állami adót fizessen.

Teljesen ferde adópolitikának kellene tartanunk, ha akkor,

amikor a földmivelésügyi kormány ugyszólván mesterséges eszközökkel igyekszik a kádáripár dongaszükségletének fedezését lehetővé tenni, a pénzügyi kormány az erdei termelésnek ezt az ágát kereseti adó alá vonná és az erdőgazdaságot odaterelni igyekeznék, hogy a legnyersebb őstermelésre szorítkozzék.

Ámde a fűrészüzem is, ha a birtokos csupán saját termékeinek házi kezelésben, saját üzemben való feldolgozására szorítkozik, nem egyéb, mint az erdőgazdasági termelés egyik mellékága, amely az erdőgazdaság természetszerű tartozéka és már a földadóban van megadóztatva.

A törvényjavaslat 3. szakaszában a nyerstermények feldolgozásáról és átdolgozásáról van szó, a fűrészüzem azonban rendszerint csak a fa megmunkálásának tekinthető, mely annak nyersanyag-jellegén nem változtat. Már ebből a szempontból is külön megítélés alá esik az erdőgazdasággal kapcsolatos, tehát nem önálló vállalkozás jellegével bíró fűrészüzem. De figyelembe jönnek e kérdés megítélésénél más szempontok is.

Sok távolfekvő erdőbirtokon a fa nyereséges eladásának feltétele az, hogy az bizonyos mérvű megmunkálásnak vessék alá, hogy szállítóképessé (téve, értékesíthető legyen. Ily esetben tehát arról van szó, hogy egyáltalában realizálható-e a földadó alá vont hozadék vagy sem? s csak a fűrészüzem segítségével érhető el némi tiszta jövedelem.

Általában azonban kevés erdőbirtokos bír hazánkban saját kezelésben álló fűrészművel, amit közgazdasági szempontból sajnálattal kell fogadnunk, mert ez okból tetemes mennyiségű, nagyobb értékű műfára alkalmas fatömeg tűzifába vágatik és a nép számos kereseti forrástól esik el. Mindkét körülmény nemzetgazdasági tekintetben határozott károsodást jelent.

A gazdasági elmaradottságnak bizonyos fokát ismerjük fel ebben a körülményben, amelynek következtében a földbirtok a legtöbb esetben megelégszik a teljesen nyers termények értékesítésével. A fűrészüzem ilyképen hazánkban rendszerint nagy kereskedelmi czégek kezében van, melyek a kivitel és a fában szegényebb távolabbi vidékeknek fával való ellátása körül jelentős közgazdasági hivatással bírnak, de a helyi szükségletek fedezése te-

kintetében nem mindig elégitenek ki és természetszerűen kizárólag üzleti szempontokból kiindulva vezetik üzemüket.

A hazai kereskedelmi és iparkamarák újabb időben több ízben panaszt emeltek, hogy az iparosok fa-szükségletüket csak nehezen szerezhetik be s ebből folyólag virágzó fakülkereskedelmünk mesterséges meggátlását célzó, nézetünk szerint nem indokolt kívánságokkal álltak elő. Részünkről ennek a fontos, a hazai ipar fejlesztésével szoros összefüggésben álló kérdésnek megoldását abban látjuk, hogy ott, ahol erre a viszonyok megfelelőek, az erdőbirtokosok maguk állítsanak fel fűrészeket, hogy fatermésüknek legalább egyik, a szűkebb környék szükségletének megfelelő részét saját fűrészükön dolgozzák fel és adják el a szükséglethez mért részletekben közvetlenül az iparosoknak és egyéb fogyasztóknak.

Ettől a bizonyos gazdasági érettséget és kereskedelmi mozgékonyt feltételező s ennek hiányában tényleg kockázatos, de a hazai viszonyok között szükséges és határozott haladást jelentő kezdeményezéstől erdőbirtokosaink kevés kivétellel idegenkednek.

Azon elvi álláspontunkon kívül tehát, mely szerint a birtokos által saját termékeinek megmunkálására használt és házilagos kezelésben álló fűrészüzem az erdőgazdasággal szorosan kapcsolatos oly mellékiparág, amely kereseti adó tárgyát nem képezheti, a tisztelettel előadott szempontok s illetőleg a saját fűrészek felállításától való mostani idegenkedés legyőzése, kapcsolatosan az ily uton elérhető és nem kicsinylendő nemzetgazdasági előnyökkel, szintén arra indítja egyesületünket, hogy nagy súlyt helyezzen az erdőbirtok tartozékát képező fűrészeknek az általános kereseti adó alól való mentesítésére.

Támaszkodunk e kívánságunk előadásánál továbbá a szomszédos Ausztriában fennálló joggyakorlatra, mely az ottani közigazgatási bíróság több rendbeli döntvénye alapján már évek óta az, hogy az erdőbirtokosok tulajdonában lévő mindennemű fűrészmű a kereseti adó alól mentes.

Az osztrák pénzügyminiszter az ottani birodalmi erdészeti egyesület kérelmére közegeit az 1902. év folyamán utasította, hogy a közigazgatási bíróság említett elvi jelentőségű határozata

szerint járjanak el. Ez a rendelet főként a közigazgatási bíróságnak 1900. évi július hó 2-án 3632. szám alatt hozott ítéletére hivatkozik, amelyvel egy 25 lóerővel dolgozó, 2 keretfűrészszel, 2 körfűrészszel és egy zszindelykészítő géppel felszerelt, évi 4800 m³ fát felvágó és 550 ürméter zszindelyt gyártó gőzfűrésznek kereseti adó alól való mentességét mondja ki, mely 5237 hektár nagyságu erdőbirtoknak *tartozéka*. A gőzfűrész berendezése arányban állván a birtok területével és csupán a birtokos saját fatermését fűrészelvén fel, erdőgazdasági mellékiparágnak tekintendő.

A Henckel-Donnersmarck grófi család karintiai erdőbirtokán működő vízi fűrészekre az osztrák közigazgatási bíróság hasonlóan kimondotta a kereseti adó alól való mentességet, mert az osztrák törvény csak a kifejezetten ipari jellegű vállalkozásokat vonja kereseti adó alá, az erdőgazdasággal kapcsolatos fűrészüzem pedig nem tekinthető ilyennek. Ugyanennek az ítéletnek indokolásában kifejti a bíróság, hogy a fűrészek kiterjedtebb és intenzivebb üzeme sem lehet oka a kereseti adó kivetésének, ha a vele kapcsolatos erdőbirtok nagysága ezt indokolja, mert különben az ily tökéletesebb és észszerűbb üzem a kettős megadóztatás által, ellenére az igazságos, nemzetgazdasági nézőpontokból kiinduló adópolitika elveinek, megnehezítettnek.

Legutolsó ilyenmő elvi jelentőségő határozatát, amelyről tudomásunk van, az osztrák közigazgatási bíróság 1906. évi február hó 12-én hozta a Liechtenstein hercegi uradalmak panaszára.

A hazai, sokkal csekélyebb jövedelmezőséggel bíró, átmeneti állapotban lévő erdőgazdaság méltán számíthat legalább is oly mértékben méltányos eljárásra, mint a sokkal kedvezőbb viszonyok között lévő osztrák erdőgazdaság, már csak a versenyképesség fenntartása végett is. Erre nézve külforgalmi statisztikánk eléggé szomorú adatokat tár elénk, éppen a fűrészárura nézve. A leginkább tekintetbe jövő fenyőfűrészáruból pl. 1906-ban nem kevesebb, mint 2.084.435 métermázsza jött Ausztriából az országba, több mint 13 millió K értékben, míg odairányuló kivitelünk, mely azonban jórészt csak átmenő áru, csupán 1.076.993 mmázsza volt, 7·9 millió K értékben.

Külforgalmu mérlegünknek ezt a feltűnő passzivitását éppen az erdőbirtokokon létesített fűrészek volnának hivatva megjavi-

tani, melyek nem dolgozván nagy kereskedelmi apparátussal, nem a kivitelre törekednének, hanem a belföldi fogyasztás kielégítésére, mely ekként a most beözönlő osztrák árut jórészt nélkülözhetné.

Az erdőbirtokosok által üzemben tartott fűrészek tehát ebben a tekintetben is jelentőséggel bírnak és méltán részesülhetnek abban a támogatásban az adópolitika terén, amelyben a velünk szomszédos és konkurrens Ausztriában részesülnek.

Az erdőbirtokosok által saját termékeik értékesítésére fenn-tartott *faraktárak* szintén nem tekinthetők különálló vállalkozásoknak, különösen ma, amikor a tűzifa és egyéb faneműek drágaságát, sőt hiányát oly gyakran halljuk emlegetni és ezért faraktáraknak közvetlenül az erdőbirtokosok által való felállítása közgazdasági szűkségesség, amely felkarolást érdemel.

Mindezek alapján az Országos Erdészeti Egyesület tisztelettel kéri, hogy az erdőgazdasággal kapcsolatos és a birtokos saját termékeire szorítkozó erdei és rakodói szénítés, a dongakészítés és az erdőben vagy az erdei rakodókon készülő más faragott és hasított faválasztékok termelése; a cserkéreg termelése és apítása, nemkülönb a birtokos saját termékeit megmunkáló és saját kezelésben álló fűrészüzem és a faraktárak a kereseti adó alól az új adójavaslatban kifejezetten kivonassanak.

V.

A házadó.

A házadóról szóló törvényjavaslatra vonatkozólag csupán azt a tiszteletteljes kérelmet van szerencsénk előterjeszteni, hogy az állandó adómentességet tárgyaló 27. §-nak 8. pontja alatt kifejezetten az erdőgazdasági munkásoknak átengedett munkáslakások is felemlíttessenek.

*

Ezekben fejtettük ki az adóreformjavaslatokra vonatkozó tiszteletteljes észrevételeinket, mindig szemelőtt tartva az adóreform által elérendő célokat, de másfelől azokat a közgazdasági szempontokat is, amelyek fejlődésben és átalakulóban lévő viszonyaink között az adópolitika terén sem téveszthetők szem elől. Végül a részletekre nézve egyes erdészeti szakszempontok érvényesítését kellett kérnünk Nagyméltóságodtól, amelyek az első tervezés alkal-

mával, valószínűleg azért, mert erdészeti szakértő a javaslatok készítésénél nem folyt be, figyelmen kívül maradtak.

Mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, méltóztassék kérelmeinket jóindulatu elbírálásban részesíteni és az időlegesen visszavont javaslatokat ezek figyelembevételével terjeszteni az országgyűlés elé.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk őszinte nyilváníását.

Budapest, 1908. márczius 16.

Az Országos Erdészeti Egyesület nevében:

Bund Károly s. k.
titkár.

Báró *Bánffy Dezső* s. k.
elnök.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

HIRDETMÉNY.

29.804/I/A—3. sz. A folyó évi tavaszi erdészeti államvizsgálat április hó 27-én s az erre következő napokon fog a fennálló szabályzat értelmében Budapesten megtartatni.

Budapest, 1908. évi márczius hó 26-án.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kitüntetések. Az Ausztriával kötött kiegyezés alkalmából Ő felsége a király az ország közgazdasági és politikai érdekeinek megvédése és előmozdítása körül végzett nagyarányu tevékenység elismeréséül a földmivelésügyi tárczát érdeklően *Darányi Ignác* földmivelésügyi minisztert rendkívül megleghangu elismerő kéziratral tüntette ki, továbbá *Mezőssy Béla* földmivelésügyi államtitkárt a Lipót-rend középkeresztjének, *Dobokay Lajos* min. taná-

csost, országos borászati kormánybiztost és *Hutyra* Ferencz dr. udvari tanácsost, az állatorvosi főiskola rektorát a Ferencz-József-rend középkeresztjének, *Pécsi* József min. osztálytanácsost a Ferencz-József-rend tiszti keresztjének, *Győry* Loránd osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri titkárt pedig a harmadosztályu vaskorona-rend adományozásával tüntette ki. Végül *Ottlik* Iván min. tanácsost földmivelésügyi államtitkárrá nevezte ki.

Idősb Mikolás Vincze ny. urad. főerdész elhunytáról már mult számunkban megemlékeztünk, de nem volt akkor módunkban az elhunyt érdemes szakember életrajzi adatait is közölni, amelyeket a következőkben pótlunk.

Id. Mikolás Vincze Dobrawitz-ban született, Csehországban, 1837. évi július hó 27-én. A reáliskola elvégzése után a weisswasseri erdészeti tanintézetet látogatta. Családi körülmények következtében 1858-ban elhagyta hazáját és Magyarországra jött, melynek azóta tevékeny, hű polgára volt. Bajnán (Esztergom m.) gróf Sándor uradalmában nyert állást mint gyakornok, majd gróf Esterházy erdőhivatalához került Környére és Bánhidára, innen pedig a klosterneuburgi apátság uradalmára Csatárra (Veszprém m.), ahol 12 évig szolgált. Két évi kataszteri mérnöki működés után lépett a nagyvázsonyi uradalom szolgálatába, eleinte mint intéző, később mint főerdész, az erdészetre vonatkozólag független hatáskörrel. Mint ilyen szolgált 1877 óta szakadatlanul a mult év őszén teljes fizetéssel történt nyugalomba vonulásáig.

Úgy szolgálatadója, mint barátai és ismerősei részéről csendes, a feltűnést kerülő, de mindig érdemleges és komoly munkássága a megérdemelt elismerésben részesült. A köztéren mint megyebizottsági tag vitt szerepet.

Az általa száraz sekély talajok beerdősítésére először alkalmazott dombos ültetés annakidején első díjat nyert, bár szerény megalkotója csak Bothó erdőfelügyelő ismételt biztatására jelentette azt be pályázatra. Azóta sokan fordultak meg ott, megtekintendő a Mikolás-féle dombos ültetést, amelynek ma már országszerte sok kopár hegyoldal köszönheti zöldülő erdőtenyészetét.

Változás a földmivelésügyi miniszterium ügybeosztásában.
Részben a Balogh Vilmos államtitkár elhalálózása, részben az

erdészeti főosztály személyzetében beállott változások következtében a földművelésügyi minisztérium ügybeosztásában, az erdészetet érdeklőleg a következő változások állottak be.

Az I/A. és I/B. (erdészeti) főosztályok ügyeinek felülvizsgálatát, amelyet az elhunyt Balogh Vilmos államtitkár végzett volt, *Mezőssy Béla* államtitkár fogja végezni. *Mezőssy* államtitkár az országgyűlés tárgyalásain az erdőgazdaság feladatai iránti helyes felfogásának már több ízben és súlyos körülmények között (székelyföldi panamák, arányosítások stb.) adta tanujelét. Ezért s mert elfogulatlan, igazságos, kezdeményezésektől sem visszariadó főnök kezében látjuk nála az erdészet ügyét, teljes megnyugvással fogadjuk az új ügyrendet.

Változást szenvedett továbbá az *I/B. főosztály ügybeosztása* a következők szerint:

I/B. főosztály.

Főnök: Tomcsányi Gyula, miniszteri tanácsos.

Helyettesei: Földi János főerdőtanácsos, a 4. ügyosztályra nézve; Nagy Vince főerdőtanácsos, a 3. ügyosztályra nézve; Téglás Károly főerdőtanácsos, az 1. és 2. ügyosztályra nézve.

1. ügyosztály. Kincstári erdők.

A 3. ügyosztály ügykörébe tartozó kincstári erdők kivételével, a többi kincstári erdők fő-, elő- és mellékhasználati terményeinek termelése, szállítása, feldolgozása és értékesítése. A munkabérek megállapítása. Az erdei termékek árszabályzatainak és adás-vételi szerződéseinek jóváhagyása. Az erdőmunkások és munkástársládák ügyei (kivéve a társládák ellenőrzését). A kincstári erdészet hozzájárulásával épített vasutak ügyei. A bel- és külföldi piacokat és a fakeskedelmet illető tárgyalások. A kincstári erdőigazgatóságok (főerdőhivatalok, hivatalok) adminisztratív és dologi ügyei (kivéve a személyi ügyeket). A kincstári erdők költségvetési ügyei.

Osztályvezető: Téglás Károly főerdőtanácsos.

Helyettese: Schmidt Károly erdőtanácsos.

Személyzet: Szabó József erdőmester, Kaán Károly erdőmester, Kovács Béla erdőmester.

2. ügyosztály. Kincstári erdők.

A kincstári erdők pénz- és számviteli ügyei (kivéve a költségvetési ügyeket). A munkás-társládák ellenőrzése. Az erdővédelem. Birtokvételi, eladási és csereügyek s az 1884. évi XXVI. t.-cz. alapján létesített erdővásárlási alap

ügyei. A kincstári erdészetet illető kegyuri jogok és kötelezettségek. Urbéri, birtokrendezési és cenzuális ügyek. Kedvezmények és kegyadományok. A lejáró szerződések nyilvántartása. A kincstári erdőkhöz tartozó ingatlan vagyon törzs-könyvezése. A kegyuri építkezések ügyei (a műszaki felülvizsgálat kivételével).

Osztályvezető: Levitzky Albert, főerdőtanácsosi czimmal és jelleggel felruházott erdőtanácsos.

Helyettese: Kozma István erdőmester.

Személyzet: Kovács Aladár erdőmester, Tomassek Miklós főerdész.

3. ügyosztály. Kincstári erdők.

A kincstári erdészetet érdeklő vizsabályozási és ármentesítési ügyek. A kincstári erdők halászati ügyei. A Horvát-Szlavonországgal egyesített volt katonai határörvidék beruházási alapjához tartozó erdők és az ugyanottani kincstári erdők gazdasági, dologi és adminisztratív ügyei (kivéve a költségvetési és személyi ügyeket).

Osztályvezető: Nagy Vincze főerdőtanácsos.

Személyzet: Mariányi János erdőmester.

4. ügyosztály. Kincstári erdőrendezés és építkezés.

Erdőfelmérés, becslés és a kincstári erdők üzemterveinek elkészítésére vonatkozó ügyek. Kincstári erdőművelés, erdőítési tervek jóváhagyása, az erdő-ítések végrehajtásának ellenőrzése. Kincstári csemetekertek ügyei. A kincstári erdők évi favágási terveinek jóváhagyása. A kincstári erdőrendezőiségek adminisztratív és dologi ügyei, a személyi ügyek kivételével. A kincstári és községi építkezések műszaki ügyei. A kegyuri építkezések műszaki felülvizsgálása. Kiállítási ügyek.

Osztályvezető: Földi János főerdőtanácsos.

Személyzet: Kovács Gábor erdőmester, Martián Livius erdőmester, Clement Károly erdész, Simonffy Gyula erdész.

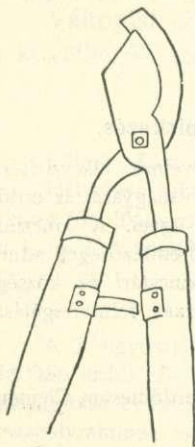
Ezek szerint az I/B. főosztály eddigi három ügyosztálya egygyel megszaporodott azáltal, hogy a beruházási alaphoz tartozó erdők, nemkülönben a Horvát-Szlavon kincstári erdők ügyei egyes más, kisebb jelentőségű ügyekkel együtt külön ügyosztályra bizattak.

Változatlan tulajdonképpen csak a kincstári erdőrendezési és építkezési ügyosztály ügyköre maradt, míg a 2. ügyosztálytól az 1. ügyosztály ügykörébe mentek át a természetszerű együvértartozandóság következtében a mellékhasználatok és az erdőmunkások ügyei, míg viszont az 1. ügyosztály a pénz- és számviteli ügyeket, a költségvetési ügyek kivételével, a 2. ügyosztálynak engedte át.

Czélszerű nyeseöllő. Minden gyakorlati erdész tudja, hogy különösen a tűzvész által lepörkölt fiatal lombdők visszametszésénél, de általában a fiatal erdők tisztogatásánál és a fiskolákban is szükséges és igen hasznos olyan nagyobbfajta olló, melylyel 4—5 cm vastagságu törzseket és ágakat is kényelmesen lehet elmetzeni.

Ezen cél elérésére az alább leirt szerszámot (27. ábra) a másfelől ajánlott Hauptner-féle ollónál jobbnak tartom.

Nem elég ugyanis, hogy az ollóval vastagabb ágakat és vékonyabb törzseket is el bírjunk metszeni, de szükséges, hogy ez a munka könnyen, gyorsan és hibátlanul legyen végezhető, közönséges munkaerővel.

27. ábra.

Miként a rajz is mutatja, a Hauptner-féle olló egész hosszában mereven egyenes, minekfolytán azzal sima, szabályszerű földszinti metszést csakis mélyen lehajló állásból, vagy térdelve lehet végezni.

Továbbá nagy hibája ezen ollónak az is, hogy metsző részei egyenlő hosszúak, minélfogva egyrészt késlelteti az elmetzendő ág vagy törzs élbevételét és gyakori részleges metszést okoz, másrészt pedig a földszinti metszések alkalmával az ollóéleknek gyors romlását idézi elő, mert ezen élek közvetlenül érintkeznek a földdel és gyakran az ott lévő kövekkel is.

A 27. képen egy hasonczélú ollót mutatok be, melyet falusi lakatossal 1903. évben készíttettem először. Ollónak lényeges előnye az, hogy a *vágórész mellett meg van hajlítva* s így kevésbé erőltetett lehajlással is képesek vagyunk szabályos földszinti metszést végezni vele. Másik lényege pedig abban rejlik, hogy a tulajdonképpeni ollónak alsó része mintegy 2 cm-rel hosszabb a felsőnél. Ennek az a célja, hogy egyrészt oltalmazza az olló éleit a sérülést okozó tárgyakkal való közvetlen érintkezéstől, másrészt, hogy az elmetzendő törzsek és ágak élbevételét könnyítse, gyorsítsa és azoknak tökéletes elmetzését tegye lehetővé. De szükséges az alsó élrésznek hosszabbra

készítése még azért is, mert a munkás gyakran pihenteti karjait úgy, hogy az ollót a földre ereszti s ilyenkor az a kinyuló részen fekszik, ami így egyáltalán, legcsekélyebb mérvben sincs ártalmára.

Én különben már 5 év óta dolgoztatok ilyen ollókkal és azoknak tökéletes czélszerűségéről elég alkalmam volt meggyőződni. Minden üzleti érdek kizárásával ajánlom szaktársaimnak ezeket, megjegyezvén, hogy minden hozzáértő mesterember nyugodt lelkiismerettel utánozhatja az én falusi lakatosomat, ki nekem kitűnő aczélból, igen szilárd kivitelben 10 koronáért készítette az első példányt. *Stark Dezső.*

Az erdészeti államvizsga-bizottság tagjai 1908—1913. évekre. A m. kir. földmivelésügyi miniszter az 1879. évi XXXI. t.-cz. 36. §-a értelmében szükséges erdészeti szakképzettség megbíráására hivatott bizottságnak tagjaivá az 1908—1913. évekre terjedő megbízással *Almássy Andor* nyug. m. kir. erdőigazgatót, *Bund Károlyt*, az Országos Erdészeti Egyesület titkárát, *Csik Imre* m. kir. főerdőtanácsost, *Fekete Lajos* miniszteri tanácsos, nyug. főiskolai tanárt, *Garlathy Kálmán* nyug. m. kir. erdőigazgatót, *Havas József* miniszteri tanácsos, kir. erdőigazgatót, *Jankó Sándor* főiskolai tanárt, *Lászlóffy Gábor* m. kir. főerdőtanácsost, *Laitner Elek* miniszteri tanácsos, m. kir. erdőigazgatót, *Muzsnay Géza* főiskolai tanárt, *Nagy Károly* m. kir. főerdőtanácsost, *Rónay Antal* miniszteri tanácsos, m. kir. erdőigazgatót, *Scholtz Ottó* urad. főerdőmestert, *Tavi Gusztáv* miniszteri tanácsos, urad. igazgatót, *Téglás Károly* m. kir. főerdőtanácsost, *Tomcsányi Gusztáv* m. kir. erdőigazgatót, *Tomcsányi Gyula* miniszteri tanácsost, *Török Gábor* városi erdőmestert és *Vadas Jenő* m. kir. főerdőtanácsos, főiskolai tanárt nevezte ki.

A Jansa-féle esemetefuróról, amelynek képe az előző füzetek hirdetési rovatában látható, a morvaországi és sziléziai erdészeti egyesület folyóirata (Verhandlungen der Forstwirte von Mähren und Schlesien), kísérleti adatok közlése mellett, igen elismerően nyilatkozik. Főelőnye, hogy az áson alkalmazott szerkezet a földgumót önműködően kitolja és az ást le is takarítja, úgy hogy a munka akadálytalanul folyik. Egy munkás egy óra

alatt 120—180 csemetét emel ki, illetőleg ugyanennyinek elültetésére való helyet készít a homoru ásóval.

Ott, ahol nincsen szó erősen elgyomosodó vágások beültetéséről, az apró fenyőcsemetékkal végzett gomolyos ültetés többféle előnnyel kecsegtet: 1. A gyökerek természetes helyzete a földgumóban zavartalan marad és a gyökerek megsérülése apró (2 éves) csemetéknél elkerülhető. 2. A gumóban lévő gyökerek zavartalanul továbbműködnek, kiszáradásuktól nem kell tartani. Ekként a csemeték is minden sinylődés nélkül továbbfejlődnek és az ültetés sikere teljes. 3. Ebből folyólag költséges utánpótlások nem szükségesek. 4. Földgumóval biró csemeték a tavaszi ültetési időn kívül is, nyáron és ősszel veszély nélkül ültethetők, ha az időjárás megfelelő és nevezetesen a talaj elég nedves. Ez a tavasszal érezhető munkaerő-hiány esetén, valamint magasan fekvő helyek erdősítésénél nagyfontosságú. 5. A munkások ügyetlensége nem okozhat nagy bajt, mert a rendkívül egyszerű munkát könnyen megtanulják. Ki van zárva a csemetéknek túlmélyre való ültetése, amely oly sokszor okozója a luczfenyő vörös redvének. 6. Az ültetéshez használt csemeték a vágások közelében eszközölt ritka teljvetésekből vagy természetes uton keletkezett csemetésekről igen olcsón nyerhetők. Árnyékolt csemeték természetesen csak alátételezésekre használhatók fel célszerűen. 7. Az ültetési művelet által meg nem zavart fejlődés a gomolyos csemetét mindenféle károsodással szemben ellentállóbbá teszi.

A Jansa-féle szabadalmazott csemetefuró, amely a gomolyos ültetés gyors és tökéletes keresztülvitelét lehetővé teszi, aczélből és vasból készül, 96 cm hosszú, 10 cm átmérővel és 5—6 kg súlyljal bir. Kétféle alakban készül, az egyik sekély talajon, a másik mély talajon alkalmazható. Ára 24 korona. Szállítja A. K. Jansa, Olmütz.

A Spessart-tölgyről. Lapunk legutóbbi számában közöltük a rohrbrunni erdőhivatal által Spessart-tölgyfáért elért árat, melyek a szlavoniai tölgyfa árainál sokszorta nagyobbak. Németország legértékesebb tölgyfája a Spessart-tölgy, mely minőség szempontjából a maga nemében egyedül áll. Sehoh a világon oly

szép, fehér tölgyfát nem találni, aminő a Spessart-tölgyfa, más országok tölgyfája sárgás-barnás színű. A rotenbuchi erdőhivatalnál tartott árverésen egy 6 m hosszú, 73 cm átmérőjű törzsért köbméterenként 395 márkát, egy 9·20 m hosszú, 75 cm vastag törzsért 394 márkát, egy 7·60 m hosszú 78 cm átmérőjű törzsért 383 márkát fizettek köbméterenként. Ezen törzsek teljesen ágmentesek és hibátlanok voltak. A többi eladásra bocsatott törzs nem volt egészen kifogástalan, de azért ezen törzsekért is 235 márkát fizettek köbméterenként. (A szlavoniai tölgyműfáért mintegy 85 koronát fizetnek köbméterenként legujabban.)

A modern butor- és építési ipar nagymennyiségű fehér tölgyfurnért és lemezt fogyaszt és ezt a fehér tölgyfát csakis a Spessart-tölgyfák szolgáltatják. Hasonló minőségű fát sem Németország egyéb vidékein, sem külföldön nem találni. A délnémet fakereskedők ezen okból fizetnek oly horribilis árakat a Spessart tölgyfáért, hogy ezen beszerzési forrást maguknak megtarthassák.

A legtöbb tölgyfavásárlásnál a vevőknek számitania kell arra, hogy a külseje után egészségesnek vélt koros tölgyfa belül korhadt. A Spessart-tölgynél ez csak nagyon ritkán fordul elő. Eddig még nem sikerült kideríteni, hogy miként lehetséges, hogy a Spessart-tölgy fája oly világos, míg a Németországban előforduló többi tölgyfaj fája barnás színezettel bír. A Spessart-tölgy szép növést szakemberek a következő okokra vezetik vissza:

1. Kötűnő talajviszonyok.
2. Déli, észak felé védett fekvés és enyhe éghajlat.
3. Kedvező légköri és talajnedvesség.

A Spessart-tölgyfából félmilliméter vastagságu furnérokat lehet készíteni. Természetes, hogy nem minden tölgyfa alkalmas ily vékony lemezek előállítására, mert ha a fa kemény, akkor török, a széles évgyűrűkkel bíró fát pedig könnyen áthatja az enyv. A 300—500 éves Spessart tölgyek a furnérkészítés céljaira különösen alkalmasak. Évgyűrűik keskenyek, az enyv nem engedik át, fájuk oly puha, „mint a vaj“, mindenekfelett azonban szép színükkel tünnek ki.

Ezek a kocsánytalan tölgyek — kocsányos tölgy a Spessartban nem fordul elő — a német őserdők utolsó maradványai és fiatal korukban mivelés alatt nem voltak. A Spessart az ősidőben

majdnem kizárólag tölgyterület volt, amelybe a bükk csak idővel hatolt be és a tölgyet fokról-fokra háttérbe szorította. A tölgyfát, melynek napfényre van szüksége, elnyomta a bükk. Az őskori Spessart-tölgyek legalább 300 évesek, a legfiatalabbak 115 évesek; e korhatárok között levő tölgyfák csak a Spessart kellő közepén vannak, az úgynevezett „rohrbrunni csemeték“, melyeknek a kora 260 esztendő. A Spessartban csak a 300 éven felüli tölgyet mondják „fának“, az ennél fiatalabbak csak „csemeték“. A rohrbrunni kerületben a bükk teljesen hiányzik, ami valószínűleg arra vezethető vissza, hogy a harminczéves háboru idejében a Spessart környékén lakó parasztság állatállományával a Spessartba huzódott vissza, és ott kénytelen volt legelőterületet teremteni, ami döntés vagy erdőtűz által történt. Az akkor csak gyéren előfordult bükkfa tüzelési czélokra használtatott fel vagy pedig a tűz áldozatául esett, aminek a vastagkérgeű tölgy sokkal kisebb mértékben volt kitéve.

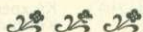
A zárt állományokban a fatörzsek 30—35 *m* magasság mellett 20 méteren felüli magasságig teljesen ágmentesek, a nyílt, régebben legeltetett állományokban a fák ágasabbak és magasságuk kisebb.

Az őskori Spessart-tölgyek átmérője fent és lent majdnem egyforma, a törzsek hengeralakúak. A mellmagassági átmérő 80—90 *cm* között váltakozik, azonban egyes esetekben ennél nagyobb is. A törzsek karcsuk és vékonyaknak látszanak. Az ágmentesség, a hengeralak, a keskeny évgyűrűzet a Spessart-tölgyet értékesé teszik. Megemlítendő még, hogy e tölgyeknek csak 1—2 *cm*-es belük van, a kéreg 2—8 *cm* vastag. (Fr. L.)

Olesón eladók az ismertebb magyar erdészeti *szakmunkák* az „Erdészeti Lapok“ 1887—1907 évi folyamai nagyrészt bekötött állapotban, valamint *szarvas- és őzagancsok*. Czimmal a kiadóhivatal szolgál.

Erdészeti és vadászati altisztek kincsesháza czimén Hientz József szászsebesi könyvkereskedő két kötetben kiadni szándékozik az erdészeti és vadászati altiszteket érdeklő törvényeket és rendeleteket. Az első kötet az erdészeti, a második a vadászati, halászati stb. részt tartalmazza. Egy-egy kötet ára két korona.

Ezer koronás díjpályázat amatőrfényképekre. „Az Amatőr“ 1000 (ezer) K összértékű díjak kítüzésével hívja fel olvasóit a nemes versenyre. A pályázat *títkos* és részt vehet benne *minden* amatőrfényképező. Külön díjak vannak kítüze a kezdő, a haladottabb és a művészamatőrök részére. Az ezer korona összértékű díjakon kívül érmek, plakettek, dísz- és elismerő oklevelek is kerülnek szétosztásra. Az összes pályamunkákat nyilvános kiállításon fogja bemutatni „Az Amatőr“ szerkesztősége. A részletes pályázati feltételekért is „Az Amatőr“ szerkesztőségéhez Budapest, VII., Király-utca 89. (május 1-től pedig VII., Baross-tér 15. sz.) alá kell fordulni.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Derecskei Károly* m. kir. erdőmestert — sok éven át teljesített hasznos szolgálatainak elismerése mellett — állandó nyugalomba helyezte; *Molcsányi Ernő* m. kir. erdőmestert a csálai erdőgondnokságtól, *Balaton Antal* m. kir. főerdészt a lunkányi erdőgondnokságtól, a lippai m. kir. főerdőhivatal központi szolgálatához, *Bedő Lajos* m. kir. főerdészt pedig a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületéből a lippai m. kir. főerdőhivatal kerületébe helyezte át s *Molcsányi Ernőt* a központi teendők végzésével, *Balaton Antalt* a pénztárosi teendők ellátásával, *Bedő Lajost* pedig a csálai m. kir. erdőgondnokság vezetésével bízta meg.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Puskás Károly* m. kir. erdőszjelöltet a lipótújvári m. kir. főerdőhivaltól — saját kérelmére — a besztercebányai m. kir. erdőigazgatósághoz helyezte át.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Bartók Ernő* m. kir. erdőszjelöltet a besztercei m. kir. erdőigazgatóság kerületéből a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdőszeti főiskola erdőszeti földmérési tanszékéhez való kirendelés mellett áthelyezte a besztercebányai m. kir. erdőigazgatósághoz.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Wildmann Kálmán* m. kir. erdőszet a fogarasi m. kir. állami erdőhivatal kerületéből (Fogarásról) a nagy-károlyi m. kir. állami erdőhivatal kerületébe (Szatmár-Németibe).

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Herrmann János* m. kir. erdőszet az eperjesi m. kir. állami erdőhivatal kerületéből (Eperjesről) a segesvári m. kir. állami erdőhivatal kerületébe (Medgyesre).

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Sztripszky Ágost* m. kir. erdőszet Zsarnóczáról Gödöllőre helyezte át s az erdőrendezés vezetetésével bízta meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1908. évi márczius hóban.

A rövidítések magyarázata :

Alapítványi kamat	== ak.	Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	= H. F.
Alapítványi tőketörlesztés	== att.	Értekezések az erdőrendezés köréből	= Ée.
Altiszti segélyalap	== Asa.	Hirdetési díj az E. L.	= hd.
Átfitó bevétel	== áb.	Hirdetési díj az „Erdő”-ben	= Ehd.
Bejő Albert alapítvány	== BAa.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	= ik.
Bükktűzifa romlása stb.	== Btr.	Kedvezményes lapdíj	= kld.
Egyéb bevétel	== Egy.	Készpénz alapítvány	= k. a
Erdői facsometék nevelése	== Ecs.	Külföldi fanemek tenyésztése	= Kft.
Erdészeti építéstan I. rész (középi-téstan) I. kötet	== Eép. I. 1.	Lakbér	= lb.
Erdészeti építéstan I. rész 2. köt.	== Eép. I. 2.	Lapdíj (Erd. Lapok)	= ld.
Erdészeti építéstan II. rész (Ut-, vasut- és hidépítéstan)	== Eép. II.	Légelő-erdők (Földes J.)	= FL.
Erdészeti Géptan	== Egl.	Légelő erdők berendezése	= M. L.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	== EL.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	= EOT.
Erdészeti Növénytan II. rész	== Nvt. II.	Népszerű növénytan	= N. Ny t.
Erdészeti Nyereségszámítástan	== Enyt.	Ó Felsége fénynyomata arcképe	= ÓFa.
Erdészeti rendeletek tára	== Ert.	Perköltség	= Prk.
Erdészeti zsebnaptár	== Npt.	Postaköltség	= pk.
„Erdő” című lap	== Eld.	Rendkívüli bevétel	= rb.
Erdőbecsléstan II. kiadás	== Ebt.	Szállaló Erdők Berendezése	= Szeb.
Erdőértékszámítástan II kiadás	== Eét.	Számtan erdőőri szakiskolák részére	= Sz.
Erdőőr	== Eó.	Tagsági díj	= td.
Erdőrendezéstan	== Rz.	Tangens-táblázatok	= Tt.
Erdőrendezéstan (Fekete)	== Rzf.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	= TLa.
Erdők berendezése	== Eb.	Titkári nyugdíjalap	= t. ny. n.
Erzsébet királyné alapítvány	== E. a.	Tölgy és Tenyésztése	= Töt.
Értékpapírok kamatai	== Ék.	Vadászati ismeretek kézikönyve	= Vik.
		Wagner Károly alapítvány	= WKa.

	Befizetések K		Befizetések K
Alsópián község hd.	22.95	Áttétel	290.53
n. Akantisz R. örök. ak. 4.—,		Bálint Imre td.	16.—
pk. —.35	4.35	Barsy Richárd td.	32.—
Ajtay Sándor td.	16.—	Bodor Gyula td.	32.—
Arz Károly td. 8.—, pk. —.35	8.35	Bálint Mihály td.	16.—
Adamán János Eő. 6.—, pk.		Beszterczei erdőig. Ert.	159.10
—55	6.55	Bodó Károly td. 6.—, pk. —.35	6.35
Apáti László td.	16.—	Baltai János ak. 36.—, pk. —.35	36.35
Ábrahám Károly npt. 3.—. pk.		Béllyei urad. hd.	5.35
—45	3.45	Bazin város td.	16.—
Aistleitner Hugó td. 16.—, pk.		Besztercebányai erdőig. hd.	55.45
—35	16.35	Börzsönyi Gyula td.	16.—
Arató Gyula ak. 16.—, pk. —.16	16.16	Balás Béla td. 16.—, npt. 2.—,	
Antal László Ecs. 4.—, pt. 3.—,		pk. —.45	18.45
pk. —.90	7.90	Bauhof Károly td.	16.—
Antony Gyula td.	16.—	Budapesti erdőhiv. Ert.	3.60
Apatini erdőhiv. Ert.	102.22	Bund Károly td.	16.—
Árvapolhorai v. urb. hd.	7.59	Boksay Gusztáv npt. 2.—, pk.	
Bund Károly tnya.	46.66	10.—	2.10
	<u>Átvitel 290.53</u>		<u>Átvitel 737.28</u>

Befizetések K		Befizetések K	
Áttétel 737.28		Áttétel 1179.26	
Brankovits Péter hd.	4.—	Diesl Ágost ak. 16.—, pk. —.35	16.35
Brassó város hd.	18.95	Dési erdőgond. ÓFa. 8.—, áb.	
Balogh Ernő td.	8.—	18.—	26.—
Bodor Gyula td.	3.—	Egyed György td. 4.—, pk.	
Branich Gyula td.	2.—	—02	4.02
Bidló Ignác hd.	22.15	Erőss Gyula td.	6.—
Bihari Ödön	16.—	Esterházy hitbiz. hd.	15.75
Bakk Ferencz Eő. 6.—, npt.		Filipek Sándor ak.	16.—
3.—	9.—	Br. Feilitzsch Arthur ak. 16.—,	
Blum & Tsa Ehd.	40.—	pk. —.35	16.35
Beregzászi erdőhiv. hd.	12.45	Fogassy Gyula td. 20.—, pk.	
Brezoviczai v. urb. hd.	7.59	—35	20.35
Balaton Antal td. 16.—, pk.		Fekecs József npt. 2.—, pk.	
—35	16.35	—45	2.45
Bácsfalu község hd.	18.95	Felső-k.-vissói közb. td. 32.—,	
Bustyaházai erdőhiv. hd.	36.91	pk. 35.—	32.35
Cotteli Honorat td.	5.—	Fóthi Nándor ak. 10.—, pk.	
Csetneki közbirt. hd.	8.55	—35	10.35
Coburg hg. erdőhiv. ld.	16.—	Földmiv. min. ld.	2768.—
Comsa Demeter Eő.	6.—	Fás Gyula td.	16.—
Csódli János Eő. 6.—, pk. —.55	6.55	Földmiv. min. hd.	38.55
gr. Csáki János urad. td. 16.—,		Faragó Béla hd.	31.92
pk. —16	16.16	Farkas Ferencz hd.	10.15
Clement Károly td.	10.—	Felsőstepanói v. urb. hd.	7.59
Csikszentlélek község hd.	17.35	Földmiv. min. npt. 6.—, Vik.	
Campeán János td. 16.—, pk.		9.—, Ert. 20.50	35.50
—35	16.35	Fischer Károly td.	16.—
Csaszókóczy Károly kld.	6.—	Földváry Miksa td.	8.—
Czrengrosch András Eő. 6.—,		Gödöllői erdőhiv. Ert. 164.—,	
pk. —.55	6.55	pk. —12	164.12
Dicsőszentmártoni erdőhiv. Ert.		Gállfy István Vik. 13.—, pk.	
36.30, pk. 12.—	36.42	—12	13.12
Duschek János td. 16.—, pk.		Gógl Adolf td. 4.74, pk. —.35	5.09
—35	16.35	Gyuresó József td. 16.—, pk.	
Draskovich József td.	12.—	—35	16.35
Dimitrievics György ak.	15.—	Görgényi szakiskola npt. 22.—,	
Dudutz Károly td.	16.—	pk. —.72	22.72
Darkó Gábor td. 16.—, pk.		Göttmann Venczel td. 16.—,	
—35	16.35	pk. —.35	16.35
Átvitel	1179.26	Átvitel	4514.69

Befizetések K	
Áttétel	4514.69
br. Gromon Dezső ak. 20.—,	
pk. —.16	20.16
Guttenberg Pál td. 16.—, pk.	
—.16	16.16
Gödöllői erdőhiv. Ert. 3.50, pk.	
—.55	4.05
Gyepesi közbirt. hd.	21.35
Gellért László td.	16.—
Horváth Ödön npt. 3.—, pk.	
—.20	3.20
Hajdu János td. 16.—, pk. —.35	16.35
Hedbawny József td.	4.—
Heim János td.	8.—
Huszár József ak. 26.—, pk.	
—.35	26.35
Hlapek János npt. 2.—, pk.	
—.45	2.45
Hoffmann Sándor npt. 2.—,	
pk. —.45	2.45
Huszár Pál td.	16.—
Hahn-féle urad. hd.	10.15
Haasenstein-Vogler hd.	8.—
Habérfelner Béla td.	16.—
Ittu Mihály td.	16.—
özv. Jambrich Jánosné ak. 14.—,	
pk. —.35	14.35
Janoviczky Zsigmond td.	16.—
Kuntzl Antal Ebt.	6.—
Kacsó András td.	16.—
Kovács Gusztáv td.	16.—
dr. Kövessi Ferencz ak.	16.—
n. N. Kiss M. örök. ak. 20.—,	
pk. —.35	20.35
Konczwald Ferencz td. 16.—,	
pk. —.35	16.35
Krippel Mór td. 16.—, pk.	
—.35	16.35
Átvitel	4858.76

Befizetések K	
Áttétel	4858.76
Kecskés Lajos Eő.	6.—
Kovács Antal td. 16.—, pk.	
—.35	16.35
Körösmezői v. urb. hd.	27.75
Kostiálík István td.	16.—
Kapuvári bérnökség hd.	2.95
Krázel Győző npt. 3.—, pk.	
—.12	3.12
Kovács Aladár ak.	7.—
Karánsebesi vagyonközség hd.	37.90
Kiszelák József npt. 2.—, pk.	
—.12	2.12
Kosztolna község hd.	8.28
Kalicek János Eő. 6.—, pk.	
—.55	6.55
Klini közbirt. hd.	7.59
Kozárov Milán npt. 2.—, pk.	
—.45	2.45
Krajnai körjegyző hd.	8.28
Libohorszky József tnya.	3.34
László Miksa lb.	57.—
Liptószentmiklósi erdőhiv. npt.	
16.—, pk. —.55	16.55
Lahner Károly td.	8.—
Linhart Ödön td.	4.—
Lippai főerdőhiv. Ert.	127.97
Lőfi Jenő td.	16.—
Lányi Gyula td. 32.—, pk. —.35	32.35
Lutillai v. urb. hd.	9.35
Ludmann Miksa td. 26.70, pk.	
—.35	27.05
Lugosi erdőig. WKa.	9.90
Lollok József td.	16.—
Lonkay Antal att.	57.—
Liptóújvári főerdőhiv. hd.	50.25
Longauer József Eő. 6.—, pk.	
—.55	6.55
Maurer Antal td.	8.—
Marosi Antal Eő. 6.—, pk. —.55	6.55
Átvitel	5466.96

Befizetések K		Befizetések K	
Áttétel 5466.96		Áttétel 6044.78	
Matter Rezső td. 16.—, pk.		Pohl János td. 16.—, pk.—.35	16.35
— .35	16.35	Puchreiner Henrik td. 16.—,	
Mayer Géza td. 31.—, pk.—.35	31.35	npt. 2.—, pk.—.45	18.45
Mányay Imre td.	8.—	Polgár Ferencz hd.	7.75
Mayer Fr. hd.	10.—	Papp István td. 14.—, pk.—.35	14.35
Michalus Sándor ak.	16.—	dr. Páris Lajos hd.	14.95
Mitták Vilmos td.	10.—	Pfennigberger Felix td.	32.—
Majerszki István td.	16.—	Polák Ferencz npt. 6.—, pk.	
Mihályi Lajos td.	16.—	— .12	6.12
M.-szigeti erdőhiv. Ert.	47.20	Petényi Keresztély td.	16.—
Nadhera Pál Ebt. 6.—, pk.		Prohászka Mátyás td.	16.—
— .12	6.12	Pátria nyomda Eő.	12.—
Nagy Samu npt. 2.—, pk.—.45	2.45	Pálos Konrád td.	16.—
Neuberger testvérek td.	16.—	Röhrich Márton td. 16.—, pk.	
Nagy Pál td. 16.—, pk.—.36	16.36	— .35	16.35
Nemetz János td.	16.—	Rózsay Rezső ak.	10.—
Niklós Károly Eő. 6.—, pk.		Röschner Rezső td.	20.—
— .12	6.12	Rumann Ernő td.	16.—
Nyisztor Döme td.	4.—	Rappensberger Andor npt.	2.—
Náray Lajos Eép. I/1. 11.20,		Reif Vendelin td.	8.—
Eép. I/2. 11.20, Eép. II. 12.—,		Rimamurányi vasmű hd.	14.95
pk.—.12	34.52	Rényi K. fle.	2.40
Iov. Nechay Oszwald td. 8.—,		U. a. fle. 2.40, Mie. 6.— (WKa.)	8.40
pk.—.35	8.35	Rusz György npt. 4.—, pk.	
Nagy Imre td.	16.—	— .72	4.72
Nádasy Béla ak.	16.—	Rabcsai v. urb. hd.	7.59
Nagybányai főerdőhiv. hd.	13.03	Rappensberger Andor td.	16.—
Neuhöfer-Sohn hd.	10.50	Schuszter József att.	10.—
Orsovai erdőhiv. Ert.	84.52	Szabó Kálmán (battonyai) td.	5.—
Obrincsák Ernő td. 16.—, pk.		Schmidt Román td.	16.—
— .35	16.35	Selmeczi főiskola Ert. 19.30,	
Osztrólczy Miklós hd.	4.80	pk.—.12	19.42
Obuch József npt. 6.—, pk.		Schwiegut Ferencz td. 16.—,	
— .55	6.55	pk.—.35	16.35
Orosztelki v. urb. hd.	41.90	Stern Dezső td. 16.—, pk.—.35	16.35
Persán Iván lb.	50.—	Stróbel Árpád td. 8.—, pk.—.35	8.35
Pászthy Ferencz td.	5.—	Sóska Gyula td.	16.—
Petrás Jakab td.	16.—	Stainer Gyula hd.	70.—
Pisó János td. 16.—, pk.—.35	16.35	Scholcz Hugó td.	16.—
		Sobó Jenő td.	16.—
Átvitel 6044.78		Átvitel 6550.63	

Befizetések K		Befizetések K	
Áttétel 6550.63		Áttétel 7106.66	
Sümegeh Ignác td.	16.—	Turdosini v. urb. hd.	7.59
Süteő Oszkár td. 16.—, pk.—35	16.35	Tótsóvári erdőhiv. Ert.	266.22
Szepesbéla város hd.	26.75		
Schaller Kálmán td.	8.—	Ujbánya város npt. 8.—, pk.	
Schlapschi József hd.	18.15	—12	8.12
Selmecz város Eő. 6.—, pk.			
—55	6.55	Vuk M. és fiai td.	16.—
Schulhof és Hecht td. 16.—,		Vajda Ákos td. 16.—, pk.—35	16.35
pk.—16	16.16	Vermes Viktor td. 16.—, pk.	
Solomon Emil td.	15.46	—35	16.35
Schmilliár Károly npt. 3.—,		Vaitzik Emil td.	8.—
pk.—45	3.45	Veszprém város ld.	16.—
Somogyi Géza Eő. 6.—, pk.		Vaitzik Gyula Eő. 6.—, pk.	
—45	6.45	—55	6.55
Stripszky Mihály npt. 6.—, pk.		Várjon Géza td.	16.—
—12	6.12		
Szabó József ak.	28.—	Witt Sándor npt. 3.—, pk.—12	3.12
Szászsebesi erdőhiv. Ert.	174.70	Wiener Ferencz npt. 5.—, pk.	
Sramkó Lajos npt. 2.—, pk.		—90	5.90
—45	2.45	Winter Gusztáv kfn. 3.—, pk.	
Szihelnei v. urb. hd.	7.59	—45	3.45
Sándor Jenő td.	8.—	Wenk Ferencz td. 16.—, pk.	
		—35	16.35
Tomka Jenő td.	16.—	Wanyek Arnold td.	8.—
Turcsa Tivadar td.	16.—	Winter Gusztáv td. 16.—, pk.	
Tölg Vilmos att.	50.—	—35	16.35
Tomasovszky Imre Ert. 1.50,			
pk.—45	1.95	dr. Zemplén Géza td.	16.—
Trsztenai v. urb. hd.	26.15	Ziegler Mihály td.	16.—
Tompa Ferencz td. 16.—, pk.		Zachár László td. 16.—, pk.	
—33	16.33	—55	16.55
Tálos József Eő. 6.—, pk.—55	6.55	Zágrábi erdőig. Ert. 329.70,	
Török Ödön td.	8.—	pk. 4.92	334.62
Taxner Béla td.	16.—	Zathureczky Nándor td.	16.—
Thék Endre td. 16.—, pk.—16	16.16	Zalavári apátsági erdőhiv. ld.	16.—
Tomassek Miklós td. 16.—, pk.		Zirczi apátság hd.	46.95
—16	16.16		
Tombasz József Eő. 6.—, pk.		Március havi bevétel... ..	7999.13
—55	6.55	Január—februári bevétel... ..	16577.68
		Összesen	24576.81
Átvitel 7106.66			

Az „Erdészeti Lapok“ 1908. évi VIII. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjszabályzat. Egész oldal 32 K, féloldal 16 K, negyedoldal 8 K, nyolczad-
oldal 4 K. Sorok szerint: Az első negyven (40) sorért soronkint nyolczvan (80)
fillér, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig soron-
kint hatvan (60) fillér, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyen-
kint negyven (40) fillér számítottatik. Legalább háromszori és ennél többszöri
beiktatásnál megfelelő engedmény. Egy oldalt meghaladó hirdetéseknel ismételi
megjelenés esetén is csak az első oldal után nyújtunk engedményt.

Táblázatok, nyomdai szabály szerint, kétszeres árral számítottanak.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammon-
kint 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei busszólákat

optikai távolságméréssel.

Ár 65 frttól felfelé.

Mérő-asztalokat négyésvonalzókkal, mérő-
szalagokat, faállalékat, rajzeszközöket, terf-
letmérőket (planimeter), valamint mindennemű földmé-
rési műszereket készít a legfontosabb kivitel biztosításával

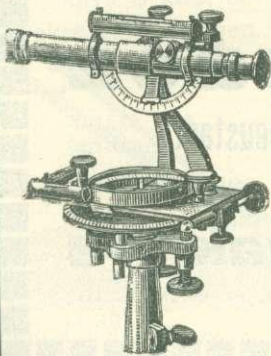
NEUHÖFER és FIA

csász. és kir. udvari látszerész- és műszergyáros

Wien: raktár: I., Kohlmarkt 8.,
gyár és iroda: V., Hartmannngasse 5.

Az 1900. évi párisi világkiállításon aranyéremmel
kitüntetve.

Kimerítő illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve.
Javításokat leggyorsabban és legpontosabban teljesít. Minden-
féle műszerből készletet tart.

(1. XII. 4)

Elvállalok befásításokat minden a talajviszonyoknak megfelelő
palántákkal, melyeket a legolcsóbb árakon — kezeskedve azok
jókarban való megérkezéseért — szállítok.

(Árlap és erdészeti tanácsok ingyen.)

Focko Bohlen.

(4. IV. 4.) Halstenbeker Baumschulen, Halstenbek 20. (Holst.)

Eladó. 3000 db szép erős vadgesztenye, 2000 db Acer platanoides, 1000 db kőris, 100 db à 80 K, 1000 db 750 K, 5000 db szép erős ákác, száza 50 K, 500 db Thuja 1—2 m-es, à 1'60—2 K, 1000 db *Pyramis buxus*, à nagyság szerint 2—16 K. 5000 szegély-buxus, 100 à 10 K, *remek szép Nordmanniánák* 50 cm-től 3 m-ig, à 5—50 K, diszfa vegyes 70 K, 100 db disz-cserje 30 K száza. Több ezer m. törzsű almafa, 100 db 80 K.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Petermann József

(3. IV. 4.)

mű- és keresk. kertészete Nagykanizsán.

Mindennemű ragadozó és egyéb madarat, ragadozó állatokat, frissen lőve vagy mérgezve, ugyszintén öz- és szarvas-agancsokat bármily mennyiségben vesz *Fr. J. Mayer* híres präparáló intézete *Goldenöls, Trautenau mellett*, Csehország. Levelek német nyelven kéretnek.

(5. III. 3.)

Seckl Ignác

fenyőmagpergető-intézet és **Wiener-Neustadt** (Alsó-erdészeti magkereskedés Ausztria)

ajánlja magát gyors és legmagasabb csiraképeség szavatolása mellett

erdei magvak

szállítására. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

(6. III. 3.)

Árverési hirdetmény. Csikbánkfalva közbirtokossága részéről közhírré teszem, hogy a nevezett közbirtokosság tulajdonát képező és az uzvölgyi ut mellett fekvő mintegy 120 kat. hold kiterjedésű területen lévő 5051 m³-re becsült lucfenyő haszonfa 25.600 (huszonötezerhatszáz) korona kikiáltási ár mellett Csikbánkfalva községházánál 1908. évi április hó 25-én délelőtt 9 órakor tartandó zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyílt szóbeli árverésen el fog adatni.

A kikiáltási ár 10⁰/₀-a bánatpénzképen az árverési biztos kezéhez leteendő.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatok szintén 10⁰/₀ bánatpénzzel vagy megfelelő óvadékképes értékpapírral láttandók el. Az ajánlatban kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverési feltételek és a becslésre vonatkozó közelebbi adatok a csikszeredai m. kir. erdőgondnokságnál és a közbirtokosság elnökénél megtekinthetők.

Az erdőben fafelvétel csak a csikszeredai m. kir. erdőgondnokság előzetes engedélyével eszközölhető.

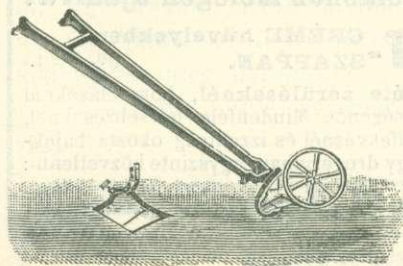
Csikszereda, 1908. évi márczius hó 21-én.

(9. II. 2.)

Bächer, m. kir. erdőgondnok.

Az egykerekű kézikapáló és töltögető eke. Minden faiskolában nélkülözhetetlen az egykerekű kézikapáló és töltögető eke.

Sulya 8 kiló, sortávolság tetszésszerint állítható — sulypont kerékre esik — igen nagy munkaeredményével tetemes kézierőt

takaríthatunk meg. Könnyű és biztos kezelés tekintetében minden más hasonló eszközt fölülmul, jó, gyors és szép munkát végez, maga után barázdát nem hagy, csemetesorokat földdel nem borítja, a nagyobb gyomokat az ekevas elvágja, azok az eke előtt

nem torlódnak össze, csemetesorokban károsítás ugyszólván elő nem fordulhat, kézzel gyomlálás csak a csemetesorokban szükséges. Ezen készülék olcsósága feltűnő, ára 16 korona, töltögetőfejjel 20 korona. Stádel Károly örökösei gépgyára Győrött. (7. V. 2.)

Fajtiszta kocsánytalan egyéves tölgycsemete, felsőmagyarországi saját tenyésztés, erőteljes és ellentállóképességű, kapható 1000 darabonkint 8 koronáért bármely vasuti állomásra szállítva. (Csomagolás önköltségen.) Erdészeti és Vadászati irodánál, Kassa, Széplaki sor 17. (8. III. 2.)

ROESSEMANN ÉS KÜHNEMANN
Koppel Arthur-féle vasutak
BUDAPEST, VI. ker., Váci-ut 113. sz.

**Erdei vasutak nyom-
 jelzése, tervezése és
 építése.** (2. VIII. 6)

Erdési állás azonnal betöltendő; folyamodhatnak akadémiát végzett 4—5 évi praxissal bíró nőtlen egyének; előnyben részesülnek, kik a magyar nyelv mellett a németet is bírják. — Javalmazás évi 800 korona, teljes ellátás és 5⁰/₁₀₀ az eladott fa árából. Folyamodványok Bánffy Albert báró ömértóságához czimzendők és fénykép melléklendő; a folyamodványok az uradalmi intézőséghez küldendők, Szilágynagyfalu. (11. V. 1.)

Szaktekintélyek által bőrápoláshoz melegen ajánlva!

BYROLIN CRÈME hüvelyekben
 -SZAPPAN. (10. III. 1.)

biztos antiseptikus szer mindenféle sérüléseknél, horzsolásoknál és a kezek érdességénél vagy vörösségénél. Mindenféle bőrszembéseknél, horzsolásoknál és égéseknél, ugyszinte fölfekvésnél és izzadság okozta bajoknál. Kapható minden gyógyszerárban vagy drogeriában, ugyszinte közvetlenül:

Dr. Graf & Kompagnie, Wien, VI., Kopernikusgasse 10.

Faarverési hirdetmény. A Knyazsa községi volt urbéres birtokosság 1908. évi április hó 24-én délután 3 óraker a birtokosság elnökének házánál tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladja a tulajdonát képező erdőnek a 105975. I/A—2. 1907. sz. F. M. rendelettel kihasználásra engedélyezett 202-18 k. h. kiterjedésű, rendkívüli fahasználati területén tövön álló 33.604 darab luczfenyőnek 11.238-70 tm^3 mû- és 3.806-89 tm^3 tűzifa és kéregre, valamint 16.543 darab jegenyefenyőnek 8.706-24 tm^3 mû- és 1.814-38 tm^3 tűzifára becsült fatömegét. Kikiáltási ár 126.248-88 K. Kiszállítási határidő: bezárólag 1914. évi márczius hó 1-ig.

Ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe: *a)* ha a hirdetésben kitűzött óra előtt nyujtatnak be; *b)* ha tisztán kivehető, számjegyekkel s egyszersmind betűkkel is kiírva tartalmazzák a megajánlott összeget; *c)* ha az ajánlat szövege, valamint annak borítéka kívül az értékesítés tárgyát képező haszonvétel megjelölését szószerint tartalmazza, úgy amint az a hirdetésben foglaltatik; *d)* ha lepecsételve és ivenkint 1 koronás bélyeggel ellátva adatnak be; *e)* ha tartalmazzák azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát teljesen aláveti; *f)* ha bánatpénzképen 12.630 koronát tartalmaznak; *g)* ha úgy vannak aláírva, hogy az aláírásból az ajánlattevőnek neve és lakhelye (utolsó postaállomás) világosan kiolvasható; és *h)* ha a boríték kívül „Ajánlat a Knyazsa községi volt urbéres birtokosság 1908/1914. évi rendkívüli vágásából eladandó fakészletre“ felirással van ellátva. Utóajánlatok egyáltalában nem fogadtatnak el. Az árverés eredménye az elfogadott ajánlat benyújtójára azonnal, eladóra azonban csak az illetékes hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé.

A részletes árverési és szerződési feltételek az alsókubini m. kir. állami erdőhivatalnál, az annak alárendelt alsókubini m. kir. járási erdőgondnokságnál és a birtokosság elnökénél tekinthetők meg naponta 11—12 óra között.

Alsókubin, 1908. évi márczius hó 28-án.

(12)

M. kir. járási erdőgondnokság.

Dijmentesen próbára.

Ausztria—Hungaria

költőgép foglyok és fácánok részére

szaporításra és kaszáláskor talált fészekaljakkal kiköltésére **kiváló**. Egyetlen 200 tyuktojásra berendezett géppel egy idény alatt 1000—2000 tojás költethető ki. Bizonylatok nagy számban rendelkezésre állanak. **G. MÜCKE, Reisenberg 112, bei Wien.**

(13)

Hirdetmény. 1904/1908. sz. — Alulírott m. kir. erdőigazgatóságnál készletben levő mintegy 3200 kg 69°/_o csirázóképeségű luczfenyőmag, kilogrammonként 2 K 50 fill. azaz kettő korona 50 fillérnyi áron eladó.

Megrendelések közvetlenül a mihályteleki m. kir. erdőgondnoksághoz (Zólyom megye, utolsó posta Erdőköz) intézendők.

Beszterczebánya, 1908. évi márczius hó 17-én.

(15)

Magy. kir. erdőigazgatóság.

Árverési hirdetés. 2091/1908. sz. — A beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóság tanácstermében 1908. évi április hó 21-én délelőtt 10 órakor az alábbi erdőgondnokságokban az alább kitüntetett évek alatt kihasználás alá kerülő luczfenyőtörzsekről lehántandó kéregtermés zárt írásbeli versenytárgyalás útján el fog adatni:

Tételszám	Az erdőgondnokság neve	Az értékesítés időtartama	A várható luczkéreg becsült mennyisége		A kikiáltási ár				Eánat-pénz K	
			mm	ürm ³	átalány összegben		ürméte- renként			
					K	f.	K	f.		
<i>I. csoport :</i>										
1.	Zólyomlipese	1908—	978							
2.	Luczató	1910	612							
	Összesen		1590	1610			2	—	330	
<i>II. csoport :</i>										
3.	Garamszentandrás	1908—1910	723							
4.	Jeczenye		625							
5.	Garampéteri		286							
6.	Rezsópart		1288							
7.	Kisgaram		5511							
	Összesen			8433	8540	8540	—			860
<i>III. csoport :</i>										
8.	Mihálytelek	1908— 1912	8815	8926			2	—	1790	
<i>IV. csoport :</i>										
9.	Szikla	1908— 1911	3920	3970	3970	—			400	

Minden csoportra külön teendő az ajánlat.

Az 1 korona bélyeggel ellátandó zárt írásbeli ajánlatban számmal és betűvel irandó ki azon összeg, melyet ajánlattevő az illető csoport az illető csoportnál megállapított méretegység vételára fejében megajánl.

Az ajánlatok egyéb kellékei az árverési feltételek közé vannak felvéve. Utó- és távirati ajánlatok nem vétetnek tárgyalás alá.

Az árverési általános és szerződési részletes feltételek az ajánlati minta és boríték a beszerzésbányái m. kir. erdőigazgatóságnál és a m. kir. földmivelésügyi miniszterium I/B. főosztályában (Budapest, V. ker., Zoltán-utca 16. sz.) megtekinthetők és átvethetők.

Besztercebánya, 1908. évi márczius hóban.

(14)

M. kir. erdőigazgatóság.

Árverési hirdetmény. 474/908. sz. — Feketealom község Oberwald nevű erdőrésznek Unter den Eichen und Tenndorf nevű áldülőiből 1908. évi április 21-én d. e. 10 órakor a község-házán 1679 db levágott és rövidített tölgytörzset 590.143 köbméter tartalommal elad nyilvános árverésen.

Az árverés nyilvános szóbeli, de kellően felszerelt és a kellő bánatpénzzel ellátott ajánlatok az árverés napjáig illetve az árverés megkezdéséig a község előljárósága által elfogadtatnak.

Kikiáltási ár 10.622 K 57 fill., melyből minden ajánlattevő az árverés megkezdése előtt 10% köteles bánatpénzzel letenni.

Az árverési feltételek a község előljáróságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Feketealom, 1908. évi április 1-én.

(16)

Az előljáróság.

Faarverési hirdetmény. 1976/908. sz. — A pereszlői volt urbéresek tulajdonát képező és mintegy 55 kat. holdnyi vágásterületen található 4921 m^3 fenyőfa 44.550 korona becsérték mint kikiáltási ár mellett f. évi május 3-án d. e. 11 órakor a pereszlői gk. felekezeti iskolában zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli nyilvános árverésen eladatik majd.

Az írásbeli ajánlatok az árverés megkezdése előtt az árverés vezetőjének adandók át.

Az árverésen résztvevők a kikiáltási ár 10⁰/₀-át, vagyis 4455 koronát tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni.

Az árverési ár kihasználási feltételek az ökörmezői szolgabírói hivatalban és az ottani m. kir. erdőgondnokság hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ökörmező, 1908. márczius 27.

(17)

A járási főszolgabíró.

Feladási hirdetmény. 1066/1908. sz. — Szeben vármegye Alsópián község eladja 1908. évi április hó 22-én d. u. 2 órakor a községi irodában a következő fatömegeket nyilvános szóbeli árverésen, u. m.:

1. Az „E” üzemosztály második vágássorozat „Parau Senti” 20. sz. osztág 46·2 holdnyi rendes 5 évi vágásterületen található mintegy 763 m^3 tölgy-haszonfát és 4277 m^3 tölgy- és bükk tűzifát.

Kikiáltási ár 19.345 K.

2. Az „E” üzemosztály második vágássorozat „Valea miriori” nevű régi vágásban létező tölgy- és bükkmakkfából termelhető, 188 m^3 -re becsült tölgyhaszonfát és 2940 m^3 tölgy- és bükk-tűzifát.

Kikiáltási ár 4820 K.

Fenti lamennyiségek egyenként vagy esetleg együtt adatnak el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10⁰/₀-a. Utóajánlatok és becsáron aluli vételárak nem fogadtatnak el.

Írásbeli zárt ajánlatokhoz a bánatpénzen kívül ajánlattevőnek még azon nyilatkozata csatolandó, hogy az árverési feltételeknek magát aláveti.

A becslés és eladási feltételek Alsópián község irodájában és a szászsebesi m. kir. jár. erdőgondnokságnál betekintethetők.

Szászsebes, 1908. márczius 31.

(18)

A járási főszolgabíró.

Feladási hirdetmény. 867/1908. sz. — A nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. miniszter urnak 1907. évi 84.591. számú rendeletével Vurpod községnek „Rothholz” és „Langenbusch” nevű erdőrészekben kihasználásra engedélyezett 546·5 kat. holdon található mintegy 1150 db 50—180 *cm* átm. tölgyfából nyerhető 1156·8 *m* haszonfára és 4917·0 *m* tűzifára becsült fatömeg 1908.

évi május hó 4-én d. e. 9 órakor Vurpod községhezánál zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverés útján el fog adatni.

Kikiáltási ár 19.955 K 40 f.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10⁰/₀-a.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Írásbeli zárt ajánlatokhoz a kiírt bánatpénz csatolandó.

Az árverési feltételek alólirott hivatalában valamint az uje gyházi m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Ujegyház, 1908. évi április hó 4-én.

(19 II. 1)

A jár. főszolgabíró.

Faeladási hirdetmény. 82/1908. sz. — Ditró község közbirtokosága tulajdonát képező „Közreszfarka“ nevű (A. „ü“ „o“ III. V. s. 67. osztag) a „Kétág patak“-ra, tehát a Kisbesztercze folyóra hajló 63-59 kat. holdnyi vágástér mintegy 9686 m³ fenyőmű és 242 m³ fenyőrudfa-készlete, továbbá a Ditró község közbirtokosság tulajdonát képező „Tászok“ nevű („A“ „ü“ „o“ 12, 12/a és 13 osztag) a „Halaság“ patakra, tehát a Maros folyóra hajló, 41. 45 kat. hold vágástér, 6765 m³ fenyőmű- és 315 m³ fenyőrudfára becsült fakészlete, zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli versenytárgyalás útján Ditró községhezánál 1908. évi április hó 23-án d. e. 10 órakor egymástól elkülönítve el fog adatni.

Kikiáltási ár, melyen alul fenti fatömeg nem fog eladatni, a a közreszfarki vágástérnél 67067 K (hatvanhétezerhatvanhét korona) a tászoki vágástérnél 46573 K (negyvenhatezerötszázshetvenhárom koronában állapittatik meg.

Árverezni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10⁰/₀-át az árverés megkezdése előtt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az árverező biztos kezében letétbe helyezni.

Zárt írásbeli ajánlatok, melyek a megajánlandó vételárnak 10⁰/₀-ával, mint bánatpénzzel vagy megfelelő értékű óvadékképes értékpapirral, ellátandók s melyekben a megajánlott vételár számjegyekkel és betűkkel is tisztán kiírandó, a szóbeli versenytárgyalás megkezdése előtt benyújthatók. Ezen ajánlatokban határozottan kijelentendő az is, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket elfogadja és azoknak magát aláveti.

Utóajánlatok, avagy az árverési és szerződési feltételektől

eltérő kikötéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Megjegyezzetük, hogy az ajánlatok mindkét vágástérre külön-különteendők, a zárt írásbeli ajánlatok pedig minden egyes vágástérre külön borítékban adandók be.

Egyébiránt a részletes árverési és szerződési feltételek Ditró község közbirtokossága alantírt elnökénél megtekinthetők.

Kelt Ditróban, 1908. évi április 5-én.

Józsa Sándor s. k.,
jegyző.

Mezei Mihály s. k.,
elnök.

(20)

Fenyő tutajfa eladás. (1000 és 500 köbméteres részletekben.)
29.578. I/B—1. sz. — A bustyaházai m. kir. erdőhivatal irodájában 1908. évi április hó 29-én d. e. 10 órakor a felsőszinevéri m. kir. erdőgondnokságból származó és az 1908. év folyamán a bustyaházai rakpartokra letutajozandó mintegy 24.000 m^3 fenyő haszonfából 16.000 m^3 -nek egyezer, 8000 m^3 -nek 500 köbméteres részletekben való eladása céljából, zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával kapcsolatos nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Minden egyezer és ötszáz köbméteres részlet külön-külön értékesítési tárgyat képezvén, csak azok az írásbeli ajánlatok vétetnek figyelembe, amelyekben külön-külön borítékban csak egy-egy határozottan megnevezett számú részletre tétetett ajánlat és amelyek a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtattak be az árverelő bizottsághoz, illetve a bustyaházai m. kir. erdőhivatalhoz.

Az 1000 m^3 -es részletek után bánatpénz gyanánt készpénzben vagy állampapirokban ezer, az 500 m^3 -es részletek után ötszáz korona teendő le, illetve az írásbeli ajánlathoz csatolandó, amely összeg az árverés eredményének jóváhagyása után 2000, illetve 1000 K biztosítékra egészítendő ki.

Az árverés az 1-ső 500 m^3 -es részlettel kezdődik és váltokozva lesz folytatva az 1000 és 500 m^3 -es részletekkel, úgy hogy utóljára kerül árverés alá a 16-ik 1000 m^3 -es részlet. A fának átadása az árverés sorrendjében fog történni.

Kikiáltási árak:

A Tisza mentén elfogadott szokványárok 30% áremeléssel, vagyis:

I.	30 cm-nél nagyobb középátm., 17 m-nél h. fáért	17 K 80 f.
II.	30 cm-nél nagyobb k.-átm., 11·2—17 m h. fáért	16 K 70 f.
III.	30 cm-nél nagyobb középátm., 4—11 m h. fáért	15 K 60 f.
IV.	26—30 cm vastag, 17 m-nél hosszabb fáért ...	16 K 40 f.
V.	26—30 cm vastag, 11·2—17 m hosszú fáért ...	15 K 20 f.
VI.	26—30 cm vastag, 4—11 m hosszú fáért ...	14 K — f.
VII.	15—25 cm vastag, 17 m-nél hosszabb fáért ...	12 K 80 f.
VIII.	12—25 cm vastag, 11·2—17 m hosszú fáért ...	11 K 70 f.
IX.	12—25 cm vastag, 4—11 m hosszú fáért ...	10 K 60 f.

Az apróanyagok darabonkénti kikiáltási ára a szerződési feltételek 7. pontjának *b)* alpontja alatt közölve.

Az írásbeli ajánlatokban az ígéret a kikiáltási árakkal szemben egy és ugyanazon % -ban fejezendő ki.

Az árverési határnapig a bustyaházai rakpartokra már leérkezett faanyag egy külön nagyobb részletben lesz árverés alá bocsátva, külön árverési és szerződési feltételek mellett. Kikiáltási ár a Tisza mentén elfogadott szokványárak 20% áremeléssel. Ezen fatömeghez képest az 1000 és 500 m³-es részletek száma is módosulni fog.

Az árverési és szerződési feltételek a m. kir. földmivelésügyi miniszterium erdészeti osztályában, a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságnál, a bustyaházai m. kir. erdőhivatalnál és az összes gazdasági egyesületeknél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az írásbeli ajánlatokhoz használandó ürlap és boríték a bustyaházai m. kir. erdőhivatalnál a jelentkezőknek díjtalanul adatik ki.

(21)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Feladési hirdetés. 29104/I. B—1. 1908. sz. — Az orsovai m. kir. erdőhivatal irodájában folyó évi június hó 2-án d. e. 10 órakor írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

1. A berzaskai erdőgondnokság A üzemosztálya V. vágás-sorozata 1228·7 holdas 1909—1916. évi vágásai faállományának holdanként 456 K kikiáltási ár alapulvételével.

2. A herkulesfürdői erdőgondnokság C üzemosztálya 1128·1 holdas 1909—1915. évi vágásai faállományának holdanként 320 K kikiáltási ár alapulvételével való eladása iránt.

Bánatpénz 1) 28.000 K, 2) 18.000 korona.

Az árverési és szerződési feltételek a m. kir. földmivelségi miniszterium erdészeti I/B főosztályában (Budapest, V., Zoltán-utca 16. III. 11.) továbbá az orsovai m. kir. erdőhivaltól és a fennebbi erdőgondnokságoktól megszerezhetők.

Az erdőhivatal azonkívül erre a feladásra vonatkozó egyéb kérdésekben is felvilágosítást ad.

Budapest, 1908. márczius havában.

(22)

M. kir. földmivelségi miniszter.

Nyirműfa eladás. 618/1908. sz. — Kassa sz. kir. város a kassa-oderbergi vasut mentén fekvő erdősegeiből 5 éven át kihasználandó 10.000 tm^3 (évenként 2000 tm^3) nyirműfát bocsát értékesítés alá.

Az értékesítendő fatömeg vásárló kívánsága szerint meg-hántva vagy hántatlanul, Kisladna vagy Kassa-Hámor állomásokon vasuti kocsikba berakva, vagy a jelzett állomásokon lévő vasuti rakodókon berakás nélkül esetleg Kassa-Hámor állomás közvetlen közelében városi területen raktározva fog vásárlónak átadatni.

Vásárolni szándékozók felhivatnk, hogy zárt írásbeli ajánlataikat legkésőbb folyó év április havának 25-ig alulírt városi erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Az ajánlathoz 1000 (egyezer) korona bánatpénz, vagy azon pénztári nyugta csatolandó, mely ezen összegnek a városi pénztárba való lefizetését igazolja.

Az értékesítési feltételek a városi erdőhivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A beérkezett ajánlatok fent kitett napon délelőtt 10 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

Kassa szab. kir. város törvényhatósága fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon választhasson, esetleg az összeseket is visszautasithassa.

(23)

Kassa szab. kir. város erdőhivatala.

Pályázat. 1949/1908. sz. — A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében megüresedett egy I-ső osztályu altiszti és

két II-od osztályu altiszti, előléptetés esetén három erdőlegényi, illetve segéderdőőri állomásra az állományszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

Az ezen állomásokra pályázók fölhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában körülírt szakképzettséget, az állami erdészet szolgálatába ujonnan belépni kívánók ezenfelül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, avagy honvédtözsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényeiket 1908. évi április hó 20-ig a beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóságnál nyujtsák be.

Beszterczebánya, 1908. évi márczius hó 17-én.

(24)

M. kir. erdőigazgatóság.

Árverési hirdetés. 1908/2262. sz. — A beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóság tanácstermében 1908. évi április hó 27-én délelőtt 10 órakor az alábbi erdőgondnokságokban az alább kitüntetett évek alatt kihasználás alá kerülő luczfenyőtörzsekről lehántandó kéregtermés zárt írásbeli versenytárgyalás utján elfog adatni:

Tételezszám	Az erdőgondnokság neve	Az értékesítés időtartama	A várható luczkéreg becsült mennyisége		Kikiáltási ár általány összegben K	Bánatpénz K
			mm	ürm ³		
<i>I. csoport:</i>						
1.	Benesháza	1908—	4107			
2.	Vaczok	1910	5170			
	Összesen		9277	9395	13800	690
<i>II. csoport:</i>						
3.	Dobrócs	1908—	18433			
4.	Karám	1912	10249			
	Összesen		28682	29045	45000	2250

Minden csoportra külön teendő ajánlat.

Az 1 korona bélyeggel ellátandó zárt írásbeli ajánlatban szóval és betűvel irandó ki azon összeg, melyet ajánlattevő az illető csoport vételára fejében megajánl.

Az ajánlatok egyéb kellékei az árverési feltételek közé vannak felvéve. — Utó- és távirati ajánlatok nem vétetnek tárgyalás alá.

Az árverési általános és szerződési részletes feltételek az ajánlati minta és boríték a besztérczebányai m. kir. erdőigazgatóságnál és a m. kir. földmivelésügyi miniszterium I/B. főosztályában (Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz.) megtekinthetők és átvehetők.

Beszterczebánya, 1908. évi április hóban.

(25)

M. kir. erdőigazgatóság.

Vékony fenyőhaszonfa eladás. 1908/1930. sz. — Kapcsolatban folyó évi február hóban 1408. szám alatt közzétett előzetes árverési hirdetményenyl ezennel közhirrre tétetik, hogy *Beszterczebányán, 1908. évi április hó 22-én délelőtt 10 órakor* a m. kir. erdőigazgatóság tanácstermében zárt írásbeli versenytárgyalás útján el fog adatni az alább megnevezett erdőgondnokságok kerületében az elmúlt tél folyamán termelt gyéritési faanyag a következő csoportosítással:

Csoport	Erdőgondnokság	Karó		Erdei lécz	Vékony rud		Vastagabb rud		Egyéb haszonfa	Kikialtási ár		Bánatpénz
		1·6 m hosszú	2·5 m hosszú		drb.	fm	drb.	m ³		m ³	K	
		d a r a b				drb.	fm	drb.	m ³	m ³	K	f.
1.	Zólyomlipcse ...	3406	5657	7410	6216	42687	3250	492·64	545·30	14398	86	1440
2.	Luczató ...	284	516	584	528	3461	322	52·48	7·88	797	31	80
3.	Garamszentandrás ...	1614	2104	2333	1665	11215	313	51·08	57·20	2115	95	220
4.	Jeczenye ...	1711	1803	1316	1185	8150	216	33·13	14·19	1288	67	130
5.	Garampéteri ...	561	—	135	296	2144	374	58·84	1·00	762	22	80
6.	Rezsőpart ...	6411	—	11919	380	1664	14	1·16	—	3022	18	310
7.	Kisgaram ...	395	685	2088	417	2095	93	5·11	3·89	771	71	80
8.	Mihálytelek ...	4277	3149	8958	2258	12359	752	122·14	45·24	4857	41	490
9.	Benesháza ...	9335	14770	19346	20882	137282	5159	608·34	48·81	22560	33	2260
10.	Vaczok ...	247	2233	31362	19087	129665	831	105·72	3·90	17511	71	1760

Az összes választékok kérgezett, a karók hegyezett állapotban hozzáférhető utmenti erdei rakodókra vannak kihozva. Méretek:

1. Karók 1·6 *m* hosszúságban 3·0—6 *cm* alsó átmérővel.
2. Karók 2·5 " " " " 5—7 " " "
3. Léczek 6 *m* hosszúságtól fölfelé, 5—8 *cm* alsó átmérővel.
4. Vékony rudak 4 *m* hosszúságtól fölfelé 1—1 *m* hossz-különbözetben; felső átmérő 7—11 *cm*, középméretű 12 *cm*-ig.
5. Vastagabb rudak 4 *m* hosszúságtól fölfelé 1—1 *m* hossz-különbözetben, középméretű 12 *cm*-en felül.
6. Egyéb haszonfa 1, 1·5, 2 és több *m* hosszúságban termelt banya- és épületifa, 10 *cm* legkisebb felső átmérővel.

A vaczoki erdőgondnokságnál a vékony rudak kivételesen teljes hosszban 3 *cm* legkisebb felső átmérőig vannak kitermelve.

Az ajánlatok minden csoportra külön összegben tüntetendők ki, de egy ajánlati lapon tehetők.

A faanyagok rakodónkinti részletes kimutatása, árverési feltételek, ugyancsak ajánlati űrlapok és boríték az erdőigazgatóság-nál szerezhetők be.

Távirati vagy utóajánlatok el nem fogadhatók.

Besztercebánya, 1908. évi márczius hó.

(27)

M. kir. erdőigazgatóság.

Vadóri állás betöltendő a szerencsi cukorgyár monoki bér-gazdaságában. Akik ezen állást elnyerni óhajtják, küldjék kérvé-nyeiket bizonyítvány-másolatokkal felszerelve a gyárvezetőség címére Szerencsre. (26. III. 1.)

Pályázati hirdetmény. 1492. sz. — Alólirott m. kir. főerdőhivatal kerületében két I-ső osztályu erdőaltiszti (főerdőőri), továbbá egy II-od osztályu erdőaltiszti (erdőőri), előléptetés esetén három II-od osztályu erdőaltiszti (erdőőri) vagy három segéderdőőri, esetleg 3 erdőlegényi állásra pályázat nyitattik.

Az I-ső osztályu altiszti állással 800 K évi fizetés és 200 K személyi pótlék, a II-od osztályu altiszti állással 600 K fizetés és 100 korona személyi pótlék, mindkettőre nézve természetbeni lakás vagy ennek hiányában törvényszerű lakbér és lakbérpótlék, valamint egyéb rendszeresített mellékilletmények, a segéderdőőri és erdőlegényi állással 500, illetve 400 K szegődménydíj, természet-

beni lakás vagy ennek hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített mellékilletmények vannak összekötve.

Az altiszti (főerdőőri és erdőőri) állásra pályázók az 1879. évi XXX. törvényczikk 37. §-ában követelt szakvizsga letételét, az államrendészeti szolgálatba ujonnan belépni kívánók ezenfelül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, továbbá életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, végül eddigi szolgálatukat és annak eredményét, nemkülönbén a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való teljes birását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényüket elüljáró hatóságai, esetleg az illető járás politikai hatósága útján folyó évi május. hó 15-ig alólírott főerdőhivatalnál nyujtsák be.

Az erdőlegényi állásokért pályázók nőtlenségi állapotukat is kimutatni tartoznak.

Lippa, 1908. évi április hó 9-én.

(28)

M. kir. főerdőhivatal.

Pályázat erdő- és irodatiszti állásra. 640/908. sz. — Az állás tartós. Kivánatosak: A magyar és német nyelvnek szóban és írásban való tökéletes birása, biztos számolási képesség és jó kézírás. Szakismeretek nem feltétlenül szükségesek. Az erdészeti, vadászati szakban, faüzletben való jártasság és nős állapot előnyt biztosítanak. Javadalmazás havi 100 korona s a sajtószükségletre való tűzifa házhoz szállítva. Nőtlen részére egy butorozatlan szoba. Ingyen orvosi kezelés és gyógyszerek. Pályázati kérvények német nyelven irandók s tartalmazniuk kell kimerítő életleírást az eddigi tevékenység, szerzett ismeretek és családi állapot felsorolásával. Csatolandók: bizonyítványok másolatai német fordításban s fénykép (mely régiebb is lehet), utóbbi vissza fog küldetni. Megemlítendő még a testmagasság és a katonai kötelezettségnek miként történt teljesítése. Rövid pályázati kérvény magyar nyelven is csatolandó. Levelek ajánlva nem küldendők.

Erdészeti hivatal Diósjenő. (Nógrád m.)

(29)

Schölzel
főerdész.

Faarverési hirdetés. 551/1908. sz. — A csikszentmártoni közbirtokosság nevében alulírottak ezennel közhirrre teszik, hogy a birtokosság tulajdonát képező III. Havasvész Vaszk-patak erdő-részében a m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 7604—905. sz. rendeletével megadott engedély alapján 1824 kat. holdon megbecsült 37.448 *m* gömbölyü luczfenyő haszonfa és 131 *m* gömbölyü bükkhaszonfa 187.460 K, azaz egyszáznyolczvanhétezernégyszázhatvan korona kikiáltási árban 1908. évi április hó 27-én délelőtt 10 órakor a község házában tartandó zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Az árverezők az árverés megkezdése előtt az árverést vezető elnök kezéhez, a kikiáltási ár 10 (tiz) százalékát bánatpénzben kötelesek letenni és az egy (1) koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok a megajánlott összeg 10 (tiz) százalékának megfelelő óvadékképes értékpapírral látandók el és abban kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési szerződési feltételeket is ismeri és azoknak magát aláveti.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el, valamint az erdő fatömege becserként alól eladatni nem fog.

Az árverési feltételek és a becslésre vonatkozó közelebbi adatok a közjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Csikszentmárton, 1908. április 9-én.

(30)

A közbirtokossági elnök.

Árverési hirdetés. Csiksomortán közbirtokosság részéről közhirrre teszem, hogy a nevezett közbirtokosság tulajdonát képező és Sulcza völgyére hajló kövessarok erdő rész mintegy 35 kat. hold kiterjedésű területén lévő és 25.588,5 *m*³-re becslött luczfenyő haszonfa eladása iránt Csiksomortán község házában 1908. évi május hó 4-én délelőtt 10 órakor zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyílt szóbeli árverés fog tartatni.

Kikiáltási ár 184.185 K. (Egyszáznyolczvannégyezeregyszáznyolczvanöt K.)

A kikiáltási ár 10%-a bánatpénz képpen az árverési biztos kezéhez leteendő.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatok szintén 10% bányapénzzel vagy megfelelő óvadékképes értékpapírral látandók el. Az ajánlatban kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverési feltételek és a becslésre vonatkozó közelebbi adatok a csikszeredai m. kir. erdőgondnokságnál és a közbirtokosság elnökénél megtekinthetők.

Az erdőben fafelvétel csak a csikszeredai m. kir. erdőgondnokság előzetes engedélyével eszközölhető.

Csikszereda, 1908. évi április hó 9-én.

(31. II. 1.)

Báczter s. k.

m. kir. erdőgondnok.

Erdészi állást keres több évi gyakorlattal bíró erdész. Ugy kezelési teendőkben, mint irodai és műszaki munkálatok végzésében elméleti és gyakorlati ismeretei vannak, nemkülönben vadtenyésztés terén és a vadászatok rendezésében is. Beszéli a magyar, román és német nyelvet.

Megkeresések e lap kiadóhivatalához kéretnek.

(32. II. 1.)

Faarverési hirdetmény A Námesztó községi volt urbéres birtokosság 1908. évi május hó 5-én, délelőtt 10 órakor a község-házán tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen **külön-külön**

eladja a tulajdonát képező erdő $\frac{\text{Kubányova}}{\text{Belkovka}}$ nevű részében 1908. évre

kijelölt $\frac{10.7}{3.3}$ kat. holdon található $\frac{2364}{612}$ db. luczfenyőnek $\frac{3091.61}{685.01}$ m³-re

és $\frac{—}{763}$ db. jegenyefenyőnek $\frac{—}{650.83}$ m³-re becsült tővön álló fakészletét.

Kikiáltási ár $\frac{25351.22}{12723.06}$ korona. Kiszállítási határidő: bezárólag 1909. évi április hó 1-ig.

Ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe: a) ha a hirdetményben kitézött óra előtt nyújtatnak be; b) ha tisztán kivehető számjegyekkel s egyszersmind betűkkel is kiírva tartalmazzák a

megajánlott összeget; *c)* ha az ajánlat szövege, valamint annak borítéka kívül az értékesítés tárgyát képező haszonvétel megjelölését szószerint tartalmazza, úgy amint az a hirdetményben foglaltatik; *d)* ha lepecsételve és ivenkint 1 koronás bélyeggel ellátva adatnak be; *e)* ha tartalmazza azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát teljesen aláveti; *f)* ha bánatpénzképpen $\frac{2540}{1280}$ koronát tartalmaznak; *g)* ha úgy vannak aláírva, hogy az aláírásból az ajánlattevőnek neve és lakhelye (utolsó postaállomás) világosan kiolvasható; és *h)* ha a boríték kívül „Ajánlat a Námesztó községi volt urbéres birtokosság $\frac{\text{Kubányova}}{\text{Belkovka}}$ nevű 1908. évi vágásából eladandó fakészletre“ felirással van ellátva. Utóajánlatok egyáltalában nem fogadtatnak el. Az árverés eredménye az elfogadott ajánlatbenyújtóra azonnal, eladóra azonban csak az illetékes hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé.

A részletes árverési és szerződési feltételek az alsókubini m. kir. állami erdőhivatalnál, az annak alárendelt turdossini m. kir. járási erdőgondnokságnál és a Námesztó községi volt urbéres birtokosság elnökénél tekinthetők meg naponta 11—12 óra között.

(33)

Turdossini m. kir. járási erdőgondnokság.

Az „Erdészeti Lapok“ 1908. évi VIII. füzetének tartalma:

	Oldal
Tíz év a miniszteri székben	405
<i>Lonkay Antal</i> : Házi kezelés (Folyt. köv.)	406
<i>Kiss Ferencz</i> : Az ákác újabb ellensége	424
<i>Matusovits Péter</i> : Az apácza-lepke Nyitra megyében	427
Híres fák életéből (— r.)	429
EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK: Az Országos Erdészeti Egyesület fel- terjesztése a pénzügyminiszterhez, az adóreform ügyében	433
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK: Hirdetmény az erdészeti államvizsga ügyében	458
KÜLÖNFÉLEK: Kötüntetések. — Id. Mikolás Vincze. — Változás a föld- művelésügyi miniszterium ügybeosztásában. — Az erdészeti állam- vizsga-bizottság tagjai az 1908—1913. évekre. — Czélszerű nyeseő olló (<i>Stark Dezső</i>). — A Jansa-féle csemetefuróról. — A Spessart- tölgyről (<i>Fr. L.</i>). — Olcsón eladó könyvek. — Erdészeti és vadá- szati altisztek kincsháza. — Ezer koronás díjpályázat	458
VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL	467
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1908. márczius hóban	468
HIRDETÉSEK	I—XIX

- ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN.** Irta: Sobó Jenő. I. rész 1. és 2. kötet: Középités tan Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K. 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Ut-, vasut- és hidépités tan. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K.
- MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR.** Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3. kötet. 1896. Ára tagoknak 20 K., nem tagoknak 40 K.
- ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.** 1880—1884, (I—IV.) és az 1885—89 (V—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892. (XII.) és 1899. (XIX.) évfolyam.
- Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
- Az 1893—94. (XIII. és XIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K. 20 fill. nem tagoknak 2 K. 40 fill.
- Az 1895. (XV.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
- Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.
- Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
- Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K. 40 fill.
- Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.
- Az 1901—1903. (XXI—XXIII.) évfolyam ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 5 K.
- Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.
- Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fillér, másoknak 1 korona.
- Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f., másoknak 2 K 50 f.
- Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.
- TANGENS-TÁBLAZATOK.** Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K., nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)
- A LEGELŐERDŐK.** Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok 1895. évi I—V. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K. 60 fill., nem tagoknak 2 K 40 f.; 55 f postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető.
- A VADÁSZATI ISMERTEK KÉZIKÖNYVE.** Írták: Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak füzve 9 K., kötve 13 K.
- HAZÁNK HÁZI FAIPARA.** Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K. 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.
- A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS.** Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.
- A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB.** Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K., másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.
- SZÁMTAN.** Erdőőrök részére írta Béky Albert. Ára tagoknak 1 K 50 f., másoknak 2 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.
- ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL.** Irta: Bund Károly. Ára 4 K.
- ERDÉSZETI GÉPTAN.** Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K., másoknak 5 K
- Ő FELSÉGE NAGY FÉNYNYOMATU ARCZKÉPE.** Ára tagoknak 7 K., nem tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.
- Népszerű nyelven írt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül egyenkint 45 fill. postaköltséget beküldenek, bérmentve küldhetők:
- AZ ERDŐK BERENDEZÉSE.** Ára 2 K.
- NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN.** I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. II. f. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházias növények. Ára 3 K.
- Valamennyit Fekete Lajos írta.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél és Fekete Lajos ny. min. tanácsos urnál (Selmeczbánya), mint szerzőnél egyaránt megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők, ha az egyesületnél rendelik meg azokat, 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Ára 12 K., ill. 9 K.

ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiadás. Ára 6 K., ill. 4-50 K.

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Ára 4 K., ill. 3 K.

A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 1 K. 20 fill., ill. 90 fill.

ERDŐBECSLÉSTAN. II. kiadás. Irta: Söltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8 K., ill. 6 K.

„AZ ERDŐ” kiadóhivatalában

Budapest, IV. Egyetem-utca, Franklin Társulatnál megrendelhető „AZ ERDŐ” cz. erd. és vad. szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére. Előfizetési ára egész évre 4 K. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Szerkesztik: Sugár Károly és Balogh Ernő m. kir. erdőmesterek.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K. (erdőgyakornokoknak 3 K., akadémiai hallgatóknak 2 K.) Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSITASA. Irta Márton Sándor (Nagy-Károly). Ára tagoknak 4 K. 80 fill., másoknak 6 K

Egyébűt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI LEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KÓRHÁDASA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

AZ ERDŐHASZNALATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbánya.)

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVÉDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K. 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasoovszky Imre. (Kapható ugyanott) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K. és ERDEI ROVATOS NAPLÓ. Ára 1 K. 20 fill.

Megrendelhetők a földmivelésügyi miniszteriumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendezőse (Jolsva, Gömörm.) Ára 2 K.

AZ ÁRVÉDELMI FÜZESÉK TELEPITÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő Ára 50 f. Megrendelhető a földmivelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésben, Budapest, Muzeum-körút 2. szám.

KEDVEZMÉNY. Dr. Farkas Márton vízgyógyintézetének (Budapest, V., Báthory-u. 3. sz.) hévizi iszapkezelési osztályában az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 85% árkedvezményben részesülnek.